

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XVIII. — Izdan in razposlan dne 17. aprila 1889.

45.

Ukaz ministerstva za deželno bran od 15. aprila 1889,

v izvedbo zakona od 11. aprila 1889 (Drž. zak. št. 41), s katerim se vvaja nov vojni zakon.

V izvedbo zakona od 11. aprila 1889 (Drž. zak. št. 41), s katerim se vvaja nov vojni zakon, z državnim vojnim ministerstvom dogovorjenih vojnih propisov, I. dela, razglašá se tú doli izpisek, obsezajoč ona določila, katerih znanje je vojnodolžnim, občinam in voditeljem matie posebno imenitno.

Weltersheimb s. r.

Vojnih propisov I. del.

II. Oddelek.

Vojna dolžnost in njeno členjenje; dolžnost pripomagavati v vojne namene.

§. 4.

Vojna dolžnost.

1. Vojna dolžnost obseza dolžnost službe po vseh delih orožne moči; ta dolžnost je splošna in vsak vojevit (za orožje dober) državljan mora jo izpolniti osebno.

(Slovensch.)

Zastopanje v izpolnjevanji vojne dolžnosti ni dopuščeno.

2. V vojstvo in v vojno pomorstvo more, ako bivajo ostali zakoniti uveti, vstopiti vsak, kateri ima državljanstvo v enem izmed obéh državnih ozemljij monarhije; a v deželno brambo samo tisti, kateri ima državljanstvo v dotičnem državnem ozemljij.

3. Vojna dolžnost razpada v služno dolžnost in v črnovojno dolžnost.

§. 5.

Služna dolžnost sploh.

1. Služna dolžnost je dolžnost službe v vojstvu, v vojnem pomorstvu ali pa v deželni brambi.

2. Pravilna služna dolžnost traja:

v vojstvu:

- a) tri leta v liniji in sedem lét v rezervi;
- b) deset lét v nadomestni rezervi za one, ki so naravnost vanjo vvrščeni;

v vojnem pomorstvu:

štiri leta v liniji, pet lét v rezervi in tri leta v morski brambi;

v deželni brambi, odnosno v njeni nadomestni rezervi:

- a) dve leti za one, kateri se, dovršivši služno dolžnost v vojstvu, prestavijo v deželno brambo;
- b) dvanajst let za naravnost v deželno brambo vvrščene.

3. Vojaki, kateri iz katerega koli razloga iz ene gori oznamenjenih služnodolžnostnih razmer pridejo v drugo (na pr. iz linije ali iz rezerve v nadomestno reservo, ali iz té v linijo ali v reservo, ali predno dokončajo vojnosluzno dolžnost, v deželno brambo), dolžni so v dotični služnodolžnostni razmeri — vzdržujoč skupno služno dolžnost — dokončati njih nabornemu letniku ustrezajoči služni čas.

4. Osebam vojstva (vojnega pomorstva) in deželne brambe, katere služijo v žandarstvu, šteje se pri njem odsluženi služni čas v pravilno služno dolžnost.

5. Onim vojnodolžnim, kateri so že služili v vojstvu (vojnem pomorstvu) ali pa v deželni brambi, a so bili zaradi nesposobnosti za službo izločeni in kot stavodolžni z nova potrjeni, vračunati je poprej odsluženi čas v služno dolžnost; in to:

a) Resnično prezentno službo od treh do vsevno šest mesecev vračunati je za pol leta, čez šest mesecev do enega leta za celo leto na prezentno služno dolžnost. Prezentni služni čas izpod treh mesecev ne šteje se izračunajoč prezentno služno dolžnost. (Izima za enoletne dobrovoljce §. 7 : 4).

b) Na skupno služno dolžnost šteje se služni čas čez šest mesecev do enega leta, brez ozira na to, je li bil odslužen v dejanskem ali nedejanskem razmerji, za celo leto. Služni čas izpod šest mesecev ne šteje se, izračunajoč skupno služno dolžnost.

6. O odstopih od té pravilne služne dolžnosti govori se v §th 6 do 10.

§. 6.

Služna dolžnost dobrovoljcev.

1. Oni tozemci (domačini), kateri pred izpolnjenjo stavno dolžnostjo dobrovoljno vstopijo, imajo pravilno služno stavno dolžnost (§. 5) in, ako se jim je pritegnila ugodnost enoletne prezentne službe, služno dolžnost enoletnih dobrovoljcev. (§. 7).

2. Služna dolžnost onih tozemcev, kateri po izpolnjenju stavni dolžnosti (§. 16 : 5) ali po dokončani služni dolžnosti dobrovoljno vstopijo, razteza se v vojstvu (vojnem pomorstvu) na pravilni služni čas v liniji, v deželni brambi na dvé leti; v vseh teh delih orožne moči slučajno tudi samo na čas vojske. (Vojni zakon §. 22, predzadnji odstavek in §. 23, poslednji odstavek.)

Podaniki (podložniki) *de facto* na jutrovem, kateri ne pripadajo nobeni tozemski občinski za-

vezi, morejo se potrditi samo na pravilno služno dolžnost v liniji.

3. Z dovoljenjem Njegovega Veličanstva v vojstvo (vojno pomorstvo) vzprijeti inozemci (tujci) dolžni so pravilni čas služiti v liniji. (Vojni zakon §. 22, odstavek poslednji).

4. Služni čas, ki ga je dobrovoljec pred potrjenjem preстал v vojstvu (vojnem pomorstvu) ali pa v deželni brambi, ne vračunja se v novo prevzeto služno dolžnost.

§. 7.

Služna dolžnost enoletnih dobrovoljcev.

1. Enoletni dobrovoljci dolžni so samo enoletno prezentno službo v vojstvu (vojnem pomorstvu), odnosno v deželni brambi.

Isto služno dolžnost enoletni imajo dobrovoljci, ki po svoji žrebni vrsti spadajo v nadomestno reservo. (Vojni zakon §. 25, odstavek četrti.)

2. Od té ugodnosti so izvzeti oni v vojstvu ali v deželni brambi služeči enoletni dobrovoljci vojaškega staleža, dalje oni enoletni dobrovoljci vojnega pomorstva, kateri ne ustrezajo pri preskušnji, katero je narediti konci prezentnega leta; ti morajo še eno leto prezentno služiti. (Vojni zakon §. 25 in 26.)

Samo oni enoletni dobrovoljci, kateri so zvršili zdravniške studije, a doktorskega diploma do 1. aprila tistega leta, v katerem so izpolnili svoje 28. leto, niso zadobili, nimajo dolžnosti odslužiti še eno drugo prezentno leto. (Vojni zakon §. 27, odstavek četrti.)

3. Ko preteče enoletna, odnosno dveletna prezentna služba, nastane prestava v reservo, odnosno nedejansko deželno brambo.

4. Onim enoletnim dobrovoljcem, kateri so kot taki v vojstvu (vojnem pomorstvu) ali v deželni brambi prezentno služili, a zaradi nesposobnosti za službo bili izločeni in pozneje kot stavodolžni z nova bili potrjeni, vračunati je prej dosluženi prezentne službe čas poln v prezentno služno dolžnost.

Oni enoletni dobrovoljci, kateri, ko je preteklo prvo prezentno leto, v vojnem zakonu propisane preskušnje niso dostali, v drugem prezentnem letu zaradi služne nesposobnosti bili izločeni in pozneje kot stavodolžni z nova bili potrjeni, naj se, če imajo še kvalifikacijo za enoletnega dobrovoljca — ne prisiljujejo več k nadaljni prezentni službi, nego tistega dné, ko so bili vrščeni — tudi ko bi po letnem razredu in žrebni vrsti spadali k nadomestni

reservi — vrsté se naj naravnost v reservo vojstva, oziroma nedejansko deželno brambo.

Prejšnji služni čas vračunja se v obéh slučajih na skupno služno dolžnost po določilih §^a 5 : 5 b).

§. 8.

Kazensko podaljšanje služne dolžnosti.

1. Vsak stavni begún dolžan je, če je pozneje dobrovoljno prišel k stavi, eno leto, v nasprotnem slučaju, dve leti čez pravilno služno dolžnost v liniji, odnosno, po meri svoje telesne sposobnosti čez prezetnoslužni čas v deželni brambi dejansko služiti. (Vojni zakon §. 44, drugi odstavek, in §. 45.)

2. Enako podaljšanje službe zadene tistega, kateri se poprime kakih prekanjenih zvijač, da bi se odtegnil zakoniti služni dolžnosti. (Vojni zakon §. 47.)

3. Vsak, kdor se sam poškoduje, dolžan je dve leti čez pravilno služno dolžnost v liniji, odnosno čez prezetnoslužni čas v deželni brambi dejansko služiti. (Vojni zakon §. 49.)

4. Onim vojaškim osobam, katere se zakrivé pobegnenja (dezercije), ne vračunja se v zakonito služno dobo čas, kateri — kakor interkalarni čas — poteče od kar so se deli iz staleža, do njihove predstave. V oziru na druga podaljšanja njih služnega časa merodavni so vojaški kazenski zakoni. (Vojni zakon §. 51, prvi odstavek.)

5. Skupni služni čas podaljšuje se po vsaki obsodbi civilnega ali vojaškega kazenskega sodišča za zamujeni čas prezentne službe tedaj, če ta čas iznaša čez tri mesece. (Vojni zakon §. 51, drugi odstavek.)

6. Vsako kazensko podaljšanje služne dolžnosti v liniji, odnosno prezentno-služnega časa v deželni brambi ima za posledico podaljšanje služne dolžnosti v vojstvu kakor tudi skupne služne dolžnosti za ustrezno dobo.

§. 9.

Služna dolžnost določenih vrst nadomestne rezerve in morske brambe.

1. Nadomestni rezervniki letnih razredov 1859 in 1860, kateri so se potrdili na podlogi člena II zakona od 2. oktobra 1882 (Drž. zak. št. 153), so dolžni v nadomestni rezervi vojstva do 31. decembra

tistega leta, v katerem dovrše svoje 30. leto, služiti; na to prestopijo z dveletno služno dobo v nadomestno reservo deželne brambe.

2. Isto služno dolžnost imajo oni nadomestni rezervniki vojstva, kateri so, predno je obveljal vojni zakon, pōtem časnega oproščenja prišli v razvidnost nadomestne rezerve ter so potrjeni bili ali

a) potem ko je ugasnil oprostilni naslov, ali pa

b) po členu III, točki 2. vojnega zakona.

3. Oni, ki so, predno je obveljal vojni zakon, pōtem časnega oproščenja prišli v razvidnost deželne brambe in se po členu III, točki 2. vojnega zakona potrdijo v nadomestno reservo deželne brambe, dolžni so služiti do 31. decembra tistega leta, v katerem zvrše svoje 32. leto.

Enako služno dolžnost imajo oni, kateri so pred obveljavo vojnega zakona zaradi ugasnenja oprostilnega naslova prišli iz razvidnosti v stalež deželne brambe.

4. Oni, kateri so pred obveljavo vojnega zakona po odpuščenju prišli v razvidnost nadomestne rezerve, odnosno v razvidnost deželne brambe in so po členu III, točki 2 vojnega zakona vdruženi bili v nadomestno reservo, imajo služno dolžnost, ki ustreza njih nabornemu letniku.

5. One na novinski kontingent potrjene osebe, katere ob času razglašenja vojnega zakona bivajo še v staleži vojnega pomorstva in dosedanje skupne služne dolžnosti niso izpolnile, imajo tudi triletno služno dolžnost v morski brambi.

Nasproti imajo isti čas v staleži vojnega pomorstva bivajoči nadomestni rezervniki, z ozirom na naloženo jim desetletno služno dolžnost v nadomestni rezervi, samo dveletno služno dolžnost v morski brambi.

6. One osebe vojnega pomorstva, katere se, po njih vrščenju, iz katerega koli razloga prestavijo v nadomestno reservo, imajo, dovršivši svojo devetletno, slučajno podaljšano služno dolžnost, triletno služno dolžnost v morski brambi.

§. 10.

Vojna in služna dolžnost priseljencev.

1. Kdor se v vojnodolžnih letih iz kake vnanje države preseli v monarhijo ter pridobi državljanstvo v enem izmed obéh državnih ozemljij njenih, dolžan je izpolniti vojno dolžnost, kakor je po zmislu voj-

nega zakona letom njegove dobe primerna, ne gledé na to, je li in kako je v svoji poprejšnji domovini zadostil svoji vojni dolžnosti. (Vojni zakon §. 11.)

2. Inozemci (tujci), ki se priselijo v stavodolžnih letih, imajo pravilno služno dolžnost.

3. Inozemci, katerim se državljanstvo prizna po izstopu iz III. letnega razreda, vendar še pred 31. decembrom onega leta, v katerem izpolnijo svoje 33. leto, imajo služno dolžnost v nadomestni rezervi deželne brambe in vvrstiti jih je v njen letnik, kateri ustreza njih rojstvenemu letu.

4. V vojstvu (vojnem pomorstvu) služéi inozemci, kateri pridobé državljanstvo, imajo — če so bili potrjeni pred izstopom iz III. letnega razreda — pravilno služno dolžnost; a če se potrdijo po izstopu iz III. letnega razreda, dolžni so služiti do 31. decembra tistega leta, v katerem izpolnijo svoje 33. leto. Ko so dokončali služno dolžnost v liniji, vdružijo se v letnik reserve, odnosno deželne (morske) brambe, ki ustreza njih rojstvenemu letu, in to tako, da oni, ki so, dokončavši služno dolžnost v liniji, prestavljeni bili v reservo, v dveh (treh) poslednjih letih svoje služne dolžnosti spadajo brezuvetno k deželni (morski) brambi. Tisti, katerih pravilna služna dolžnost v liniji se končá z 31. decembrom onega leta, v katerem izpolnijo svoje 33. leto, ali pozneje, nimajo nikake druge služne dolžnosti, pač pa črne vojske dolžnosti, ki ustreza njih letom.

§. 11.

Začetek in konec služnega časa.

1. Služni čas se začénja — razen v naslednji točki povedanih izimnih slučajev — z dném vvršénja. (Vojni zakon §. 8, četrti odstavek.)

Kdaj naj nastopi vvršénje, razvidno je iz §. 140.

2. Služni čas onih enoletnih dobrovoljcev, kateri se potrdijo, predno pridejo v stavodolžna leta, šteje se — če enoletno prezentno službo nastopijo zadnji čas v tistem letu, v katerem izpolnijo svoje 20. leto — od 1. oktobra nabornega leta; sicer pa od 1. oktobra onega leta, v katerem izpolnijo svoje 21. leto. (Vojni zakon §. 25, odstavek 13.)

Ako se enoletni dobrovoljec, ki je bil potrjen, predno je prišel v stavodolžna leta, o povodu mobilizacije dostavi v dejansko službo pred 1. oktobrom,

merodajnim za začetek služnega časa, šteje se služni čas od dné dostave.

3. Služni čas se končá v vsakem služnodolžnostnem razmerji — brez ozira na vvršénja dan — dné 31. decembra tistega leta, v katerem je dotekla dotična služna dolžnost. (Vojni zakon §. 8, poslednji odstavek.)

Enoletni dobrovoljci prestavijo se takoj, ko preteče prezentna služba, v reservo, odnosno nedejansko deželno brambo (§. 7 : 3).

4. V slučajih vojske prestavlja se v reservo in v deželno (morsko) brambo, in pa odpušča se iz poslednje, ko je končana skupna služna dolžnost, samo na povelje Njegovega Veličanstva. (Vojni zakon §. 52, predzadnji oostavek.)

III. Oddelek.

Imenik vojnodolžnih in priprave za naborno stavo.

§. 15.

Imenik vojnodolžnih po vodnikih knjig matic.

1. Uradno postavljeni knjig matic vodniki dolžni so vsako leto napraviti po krajnih občinah ločene izpiske iz krstnih (rojstvenih), odnosno mrtvaških knjig matic po vzorcu 1, in izpiske iz mrtvaških knjig matic po vzorcu 2.

2. V izpiske po vzorci 1 vpisati je vse v občini rojene osebe moškega spola — tudi že umrle — po dnevi in letu, kakor so rojene, kar jih v koledarjevem letu, ki prihaja prvo po naredbi teh izpiskov končá, odnosno bilo bi končalo svoje 19. leto.

Kader do dné, ko se izročé matični izpiski, umrje katera notri imenovanih oséb, vpisati je to, kolikor se more zgoditi na podlogi mrtvaških knjig matic, ki jih pišejo vodniki matic, v za to namenjeni stolpec tega izpiska.

3. V izpiske po vzorci 2 vpisati je vse v občini umrle, v svoji krstni (rojstveni) matični ne zabeležene osebe moškega spola, katere bi bile v prvem koledarjevem letu po naredbi teh izpiskov končale svoje 19. leto, razvršéne po dnevih, kakor so umrle.

4. Maticе voditi poklicani vojaški dušni pastirji narejajo po istih določilih matične izpiske (vzorec

3 in 4) ter jih predlagajo vojaškemu teritorijalnemu poveljstvu do 15. julija onega leta, v katerem izpolnijo, odnosno bi bili zabeleženi izpolnili svoje 18. leto.

Vojaško-teritorijalno poveljstvo priskrbi si glavnoknjižne liste očetov zabeleženih mladih mož in sestavi na njihovi podlogi po dopolnilnih okrajih ločene, po istem vzorci narejene matične izpiske, v katere je vse mlade može vzprijeti po naslednji vrsti:

- a) tiste, o katerih domovinstvu v kaki tozemski občini po glavnoknjižnem listu očetovem ni dvojbe;
- b) tiste, kateri so pač v tozemstvu rojeni, a njihov domovinstva ni moči za gotovo povzeti iz glavnoknjižnih listov njihov očetov, in
- c) tiste, kateri so rojeni v inozemstvu, a po glavnoknjižnem listu očetovem ni po vsi pravici nikakor moči misliti, da bi bil on inozemec (tujec), ali da bi bil prestopil v kako inozemsko državljanstvo; todà njihov domovinstva ni moči povzeti iz podatkov, kar jih je.

Té izpiske — z odnosnimi glavnoknjižnimi listi dokazane — poslati je tistemu dopolnilno-okrajnemu poveljstvu, v katerega ozemlju imajo zabeleženci domovinstvo (a), ali rojstveni kraj (b), ali v slučajih (c), v katerega ozemlju biva rojstven kraj očetov, ali pa če je tudi on rojen v inozemstvu, zadnje bivališče njegovo.

Dopolnilo-okrajna poveljstva razdelé izpiske v a) povedanih po krajnih občinah ter jih pošljejo po dotičnem političnem oblastvu občinskim županstvom; a izpiske v b) in c) navedenih poslati je političnemu okrajnemu oblastvu rojstvenega kraja stavodolžnega človeka, odnosno rojstvenega kraja ali zadnjega bivališča njegovega očeta; to oblastvo izproži nadaljšnje ovedbe o domovinstvu po meri oporišč, kar jih ima.

Gledé takih mladeničev naposled, katerih očetje so že za časa, ko se je deček rodil, bili inozemci ali pa odpustili se v kako inozemsko državljanstvo, kakor gledé onih, v katerih bivajo dvojbe na to stran, pokladajo vojaško-teritorijalna poveljstva omenjene listine pred državno vojno ministerstvo.

5. Kar se tiče kakih v vojaških maticah zabeleženih pripadnikov deželne brambe, imajo v maticovodstvo zvani vojaški dušni pastirji enako dolžnost. Ti izpiski napotujejo se prispodobno na deželne brambe poveljstva, in potem je postopati zmislu primerno po gornjih določilih.

6. Matične izpiske izročiti je do konca oktobra vsakega leta občinskim županstvom; in to one po vzorci 1 občinskim županstvom rojstvenega kraja, one po vzorci 2 občinskim županstvom smrtne kraja.

§. 16.

Stavna dolžnost sploh.

1. Stavna dolžnost izvira iz vojne dolžnosti in je dolžnost, podvreči se razsodbi o vojevitosti (sposobnosti za orožje) po zvanih stavnih ali popreglednih komisijah.

Ta dolžnost mora se izpolniti osebno in zadev vse vojnodolžne; pitomci (odgojenci, elevi) vojaških izobraževališč vojstva in deželne brambe, nimajo je ves čas tega razmerja (§. 141).

2. Stavna dolžnost začenja se 1. dné januarja tistega koledarjevega leta, v katerem vojnodolžni izpolni svoje 21. leto. (Vojni zakon §. 7.)

3. Naborna stava deli se na glavno stavo in poznejšnje stave; glavna stava bodi vsako leto praviloma v času od 1. dné marcija do 30. aprila; poznejšnje stave bivajo po potrebi (§. 102). (Vojni zakon §. 37, prvi odstavek.)

4. Na stavo kličejo se vsako leto trije letni razredi. (Vojni zakon §. 38, tretji odstavek.)

Vsi od 1. dné januarja do 31. dné decembra enega leta rojeni moški so skupaj en letni razred, ki se zaznamenava po rojstvenem letu, od najmlajšega začenši, za I., II. in III. letni razred. (Vojni zakon §. 38, drugi odstavek.)

5. Stavne dolžnosti je konec, ako se zakonito izpolnjuje, dné 31. decembra tistega leta, v katerem je stavljenec (stavodolžni) izpolnil svoje 23. leto.

Ali kdor iz katerega koli razloga svoje stavne dolžnosti ni sploh izpolnil, ali pa ne kakor je propisano, ostane do dné 31. decembra tistega koledarskega leta, v katerem je izpolnil svoje 36. leto, stavodolžen.

6. Vojaški uradniki, kateri niso že zavezani na zakoniti služni čas, imajo isto tako stavno dolžnost v svojem letnem razredu.

7. Vojnodolžni, kateri iztopijo iz vojstva (vojnega pomorstva) ali iz deželne brambe, predno so

dosluzili svojo služno dolžnost, imajo vnovič stavno dolžnost, ako spadajo k letnemu razredu, kateri se ob glavni stavi, ki biva prva potem, ko so déti iz staleža (1. marcija), še kliče na stavo. Ako se denejo iz staleža dné 1. marcija ali pozneje, ne jemljó se več v poštev ob ti stavi.

8. Stavljencem, katerih očitna nesposobnost (§. 25 : 4) je brezdvomno dokazana, dalje onim, o katerih je v kateremkoli letnem razredu stavna ali popregledna komisija ukrenila: „nesposoben za orožje“ ali pa „izbrisati“, ni — ako so stavno dolžnost zakonito izpolnili, treba več priti na stavo.

§. 17.

Stavna dolžnost priseljencev.

Kdor se v vojnodolžnih letih iz kake vnanje države priseli v monarhijo in si pridobó državljanstvo v enem njenih obéh državnih ozemljij, ima — ako se mu je državljanstvo priznalo še pred izstopom iz III. letnega razreda, stavno dolžnost v svojem letnem razredu.

Ako pa se mu državljanstvo prizna po izstopu iz III. letnega razreda, vendar še pred dném 31. decembra onega leta, v katerem izpolni svoje 33. leto, ima dotični samo enokratno stavno dolžnost.

Priseljenci morajo potem, ko se jim je priznalo državljanstvo, takoj izpolniti svojo stavno dolžnost. (Služno dolžnost, glej §. 10.)

§. 18.

Pristojnost v izpolnjevanje stavne dolžnosti.

1. Stavno dolžnost mora vsak vojnodolžni izpolniti v onem stavnem (nabornem) okraji, v katerem ima domovinstvo. (Vojni zakon §. 38, prvi odstavek.) Dotični okraj imenuje se „stavnopristojni“ ali sploh „pristojni“; dotična dopolnilna oblastva zovejo se „pristojna“.

Ako se za en staven okraj ustanovi več nabirališč (§. 41), mora vsak stavodolžni svoji stavni dolžnosti ustreči v onem nabirališču, kateremu je odkazana dotičnega domovinska občina.

2. Za stavno (naborno) pristojnost merodajno je domovinstvo stavodolžnega tisti dan, ko se začne oglasilni rok (§. 22), to je dné 1. novembra.

Na kako morebiti po 1. novembru in do konca bližnje glavne stave pridobljeno novo domovinstvo

ni se ozirati ob ti glavni stavi, ki pride neposrednje, nego stoprav ob oni glavni stavi, ki pride za njo.

3. Kadar je domovinstvo dvomno, zmatrati je stavljenca, da je pristojen v onem stavnem (nabornem) okraji, kjer ima dné 1. novembra stalno bivališče. Ako tega ni moči ovedeti, velja bivališče sploh. (Gledé vračunjanja takih potrjencev glej §. 135 : 6.)

4. Če stavljencem želi svoji stavni dolžnosti ustreči v kakem drugem, če tudi v istem stavnem okraji ležečem nabirališču, poprosi naj za to (§. 27).

§. 19.

Prepoved ženiti se stavljencem.

1. Oženiti se, predno kdo pride v stavodolžna leta, in predno iztopi iz III. letnega razreda, ni dovoljeno. Izjemajo se tisti, kateri so bili pri stavi v kakem letnem razredu izbrisani ali za „nesposobne za orožje“ proglašeni (§. 94) ali v III. letnem razredu ne potrjeni.

V posebno ozira vrednih slučajih more izimno dovoljenje ženitve podeliti deželno oblastvo; ali to dovoljenje ne daje pravice do kake ugodnosti v izpolnjevanji vojne dolžnosti.

Kdor se je, prestopivši ravnokar imenovano prepoved, oženil, kaznuje se na novcih s 30 do 300 goldinarjev.

Sokrivca kake nedovoljene oženitve zadeva ista globa, kar pa ne brani, da bi se ne postopalo z njim po služabnih propisih, ako biva v javni službi.

2. Kazenski postopek pristoji političnim oblastvom domovinske občine; ako je domovinstvo dvomno, onemu političnemu okrajnemu oblastvu, v katerega stavnem imeniku je zabeležen dotični stavljencem (§. 84), zoper dejanske vojaške osebe vojaškim oblastvom (§. 86).

3. Kazen naj nastopi tudi tedaj, če se je prestopnik doprinesel zunaj kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru.

Ista kazen zadeva tudi ogerske državljane, kateri bivajo v kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru, brez razločka, če so prestopnik doprinesli v tem državnem ozemlju ali zunaj njega.

Postopek in razsodilo pristoji v poslednjem slučaju političnemu oblastvu bivališča.

Zastarelostna doba znaša tri mesece in se začinja, ko preteče čas, za kateri je ženitev prepovedana, ali pa s prejšnjim rešenjem zakonske vezi.

5. O tem, kako porabljeni globne novce, in kako se preminjajo neizterljive globe, veljajo določila §^a 85.

§. 20.

Vvodna dela za naborno stavo sploh.

1. Vvodna (pripravljalna) dela za stavo začinjajo se v tistem letu, katero teče pred dotično stavo, in obsezajo ovédbo vojnolžnih, kateri so v nastopnem letu v stavo poklicani, in izvédbo pred začetkom glavne stave dopustnih in v njeno izvršitev potrebnih naredeb.

Té so:

- a) zapisovanje stavljencev;
- b) naprava žrebnih imenikov in žrebanje;
- c) naprava stavnih imenikov;
- d) priprave za sestavo nabornih komisij in za ustanovo njih potnih in poslovnih črtežev.

2. Ta vvodna dela so nezavisna od dovoljenja novinskih kontingentov in izvesti jih je brez posebnega zaukaza dopolnilnih oblastev višje stopinje.

§. 21.

Zapisovanje stavljencev I. letnega razreda po maticovódnikih.

1. Da se zapišejo v stavodolžna leta stopajoče osebe, naj občinski župani po glasu §^a 15 : 1 do 3 prejete matične izpiske vrnejo maticovódnikom v meseci avgustu tistega leta, katero je prvo pred časom, ko stopijo zapisani v I. letni razred.

2. Maticovódniki naj zopet prejete izpiske dopolnijo po premembah, ki so nastale v tistem času, in do konca oktobra zopet izročé občinskemu županu.

3. Da se zapišejo v stavodolžna leta stopajoče osebe vojaškega rodú, naj vojaško-teritorijalna in deželnoobrambna poveljstva po glasu §^a 15 : 4 in 5 prejete matične izpiske dné 1. avgusta tistega leta, katero je prvo pred časom, ko zapisani stopijo v I. letni razred, vrnejo vojaškim dušnim pastirjem.

4. Vojaški dušni pastirji naj zopet prejete izpiske dopolnijo po premenah, ki so nastale v tistem času, in do 1. septembra predložé vojaško-teritorijalnim in deželobrambnim poveljstvom.

5. Nastale premembe je v §^u 15 : 4 in 5 povedanim pôtem in kakor je tam rečeno priznati onim krajnim občinam, katerim so bili sè začetka izpisi iz matic porazdeljeni.

Ako se prememba tiče domovinstva, naj óna domovinska občina, katera je sè začetka prejela matični izpisek, ta izpisek z glavnoknjižnim listom vred po dotičnih okrajnih oblastvih izročí novi domovinski občini.

Gledé mladeničev vojaškega rodú, katere so morebiti vojaški dušni pastirji novo vzprijeli v matične izpiske, postopati je po §^u 15 : 4 in 5.

§. 22.

Poziv stavodolžnih, da se zglasé v zapisanje.

1. Občinski starejšine naj vsako leto v začetku meseca oktobra one, ki so dolžni priti k prihodnji stavi (§^a 16 in 17) z javno nabitim oglasom, ako treba tudi še kako drugače po krajni navadi, preteč zakonito dopustne kazni, pozovejo, da naj se meseca novembra oglasijo v zapisanje.

2. Istočasno jih je opomniti:

a) da je z listinami opravljene prošnje, s katerimi se kdo oglašá za kako v §^{ih} 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona povedanih ugodnosti, v mesecih januarji ali februarji prvega leta po tem vprinesi pri političnih okrajnih oblastvih, najpozneje pa tisti dan, ko je glavna stava, pri naborni (stavni) komisiji (§. 26);

b) da je treba z listinami opravljene prošnje, da se komu dovoli stava zunaj domačega stavnega okraja (§. 27), prnesti o priliki zglasitve, in da je moči v takem slučaji tudi istočasno zglasiti in dokazati pravico do kake v §^{ih} 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona povedanih ugodnosti (§. 26).

3. Ti pozivi na zglasitev naj obsezajo tudi opomnjo, da se, ako je kdo zanemaril dolžnost zglasitve, in sploh iz vojnega zakona izvirajoče dolžnosti, ne more izgovarjati s tem, da ni vedel za ta poziv ali pa za dolžnosti izvirajoče mu iz vojnega zakona.

§. 23.

Zglasitev stavlencev v zapisanje.

1. Vsak stavnodolžni (stavljeneec) k prvi stavi poklicanih tréh letnih razredov dolžan je v meseci novembru predhodnjega leta zglasiti se ustno ali pismeno pri občinskem županstvu svojega domovinskega kraja ali stalnega bivališča v zapisanje. (Vojni zakon §. 35, prvi odstavek.)

2. Ako se ne zglesi pri občinskem županstvu domovinske občine, pokazati je izkazno ali potno listino.

3. Ako stavljenec bivajo časno (za nekaj časa) zunaj svojega domovinskega kraja ali stalnega bivališča in jih to ali pa bolezen ovira, da bi se ustno ali pismeno zglasili, tedaj morejo to opraviti tudi njih roditelji (starši), varuhi ali kaki drugi pooblaščenci.

4. Sinovi vojaških oseb, bivajočih v dejanski službi in pa oni, ki so nameščeni pri upravi vojstva (vojnega pomorstva) in so še stavodolžni, imajo isto dolžnost zglasitve.

5. Po točki 1 v to poklicani odgojenci vojaških izobraževališč vojstva in deželne brambe naj se zglasijo po poveljnikih dotičnih zavodov pri občinskem starejšinstvu (županstvu) domovinske občine, priznanjajoč podatke v zapisanje potrebne.

6. Stavljence, ki so v kazenskem, preiskovalnem ali poboljšalnem zaporu, zglašajo načelniki dotičnih zavodov, priznanjajoč podatke v zapisanje potrebne, pri političnem okrajnem oblastvu bivališča, katero naj to priznanja pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu.

7. Zglasitev stavlencev vpisati je v dotični imenik (§. 24), in če se opravi ustno, še v pričo zglasujočega. O zglasitvi izdati je dotičnemu uradno potrdilo po vzorci 5.

8. Tuje stavljence (§. 24 : 1) poučiti je, o priiliki njih zglasitve, o določilih §^a 27, in onim, kateri se potezajo za stavo v bivališčnem okraju, naložiti je dolžnost, da v slučajih, ko bi premenili bivališče, naznanijo novo bivališče.

9. Stavljeneec, kateri opusti propisano zglasitve, ko mu ni branila nikaka njemu nepre-

magljiva ovira, zakrivi se prestopka in zapade globi od 5 do 100 gl. (Vojni zakon §. 35, drugi odstavek).

Kazenski postopek pristoji političnim oblastvom bivališča (§. 84).

10. Kaznuje naj se tudi tedaj, če se je prestopek doprinesel zunaj kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru.

Enako se kaznujejo tudi ogerski državljani, kateri bivajo v kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru, brez razločka, če so prestopek doprinesli v tem državnem ozemlju ali pa zunaj njega.

V teh slučajih pristoji postopek in razsodba političnemu oblastvu domovinske občine.

11. Zastara ustanovljena je na tri mesece. O začetku zastare veljajo določila občnega kazenskega zakona.

12. Gledé uporabe glób (kazni v novcih) in izpreminjanja neizterljivih glób veljajo določila §^a 85.

§. 21.

Zapisovanje stavlencev po občinskih starejšinah sploh.

1. Zapisavanje stavlencev je dolžnost občinskih starejšin (županov) in obseza tako v dotični občini domovinstvo imajoče, kakor tudi ondi domovinstva ne imajoče (tuje) stavljence, kakor sploh one, kateri so rojeni v občini.

2. Občinski starejšine (župani) so odgovorni za pravšno in pravilno (redno) zapisavanje; ko bi bile kake zastoj grajane nepravilnosti, more se zapisavanje po veljajočih občinskih redih in pravilnikih ukreniti ob troških tiste občine.

3. Župani naj, prevzemši matične izpiske, takoj začno pozvedavati bivališča v njih navedenih oseb ter najdejo, če so oni, katerih ni več v občini, pomrli, z dovoljenjem se izselili ali pa kje drugje zadobili domovinstvo, ali pa so „čisto neznanj“. Podatek teh ovedeb zabeležiti je v matičnem izpisku (§. 21).

4. Na podlogi teh matičnih izpiskov, osebné zglasitve stavlencev (§. 23) in pozvedavanja županov o domovinstvo imajočih (domovincih) ali tujih

stavljenec in o „čisto neznanih“, pisati je posebne (ločene) imenike, in to:

- a) o stavljenecih, ki imajo domovinstvo v občini, po vzorci 6;
- b) o stavljenecih, ki so tuji v občini, po vzorci 7;
- c) o „čisto neznanih“, po vzorci 8.

§. 25.

Zapisovanje stavljenecv po občinskih starejšinah posebno.

4. Zapisovanje stavljenecv, ki imajo domovinstvo v občini.

1. V imenik po vzorci 6 vpisati je vse stavljenecv, ki imajo domovinstvo v občini, brez ozira na rojstven kraj in sedanje bivališče; med temi tudi one, kateri služijo v vojsstvu (vojnem pomorstvu) ali v deželni brambi ali so bili že zopet izločeni iz zaveze teh del orožne moči, ali kateri bivajo v kakem vojaškem izobraževališči ali so iz takega, kakorkoli si bodi, izstopili.

Samo umrlih stavljenecv, ki so po maticovodnikih oznamenani v matičnih izpiskih, ni prenašati v imenik.

2. O stavljenecih II. in III. letnega razreda ni napravljati novih imenikov, nego samo za stavo v I. letnem razredu spisane je popraviti, odnosno dopolniti.

3. One okolnosti, katere so pomenljive glede izpolnitve stavne dolžnosti, kakor na pr. če je stavljenec v preiskovalnem ali kazenskem zaporu, v kazensko-sodni (pred-) preiskavi, če tudi prost, po očitijo naj se v stolpci „opomnja“.

4. V istem stolpci imenika povedati je, če je kak zapisanec „očitno nesposoben“, to je če ima kako in katero tu doli imenovanih napak (nakaznosti):

- če nima ene noge ali ene roke;
- če je slep na obeh očesih;
- če gluhonem;
- če je bebec („crétin“);
- če je sodno spoznan za duhobolnega, blodnega ali slaboumnega.

B. Zapisovanje tujih stavljenecv.

5. V imenik tujih stavljenecv je vzprijeti:

a) v občini bivajoče stavljenecv, kateri imajo v kaki drugi občini domovinstvo, ali pri katerih je dvomno, v kateri občini imajo domovinstvo (§. 18).

b) v občini rojene stavljenecv, ki nimajo v nji domovinstva ter bivajo zunaj njé, če se vé za domovinstvo ali pa tudi samo za prebivalno občino njih ali pa njih roditeljev (enega izmed obéh roditeljev), ali pa rojstven kraj njih roditeljev;

c) na konci imenika tiste v izpiskih mrtvaških matic zapisane, ki nimajo domovinstva v občini.

6. Zapisujejo se ti stavljeneci po predhodnjih načelih.

7. Ako zglasujoči se stavljenec nima veljavne izkaznice, zabeležiti je to okolnost v dotičnem stolpci imenikomem.

Ako gre tu za stavljenca, katerega letni razred je bil že pri stavi, naj občinski starejšina (župan) v stolpci „opomnja“ pové, kedaj in kako je po svoji povedbi dotični ustregel svoji stavni dolžnosti.

8. Pri stavljenecih, ki prosijo dovoljenja priti na stavo v okrajih svojega bivališča, povedati je to v stolpci „opomnja“ in dalje postopati po §^u 23 : 8 in §^u 27.

C. Zapisovanje „čisto neznanih“.

9. Za „čisto neznanega“ velja naj in zapiše se naj v imeniku o „čisto neznanih“ oni, kateri je po matičnih izpiskih pač rojen v občini, todá bivališča ali smrti njegove ni bilo moči zvedeti tudi ne po naj korenitejših ovedbah, in če sploh ni znano, v kateri občini imajo roditelji (pri nezakonskih mati) domovinstvo, ali kje oni bivajo, ali slednjič, kje so rojeni.

Ako je znan bivališča ali rojstva kraj roditeljev ali tudi samo enega izmed obéh (pri nezakonskih matere), zapisati je že vsled té okolnosti, po tem, kakor dotični kraj spada k lastni ali kaki tuji občini,

stavljence v imenikih o domovinskih ali tujih stavljenicah.

10. V prvem odstavku točke 9 omenjene ovedbe, kakor tudi izsledovanja in brezdvomno ugotovljenje, da so roditelji (mati) „čisto neznanega“ samo nekaj časa bivali v občini, in je njih domovinstvo, kakor njih bivališča ali rojstva kraj čisto neznan, dolžni so opraviti občinski starejšine (župani).

Ti so dolžni tudi uradno poiskati krstne (rojstvene) liste „čisto neznanih“.

§. 26.

Vlaganje prošenj za priznanje kake ugodnosti v izpolnjevanji služne dolžnosti.

1. Stavodolžni kandidati duhovskega stanú, podučitelji in učitelji, dalje posestniki podedovanih kmetij, kateri se poganjajo za ugodnost, navedeno v §^{ih} 31, odnosno 32 in 33 vojnega zakona, potem podpore potrebni svoji ali njih pooblaščenci, kateri zahtevajo za stavodolžne v §^u 34 vojnega zakona oznamenjeno ugodnost, naj razmere, na katere se opirajo té ugodnosti, v mesecih januarji ali februarji zglasijo in izkažejo pri političnem okrajnem oblastvu, zadnji čas pa za časa glavne stave pri stavni komisiji.

2. A oni stavljenici, kateri poleg ene teh ugodnosti prosijo tudi dovoljenja stave zunaj pristojnega okraja (§. 27), morejo istočasno s poslednjič omenjeno prošnjo zglasiti in izkazati v točki 1 povedano ugodnost (§. 22 : 2 b).

3. Občinski starejšine (župani) naj stavljenice, razen po §^u 22 izdanega poziva, tudi o priliki njih zglasitve opozorijo na gornja določila in pa na to, da bi zakasnenje v priznanji ugodnosti vsled ne pravočasno ali nepopolno donesenih izkazov ne oviralo njih privzetja k dejanski službi.

4. Donesene prošnje, odnosno izkaze, in pa dokazila o očitni nezmožnosti pridobiti si kaj moških družinskih udov, za katere gré (§. 57 : 2, drugi odstavek) priložiti je imenikom (§. 25) in povedati njih število.

5. Prošnje za priznanje ugodnosti enoletne prezentne službe donesti je po določitih V. oddelka.

§. 27.

Prošnje dovoljenja stave zunaj pristojnega stavnega okraja. *)

1. Stava zunaj pristojnega stavnega okraja smé se dovoliti izimno v posebno ozira vrednih slučajih.

Vojnodolžni, katerim se more dodeliti to dovoljenje, so:

- a) v kakem drugem okraji naseljeni ali v javni službi nameščeni;
- b) oni stavljenici, kateri so zaradi dela ali za služka za več časa z dóma ali pa zunaj pristojnega stavnega okraja v stalni službi bivajo, ako se verjetno izkaže in po županu bivališčne občine potrdi, da stavljenici stroškov za pot v domovinski okraj vsled velike daljave ne morejo plačati iz svojega;
- c) redni in javni učenci.

A taki stavljenici smejo se staviti samo v onem okraji, v katerem je njih stalno bivališče; v tujem stavnem okraji dostaviti jih je praviloma ob glavni stavi (§. 101).

2. Prošnje za dovoljenje stave zunaj pristojnega stavnega okraja vložiti je ob zglasitvi v zapisanje, in to do konca novembra.

Pozneje vložene prošnje je zavrniti. Samo če se dokaže, da so one razmere, na katere se opira stava zunaj pristojnega stavnega okraja, nastale stoprav po ti dobi, more se dodatno dodeliti dovoljenje.

3. Stavljencem, kateri bivajo v inozemstvu (na tujem), more se, ako prosijo, pod uveti v točki 1 povedanimi, dodeliti dovoljenje, stavni dolžnosti ustreči v kakem stavnem okraji, kateri je bliže njih bivališča nego pristojni. V točki 1 b) propisano potrdilo županov ni da bi moralo biti v takih slučajih.

4. Oni stavljenici, kateri se oglašajo za ugodnost, obseženo v gornjih točkah, treba da verjetno dokažejo istovetnost svoje osebe (da so res tisti). Ako jim tega ni móči, ali če se pokažejo dvojbe o

*) Gledé kolkovne dolžnosti glej opomnjo k §^u 44.

istovetnostnih dokazih, napotijo naj se na pristojno stavno komisijo.

5. Dodeljevati dovoljenja pristoji okrajnemu oblastvu domovinske občine stavljenčeve.

Proti odbijajočim odlokam okrajnega oblastva prosta je dotičniku v 14 dneh pritožba pri politični deželni vladi, katera o tém dokončno razloča.

6. V Bosni in Hercegovini ali v Polimji biva-jočim stavljencom, kateri so tam v javni službi ali stalno naseljeni, in pa takim, katerim pridobitne ali kake druge razmere ne dopuščajo potovanja v izpolnjenje služne dolžnosti tudi ne v kak stavni okraj bliže njih bivališča v tozemstvu (točka 3), zlasti pa ne plačevanja potnih troškov, more dovoljenje stave pred kako v Bosni ali v Hercegovini postavljeno stavno komisijo dovoliti domovinsko okrajno oblastvo. Take prošnje potrebujejo potrdila političnega oblastva bivališča (v Polimji vojaškopostajnega poveljstva), ki napoti prošnje na pristojno politično okrajno oblastvo.

7. Župani naj pri njih vložene prošnje, odnosno dokaze prilože imenikom (§. 24) in v njih zabeležijo njihovo število.

8. Tujim stavljencom, kateri želé stavo v okraji svojega bivališča, naj župani posredujejo uradoma.

§. 28.

Končanje zapisavanja po občinah.

1. Zapisavanje stavljencev po občinah naj se završi (končá) dné 30. novembra.

2. Župani so dolžni te imenike, po natančni popregledbi, do dné 10. decembra predložiti pristojnemu okrajnemu oblastvu, in to imenik onih, ki imajo v občini domovinstvo (§. 25 : A), v dveh izdatkih, a ostale imenike (§. 25 : B in C) vsakega v enem izdatku.

3. Imenikom je priložiti, in to;

a) onim, ki obsezajo domovince, matične izpiske, vložene prošnje za dovoljenje stave zunaj pristojnega stavnega okraja in dokaze, ko bi bili kake prinesli, da utrdijo pravico do kake ugodnosti (§^a 26 in 27);

b) onim, ki obsezajo tuje stavljenice, vložene prošnje za dovoljenje stave zunaj pristojnega stavnega okraja in dokaze, ko bi bili kake prinesli, da utrdijo pravico do kake ugodnosti (§^a 26 in 27);

c) onim, ki obsezajo „čisto neznane“, óvedne spise, med temi sosebno uradno poiskane krstne (rojstvene) liste (§. 25).

§. 29.

Kako preskuša in dopolnjuje imenike po občinah okrajno oblastvo.

1. Imenike onih vojnodolžnih, ki imajo v dotičnem okraji domovinstvo ter v prvem naslednjem letu stopijo v I. letni razred, naj okrajna oblastva z dotičnimi matičnimi izpiski, imeniki ljudskih popisov in kakimi drugimi pomagali primerjajo ter popravijo, če najdejo kake nedostatke.

2. Sosebno naj se, če se to ni že zgodilo, v imenikih vseh treh letnih razredov poóčitijo:

a) uže pomerli, povedavši kdaj so umrli in kjé;

b) „óčitno nesposobni“, omenivši napako (nakaznost (§. 25 : 4) in t. tudi oni, kateri so bili že v stavnem imeniku I. odnosno II. letnega razreda oznamenani za take; pri teh je povedati tudi stavno leto;

c) oni, katere je kaka stavna komisija porazdelila kot „nevojnovite“ (nesposobne za orožje), ali za take, ki jih je „izbrisati“, povedavši dotično stavno leto in sklep brez oznamenila napake;

d) oni, ki so v I. in II. letnem razredu oznamenjeni kot „opravičeno“ ali „neopravičeno“ odsotni (nepričujoči), povedavši leto stave, pri kateri dotičnik ni bil pričujoč, in okolnost, je-li dotičnik probeležen za nadostavo (poznejšnje stavo) kot novinec za vojstvo (vojno pomorstvo) ali za deželno brambo, ali pa kot rezervnik za vojstvo ali za deželno brambo;

e) oni, ki sè zakonito služno dolžnostjo že služijo v vojstvu (vojnem pomorstvu) ali v deželni brambi, naj so bili dobrovoljno ali pri glavni (poznejšnji) stavi ali kako drugače potrjeni, povedavši čas potrditve;

f) pitomci (odgojenci) vojaških izobraževališč, povedavši zavod;

- g) vse druge osebe, katere spadajo k vojstvu (vojnemu pomorstvu) ali deželni brambi, povedavši vojaško četo (zavod);
- h) prošnje za dovoljenje stave zunaj pristojnega stavnega okraja.

3. Gledé očitno nesposobnih vseh treh letnih razredov naj okrajno oblastvo skrbi za korenite ovedbe. Ako té ovedbe kažejo nedvomno, da so resnične tiste napake, oprostiti je dotične stavljenca dolžnosti priti pred stavno komisijo, in to je pristani v stolpci 17 imenika. Ovedne listine naj se predložé stavni komisiji v razloko (§. 94 : 5).

Enako je ravnati z onimi moškimi družinskimi udi, ki so očitno nezmožni, pridobiti si kaj, in katere je moči oprostiti dolžnosti priti pred stavno komisijo (§. 57 : 2, drugi odstavek b).

4. Iz dospevših imenikov tujih stavljenecv naj okrajna oblastva naredé po stavnih okrajih posebne (ločene) izpiske, in té naj z dotičnimi dokazili vred pošljejo takoj pristojnim okrajnim oblastvom. Ona naj po tem v čisto denejo in dopolnijo svoje imenike.

5. „Čisto neznanih“ imenike po občinah in njih dokazila je preskusiti ter odpraviti kake nedostatke. Čisto neznanec stavnega okraja je na to vzprijeti v en imenik.

Ta imenik je z vsemi dokazili vred predložiti stavni komisiji.

§. 30.

Razglašenje imenikov po občinah.

1. Ko je domovnicev imenike po občinah opravilo in dopolnilo, naj okrajno oblastvo njih izdaja pošlje dotičnemu županu z ukazom, da naj jo skozi osem dni v občinskem uradu hrani tako, da lahko vsakdo vanjo pogleda, in to z javnim nabitkom ali kakor je sicer v tistem kraju navada, takoj občeno razglasi.

2. Župan naj takoj, ko je préjel dotični ukaz, dá napraviti in razznaniiti razglas.

Ta razglas naj obseza natančno oznamenilo tistih osem koledarskih dni, dalje prostorje, v katerem bodo imeniki ležali, da vsak lahko vanje pogleda, poté pristavek, da se vsak, kdor

a) zagleda kaj izpuščenega ali nepravšno vpisanega, ali

b) hoče proti prošnjam dovoljenja stave zunaj pristojnega stavnega okraja ali kake ugodnosti v izpolnitvi služne dolžnosti ugovarjati, pozivlja, da naj to zglati pri okrajnem oblastvu.

3. Župan je za to odgovoren, da leže imeniki v istini tistih osem v to določenih dni v občinskem uradu, da vsak lahko pogleda vánje.

§. 31.

Postopanje o zglasilih donesenih vsled zapisavanja.

1. Ustno ali pismeno prinesena zglasila o izpuščajih ali napačnih vpisih, in pa storjene ugovore proti prošnjam za dovoljenje stave zunaj pristojnega stavnega okraja ali za kake ugodnosti v izpolnitvi služne dolžnosti naj okrajno oblastvo, kolikor treba, privzemši dotične župane, preskusi.

2. Ako se pokaže, da je káko táko zglasilo osnovano, naj okrajno oblastvo ukrene potrebne naredbe, odnosno popravi imenike; ako se pokaže nasprotno, priznaniiti je to stranki z opomnjo, da ji je prosta pravica dalje pritožiti se pri deželni vladi, na najvišji stopinji pri ministerstvu za deželno bran.

Ako ugovori merijo na zaprosene ugodnosti v izpolnitvi služne dolžnosti, naj okrajno oblastvo ovedne spise prinese pred stavno komisijo, ki je poklicana razločati o tem.

3. Sploh je okrajnega oblastva dolžnost, o kaki prošnji za ugodnost v izpolnitvi služne dolžnosti, če predloženi dokazi ne izključujejo vsake dvombe, izprožiti ovedbe in slučaj pojasniti takó, da more stavna komisija razločiti za gotovo

§. 32.

Žrebanje, poznejšnje žrebanje.

1. Žrebanje ima namen, splošno določiti, po kateri vrsti se stavljenca, če so potrjeni, v svojem letnem razredu namenjajo za novince ali nadomestne rezervnike in vdružujejo v vojstvo (vojno pomorstvo) ali v deželno brambo.

2. Žrebanja morajo se udeležiti vsi stavljenca, kateri v dotičnem koledarskem letu stopijo v svoja

stavodolžna leta (zvršé svoje 21. leto) in so torej vprič klicani na stavo, — vštévši očitno nospobne (§. 25 : 4).

3. Žrebanja se ne udeležijo tu doli oznamenjeni ves čas, dokler traja dotično razmerje:

a) v dotičnem stavnem letu v I. letnem razredu stoječi odgojenci (pitomci) vojaških izobraževališč vojstva in deželne brambe;

b) za časa žrebanja že v vojstvu (vojnem pomorstvu) ali v deželni brambi služeči;

c) čisto neznani (§. 25 : C).

4. Žrebanje naj se vrši pred začetkom stave, a ne prej, nego je potrebno, da se popolnoma napravijo stavni imeniki do začetka stave; kolikor moči, vrši se naj zdržema (brez prenehanja).

5. Žrebanja dan naj okrajno oblastvo naznani najmenj osem dni poprej po občinah z javnim nabitkom, po okolnostih tudi drugače, kakor je v tistem kraji navada.

6. Da pridejo sami (osebno), prepusti se naj stavljencem (§. 34 : 5).

7. Vse stavljence, za katere se v I. letnem razredu, iz katerega koli razloga, ni potegnil žreb, podvreči je, če pozneje (dodatno) ali v višjem letnem razredu pridejo na stavo, poznejšemu (dodatnemu) žrebanju, in to tudi tedaj, če pridejo zunaj letnega razreda in žrebne vrste na stavo.

8. Podatek žrebanja vpisati je v „žrebni razkaz“ (§. 33), dodatnega žrebanja podatek v zapisnike, ki jih je o tem pisati, potem v žrebni in stavni razkaz dotičnega rojstvenega leta (§. 35 : 3 in 39 : 2 a).

9. Potegnjeni žreb velja za stavljénca ves čas služne dolžnosti, torej tudi v višjih letnih razredih, ako se z njim ne postopa zunaj letnega razreda in žrebne vrste.

10. Stavljenci, kateri po stavi, za katero so žrebali, premené domovinstvo, vrsté se v novem domovinskem okraju v II. ali III. letnem razredu po žrebu svojega poprejšnjega okraja in pred enako žrebno številko novega domovinskega okraja.

Da se žrebna vrsta tanje oznamená, pristavi se naj v takih slučajih žrebni številki črka *a*, *b* i. t. d.

Ako žrebna številka prejšnjega okraja preseza najvišjo novega okraja, vrsté se dotični stavljenci po

najvišji številki novega stavnega okraja po aritmetični vrsti.

11. Kadar se kaj premeni v teritorialni omejitvi stavnih okrajev, odnosno kadar se več stavnih okrajev združi v en staven okraj, merodajna je, če ima več stavljencev isto žrebno številko, za uporabo gori omenjenega vrščenja po črkah v novem stavnem okraju abecedna vrsta rodnih (pisnih) imén, ako so ta enaka, isto tako krstno ime ali predimé, in če so tudi tá enaka, velja rojstven dán.

§. 34.

Izvedba žrebanja.

1. Načelnik političnega okrajnega oblastva ali namestnik njegov vodi žrebanje vpričo občinskih starejšin (županov) ali njihov namestnikov.

2. K žrebanju ima vsakdo prost dostop; a roditelji ali varuhi na žrebanje poklicanih so prvi, ko bi zbirališče ne imelo prostora za vse, ki pridejo.

3. V svrhu žrebanja naj se vsečiharne abecedne črke, pisane na listke enakega papirja in enake velikosti, zvijó ter denejo v posodo prosto na mizi stoječo in neprozorno.

Po letih najstareji občinski starejšina (župan) potegne en listek; od tega listka črke začenši kličejo se po abecednem redu do *Z*, nato od *A* začenši do prvič potegnene črke, imena na žrebanje.

Ta prvič potegnena črka vpiše se naj v žrebni razkazu na v to namenjeno mesto.

4. Nato naj se toliko s številkami od 1 začenši po vrsti oznamenanih žrebni listkov, kolikor je v žrebanje upravičenih I. letnega razreda zapisanih, zvije in vsak posebe dene v posodo, katero je stresti po vsakih deset listkih.

Listki treba da so enakega papirja in enake velikosti in morejo se tudi shraniti v popolnoma enakih lesenih kopicah (glavicalh); namesti listkov morejo se tudi rabiti polukroglice, na katerih ploščati strani je zapisana številka.

5. Vsak poklicani potegne eno žrebno številko; če noče vleči sam, ali če ga ni blizu, vleče njegov namestnik ali kdo drug, katerega voditelj žrebanja v to določi.

Tisti, ki je potegnil žreb, bere z njega na glás številko njegovo, ali jo dá brati komu drugemu, ki

ga sam izvoli; nato izroči žreb voditelju žrebovanja, kateri ukrene vpisane v žrebni razkaz.

6. Žrebni razkaz podpišejo naj prisotni občinski starejšine in voditelj žrebovanja.

§. 35.

Izvedba dodatnih žrebovanj.

1. Pri dodatnem (poznejšnjem) žrebovanji naj dotični izmed toliko žrebov, kolikor jih je bilo pri splošnem žrebanji njegovega letnega razreda, potegne enega.

Ta žreb ima pred številko enake višine pri splošnem žrebanji potegneno mesto za drobec ($\frac{1}{2}$).

2. Dodatna žrebanja je, ne čakajoč prve prihodnje glavne stave, opraviti pri okrajnem oblastvu takoj, in k vsakemu je privzeti dva zastopnika občine uradnega sedeža, odnosno tistega kraja, kjer biva dodatno žrebanje.

3. O dodatnem žrebanji je pisati zapisnik, ki ga podpiše voditelj dodatnega žrebanja in pa tista dva zastopnika občine; vrhu tega je vsakega, ki se podvrže dodatnemu žrebanju, vpisati v žrebni razkaz dotičnega rojstvenega leta (§. 33 : 3).

§. 43.

Razglas stavnih dni.

1. Okrajno oblastvo ukrene potem, ko je potrjen potni in poslovni črtež — pri čemer se je ustrezno ozirati na načelna določila §^a 42 : 1 — razredbo, iz katere občine bode stavljenec vsak izmed določenih dni privedi pred stavno komisijo, in priznani to občinskim starejšinam, pošiljajoč jim dotični razglas.

2. Ta razglas naj obseza :

- a) povedbo stavnih krajev in dni, določenih za dotični stavni okraj, in pa časa, kdaj se vsak dan začenja uradovanje;
- b) poznanilo onih občin, iz katerih se stavljenec privedó vsak posamezni stavni dan, slučajno sè svojimi moškimi svojci, za katere gré;
- c) poziv stavljenecem, odnosno tudi njihovim moškim svojcem, za katere gré — v kolikor oni niso oproščeni dolžnosti, priti sami (osebno) (§. 57 : 2, drugi odstavek) — da naj o pravem času in snažni pridejo na na-

birališče in da naj o pravem času prinesó potrebne dokaze, če se oglašajo za kako v §^{ih} 25 do 29, potem 31 do 34 vojnega zakona povedano ugodnost, ki jo je navesti v razglasu. Stavljenec, kateri želé ugodnost po §^{ih} 31 do 34 vojnega zakona in imajo tudi pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe, opozoriti je, da morejo, ako bi se jim odbila prošnja za kako prvič omenjenih ugodnosti, pograti se za ugodnost enoletne prezentne službe o glavni stavi;

d) opomnjo, da bi se, ko bi kdo zanemaril stavno dolžnost, kakor tudi sploh iz vojnega zakona izvirajoče mu dolžnosti, ne mogel izgovarjati češ, da mu ni bil znan ta poziv ali zakon.

3. Občinski starejšine (župani) naj razglas javno nabijejo in tudi drugače, kakor je v tistem kraji navadno, razglasijo.

IV. Oddelek.

Ugodnosti v izpolnjevanji služne dolžnosti.

§. 44.

Splošno. *)

1. Do ugodnosti v izpolnjevanji služne dolžnosti morejo imeti pravico :

- a) kandidati duhovstva, posvečeni duhovniki in nameščeni dušni pastirji (vojni zakon §. 31);
- b) podučitelji in učitelji in pa učiteljstva odgovajenci (pitomci) (vojni zakon §. 32);
- c) posestniki podedovanih kmetij (vojni zakon §. 33);
- d) tisti potrjenci, katerim so rodovinske razmere uvet (pogoj) oprostitve od pravilne prezentne službe (vojni zakon §. 34).

2. Ugodnost tá je: sploh namemba za nadomestno reservo, potem prostost od klicanja na iz-

*) Prošnjam za ugodnosti v izpolnjevanji služne dolžnosti in za ugodnost enoletne prezentne službe — ako se oglašajo za pravico, v zakonu osnovano — kakor tudi pritožbam (vzklicem) zoper razloke o takih prošnjah in slednjič dokazilom, za té prošnje in vzklice potrebnim — letém v imenovano rabo — gré kolkova prostost.

Vse druge prošnje za kako izimno ugodnost, katere uslišanje je odvisno od mnenja upravnih oblastev, imajo kolkovo dolžnost.

inno dejansko službo v miru (vojni zakon §. 12, četrti odstavek); pri kandidatih duhovskega stanú oproščenje od vsake prezentne službe v miru in vojski, oproščenje od vojaške izučbe, od občasnih orožnih vaj in od priglednih shodov; pri posvečenih duhovnikih in nameščenih dušnih pastirjih prestava iz staleža nadomestne rezerve v njeno razvidnost. Namesto namembe za nadomestno reservo stopi pri pitomcih učiteljstva in takih za družino skrbečih, ki nimajo pravice do prestave v nadomestno reservo (§. 60), dopust na več časa.

3. Oficirji (vojaški uradniki), katerim gré katera teh ugodnosti, morejo se v nadomestno reservo predstaviti samo tedaj, ako odložé oficirsko (uradniško) častno stopinjo (šaržo).

Poklieni (zvanski) oficirji (vojaški uradniki), kateri imajo pravico do ugodnosti kot posestniki posedovane kmetije ali iz rodovinskih ozirov, todá hočejo na svojo prošnjo ohraniti oficirsko (uradniško) častno stopinjo, prestavijo se pred časom v reservo (nedejansko deželno brambo).

Ugodnost kandidatom duhovskega stanú, posvečenim duhovnikom in nameščenim dušnim pastirjem.

§. 45. —

Pravica do ugodnosti in kaka je ta ugodnost.

1. Kot kandidate duhovskega stanú katoliške cérkve rimskega, armenskega in grškega obreda in grško-vzhodne cérkve zmatrati je gledé pravice do te ugodnosti:

a) one, ki so za časa stave vzprijeti v duhovsko semenišče ali so slovesno oblečeni v kakem, od cérkve pripoznanem redu, v obéh slučajih, ako se učé bogoslovja in donesó o tem pismeno potrdilo semeniškega, odnosno samostanskega načelnika;

b) one, ki so za časa stave bogoslovci, ako dokažejo, da se učé uspešno bogoslovja na kakem javnem bogoslovskem zavodu in donesó pismeno zagotovo kakega dijecezanškega načelnika, da jih bode vzprijel v svojo dijecezansko duhovščino, ko bodo zvršili svoje studije;

c) one, ki so o času vrščenja (1. oktobra) novinci kakega duhovskega róda, ako donesó

pismeno potrdilo samostanskega načelnika, da so vzprijeti v red in da se bodo, zvršivši novicijat, učili bogoslovstva;

d) one, ki o času vrščenja (1. oktobra) začnó bogoslovske studije, če se izkažejo o tém in donesó pismeno zagotovo kakega dijecezanškega načelnika, da jih bode vzprijel v svojo dijecezansko duhovščino, ko bodo zvršili svoje studije;

e) one kandidate duhovskega stanú grško-katoliškega obreda in grško-vzhodnje cérkve, kateri so že dovršili svoje bogoslovske studije, a niso še posvečeni, ako pokažejo pričalo svojega dijecezanškega načelnika, da so še duhovniki dijeceze.

2. Kot kandidate duhovskega stanú avgsburskega in helvetskega veroizpovedanja in pa unitarskega veroizpovedanja zmatrati je z ozirom na pravico do té ugodnosti:

a) one, ki s pričalom, od njih superintendenta potrjenim kakega javnega učilišča izkažejo, da se z uspehom učé bogoslovstva;

b) one, ki donesó pričalo svojega superintendenta, da so uspešno zvršili svoje bogoslovske studije, da spadajo še med kandidate duhovskega stanú in da vse po propisu izpolnjujejo, da jim bode moči zadobiti mesto v dušnem pastirstvu.

3. Kot kandidate rabinstva je zmatrati:

a) one, ki bivajo v četrtem ali višjem letniku kake od vlade za javen zavod pripoznane rabinske učilnice*) ter s pričalom protipodpisanim od vladnega zastopnika,**) ki je pri preskušnjah pričujoč, izkažejo ugodno napredovanje svojih studij;

b) one, kateri zvršivši svoje studije donesó pričalo rabina, da so sposobni nameščeni biti za rabine in pa pričalo političnega okrajnega oblastva njih bivališča, da spadajo še med kandidate rabinstva.

4. V onih slučajih, v katerih se učenje bogoslovstva (rabinstva) dokazuje s pričali in o zemskih

*) Sedaj deželna rabinska učilnica v Budimpešti in z javnostno pravico opravljena rabinska učilnica v Požunu.

***) Za deželno rabinsko učilnico v Budimpešti zmatrati je načelnika vodéce komisije za vladnega zastopnika.

učilišč, poišče naj politično okrajno oblastvo razloko ministerstva za deželno bran, katero jo ukrene v porazumu z državnim vojnim ministerstvom. Ta pričala morajo potrjena biti po dotičnem c. in kr. zastopnem oblastvu.

5. Vsi ti v prejšnjem oznamenani stavnim pōtem potrjeni kandidati duhovskega stanú, naj se, ko so potrjeni, tudi če so stavljeni bili zunaj letnega razreda in žrebne vrste, na njih prošnjo namenijo za nadomestno reservo.

6. Enako ugodnost zadobodo na svojo prošnjo oni dobrovoljno ali stavoma potrjeni, kateri dosluživši prezentno službo začnó bogoslovske studije, ali pa té, odnosno rabinske studije nadaljujejo in to izkažejo po zgornjih določilih.

§. 46.

Zglasilo in priznanje ugodnosti.

1. Za ugodnost se je, dokler traja stavna dolžnost, vsako leto v mesecih januarji in februarji pri političnem okrajnem oblastvu, a zadnji čas o času glavne stave oglasiti pri stavni komisiji ter dokazati pravico do nje.

Oni, kateri prosijo za dovoljenje stave zunaj pristojnega okraja (§. 27), morejo istočasno oglasiti se za tudi ugodnost kot kandidat duhovskega stanú ter dokazati pravico do nje.

To oglasilo naj politično okrajno oblastvo vpiše v stavni razkaz.

2. O tem oglasilu za ugodnost razloča se na prvi stopinji praviloma pred pristojno stavno komisijo. O pravici razloča zastopnik političnega oblastva, ko je pogledal v spise in so zastopniki vojstva in deželne brambe izrekli svoje mnenje (§. 47 : 1). A razloka se ukrene samo tedaj, če se je stavljenec potrdil. V nasprotnem slučaju ravnati je s prošnjo kakor ničevu ter vrniti jo stranki.

Nasprotno je razloko ukreniti še pred naborom (potrjenjem) gledé onih stavljenecv, kateri

a) so bili ob glavni stavi namenjeni, da se oddadó v kako bolnišnico ali da pridejo v popregledbo;

b) preizročnim (delegovalnim) pōtem pridejo pred tujo stavno komisijo (§. 101).

A v teh slučajih razloka nima moči in veljave, ako se dotični ne potrdi.

3. Izima od določila v prvem odstavku točke 2 naj nastopi tedaj,

a) če se je kdo za pravico do ugodnosti oglasil stoprav po glavni stavi,

b) če pride sicer pozneje na stavo pred pristojno nadostavno komisijo, a dotično politično oblastvo ni zastopano v nji.

V teh slučajih ukrene razloko o zglaseni pravici do ugodnosti na prvi stopinji pristojno politično oblastvo, katero naj to razloko priobči dopolnilno-okrajnemu poveljstvu in razvidnostnemu uradu deželne brambe, da izreče o nji svoje mnenje (§. 47 : 1).

4. Vendar za podeljenje ugodnosti pri onih, ki prihajajo na dodatno stavo, ostane merodajno, da je zglasena pravica o času glavne stave, a zadnji čas do 1. oktobra leta one stave, za katero je dodatna stava, bivala in tudi še dalje biva.

5. O razloki izdati je stranki pismen odlok — če se priznava ugodnost, potrdilo po vzorci 11.

Ako se je ugovarjalo proti priznanju ugodnosti po §u 47 : 1, priznaniti je to stranki samo ustno.

Dokler se ne reši ugovor, ostaje razloka političnega oblastva v moči in veljavi.

Razloko je v vsakem slučaju s kratkim obrazloženjem vpisati v stavni razkaz, priznanje pravice tudi v naborni (potrdilni) zapisnik.

6. Ne vrščenim novincem in nadomestnim rezervnikom ter stavoma potrjenim in vrščenim vojakom — tudi enoletnim dobrovoljcem — priznati je to ugodnost, če je pravica do nje bivala že za časa one glavne stave, za katero je bil dotični potrjen, a zadnji čas dné 1. oktobra istega leta in še dalje biva; in to tudi tedaj, če se pravica zglaš stoprav pozneje.

Prošnje z dokazi vpodati je pri pristojnem političnem oblastvu, katero spis, opravljen s svojim ukrepom, pošlje pristojnemu dopolnilno-okrajnemu poveljstvu, odnosno pristojnemu razvidnostnemu uradu deželne brambe, da izrečeta svoje mnenje (§. 47 : 1).

Ako se prošnja na prvi stopinji soglasno spozna za osnovano, naj dotično vojaško dopolnilno

oblastvo ukrene takoj prestavo vojnodolžnega v nadomestno reservo.

7. Enako kakor v gornji točki je postopati, ako vojaki, ko so zvršili prezentno službo (§. 45 : 6), poprosijo za ugodnost.

§. 47.

Ugovori in vzklici.

1. Zoper priznanje ugodnosti pristoji ugovor zastopnikom vojsva in deželne brambe, odnosno dopolnilno-okrajnemu poveljstvu in razvidnostnemu uradu deželne brambe.

Ugovarjajoči naj sem mereče pismeno izrecilo v 14 dneh izroči političnemu okrajnemu oblastvu. Le-to naj popolni spis, priloživši potrjen izpis iz stavnega imenika, predloži politični deželni vladi, katera ukrene razloko v porazumu z vojaško-teritorijalnim, odnosno deželne brambe poveljstvom.

Ako se ne doseže soglasje, razloča o ugovoru ministerstvo za deželno bran in, ako je ugovor izprožil zastopnik vojsva, v porazumu z državnim vojnim ministerstvom.

Ukreneno razloko naj v vseh slučajih vojaško-teritorijalno poveljstvo na znanje dá dopolnilno-okrajnemu poveljstvu, odnosno deželne brambe poveljstvo vojaško-teritorijalnemu poveljstvu in deželne brambe razvidnostnemu uradu.

2. V slučajih, navedenih v §u 46 : 2, drugem odstavku pod a) in b), vzeti je kak vgovor stoprav potem, ko se je res zvršil nabor, v obravnavo in dotle probeležiti v stavnem imeniku (§. 46 : 5, tretji odstavek).

3. Ako se vojnodolžni zavrne s prošnjo svojo, prosto mu je vpoložiti v 14 dneh od dne, ko se mu je vročila pismena razloka, začenši, tega dne ne računeč, vzklic pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu.

Vzklic je, priloživši potrjen izpis iz stavnega imenika in vse slučajja tičoče se uradne spise s strani političnega okrajnega oblastva predložiti deželni vladi v razloko. Proti zavračujočim razlokam politične deželne vlade prosto je vojnodolžnemu v štirih tednih vzklicati se na ministerstvo za deželno bran.

Ako se vzklicu ustreže, priobčiti je dotično razloko tudi vojaško-teritorijalnemu poveljstvu, ka-

tero izproži dopolnjenje stavnega imenika in nabornega zapisnika dopolnilno-okrajnega poveljstva in zaukaže zvršitev te razloke, ako gré za uda vojsva (vojnega pomorstva) ali za človeka, ki je bil s pridržkom namembe in vdruženja potrjen.

Pri brambovcih priznati je to tudi še deželne brambe poveljstvu, katero je dolžno na znanje dati deželne brambe razvidnostnemu uradu.

§. 48.

Dokaz, da ima ugodnost še dalje veljavo; kedaj ugodnost mine in se odsodi.

1. Da je še v moči in veljavi razmerje, na katero se opira ugodnost kot kandidat duhovskega stanú, dokazati je, dokler traja skupna služna dolžnost, vsako leto po tistem, v katerem se je komú prisodila pravica, v meseci juniji tako, kakor je propisano za dokazanje pravice, pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu.

2. Ugodnost mine:

a) ako kdo popusti duhovski stan, predno je prejel višje bogoslove;

b) ako kandidati duhovskega stanú ne zadobé v štirih letih potem, ko so zvršili svoje bogoslovske studije, duhovske službe, ali pa dotle ne morejo s pričalom organa, ki je po ustavi dotične verske družbe v to poklican, dokazati, da so še v njeni zavezi kot kandidati duhovskega stanú, odnosno kake duhovske združbe.

Ta pričala daje:

v katoliški in grško-vzhodnji cerkvi diecezanski škof, odnosno samostanski načelnik;

v protestantski cerkvi avgsburškega in helveškega veroizpovedanja superintendent;

v izraelski vérski družbi politično okrajno oblastvo;

c) ako se brez zadostnega izgovora ne prinese za časa dokaz, da je pravica še veljavna.

3. Priznanje (prisodba) nadaljnje veljave, kakor tudi odsodba ugodnosti ukreplje pristojno politično okrajno oblastvo, katero svojo razloko, priloživši spise, pošlje pristojnemu dopolnilno-okrajnemu poveljstvu, odnosno pristojnemu razvidnostnemu uradu deželne brambe, da izreče svoje mnenje.

Za ugovore proti priznanju nadaljnje veljave ugodnosti in za vzklice veljajo določila §^a 47. Do razloke ostane ugodnost v moči in veljavi.

4. Ako se je ugodnost prisodila po zmoti, razločiti je o odsodbi po stopinjah.

5. Čim je odsodba ugodnosti postala pravokrepna, naj se

- a) oni, kateri po žrebni vrsti ali kot menj dobri pripadajo k nadomestni rezervi vojstva ali deželne brambe, vzamejo v vojaško izučbo, — a sicer je z ozirom na odsluženje vojaške službe postopati z njimi po njih narbornem letniku;
- b) ostali službo v vojstvu dolžni izločijo iz nadomestne rezerve in, ako niso odslužili prezentne službe, v mejah vojstvene (vojnega pomorstva) služne dolžnosti privzemó k zakoniti prezentni službi, v katero se pa vračunja kak morebiti prej odslužen dejanske službe čas;
- c) ostali službo v deželni brambi dolžni privzemó v vojaško izučbo in primorajo, da izpolnijo svojo služno dolžnost po njih narbornem letniku.

6. Če se kdo po pravokrepni odsodbi ugodnosti kot kandidat duhovskega stanú oglasi za ugodnost enoletne prezentne službe in ob enem času dokaže, da je ta pravica bivala že za časa stave, priznati mu je to ugodnost po pristojnem dopolnilno-okrajnem poveljstvu, odnosno pristojnem razvidnostnem uradu deželne brambe. S kakimi vzklici postopati je po §^a 71.

§. 49.

Ugodnost posvečenih duhovnikov in nameščenih dušnih pastirjev.

1. Za posvečene duhovnike in nameščene dušne pastirje naj se zlasti zmatrajo in v času njih služne dolžnosti imevajo v razvidnosti nadomestne rezerve:

- a) kandidati duhovskega stanú katoliške in grško-vzhodnje cerkve, ko so zadobili duhovsko posvečenje, če o tem donesó potrdilo dijecezanskega ali samostanskega načelnika;
- b) kandidati duhovskega stanú avgsburškega in helveškega veroizpovedanja, in pa uni-

tarskega izpovedanja, ako pokažejo potrdilo svojega superintendenta, da so zadobili duhovsko službo, in katero;

c) kandidati rabinstva, ako pokažejo od političnega okrajnega oblastva potrjen dekret, da so nameščeni za rabine.

2. Stavljenjci, kateri ob stavi dokažejo katero gori povedanih razmerij ter so sposobni ali menj sposobni, potrdijo se in z dvanajstletno služno dolžnostjo vzprejmó neposrednje v razvidnost nadomestne rezerve, pri čemer jim je izdati potrdilo po vzorci 12.

Priznava se ugodnost po določilih §^a 46, in to brez ozira na to, kako je bil prositelj potrjen — tudi če se stavi zunaj letnega razreda in žrebne vrste, — in v obče brez ozira na čas, v katerem so nastale okolnosti, na katere se opira pravica.

3. Oni kandidati duhovskega stanú v staleži nadomestne rezerve, kateri pridejo v káko v točki 1 omenjenih razmerij, naj dotična dokazila po pristojnem političnem okrajnem oblastvu vpošljejo pristojnemu vojaškemu dopolnilnemu oblastvu prve stopinje.

Istočasno, ko vprinesó ta dokazila, naj dotični tudi zglasijo, ali želé imenovani biti za vojaškega dušnega pastirja v rezervi vojstva, odnosno v deželni brambi.

One, ki niso imenovani za vojaške dušne pastirje, prestaviti je takoj v razvidnost nadomestne rezerve in porazdeliti jim potrdilo po vzorci 12.

One, ki so imenovani za vojaške dušne pastirje, je ko mine to svojstvo v njih služni dolžnosti isto tako prestaviti v razvidnost nadomestne rezerve.

4. Vsi vojnodolžni v razvidnosti nadomestne rezerve dolžni so, dokler ne zvrše svoje dvanajstletne služne dolžnosti, vsako leto v meseci decembru pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu dokazati, da bivajo še v enem v točki 1 povedanih razmerij. Politično oblastvo izroči té dokaze, ko jih je preskusilo, dotičnemu vojaškemu dopolnilnemu oblastvu prve stopinje.

Ako gori omenjenega dokaza vojnodolžni ne more vprinesiti, poiskati je razloko ministerstva za deželno bran, katero jo ukrene gledé onih, ki so v razvidnosti nadomestne rezerve vojstva, v porazumu z državnim vojnim ministerstvom.

Ugodnost podučiteljem, učiteljem in učiteljskim odgojencem.

§. 50.

Pravica do ugodnosti; kakšna je, kako se oglašati zanjo, in kako se prisoja.

1. Podučitelje in učitelje na občnih ljudskih učilnicah, meščanskih učilnicah in učiteljskih izobraževališčih, kakor tudi na javnih zavodih za gluhonemce, slepce, topoglavce (idijote) in otroke, je, ako za časa glavne stave učiteljujejo v onem državnem ozemlju monarhije, v katerem imajo državljanstvo, in so bili potrjeni v žrebni vrsti, na njih prošnjo nameniti za nadomestno reservo. V vojaško izučbo jih je privzemati v takem času, ki najmenj moti poučevanje.

2. Kdor se hoče oglasiti za pravico do té ugodnosti, naj prošnjo, dokler traja stavna dolžnost, vsako leto v mesecih januarji in februarji vpoloži pri političnem okrajnem oblastvu, a zadnji čas do glavne stave pri stavni komisiji.

Oni, kateri prosijo dovoljenja stave zunaj pristojnega okraja (§. 27), morejo istočasno oglasiti se tudi za to ugodnost in dokazati pravico do nje.

Zglašeno pravico naj politično okrajno oblastvo vpiše v stavni imenik.

3. Prošnjam je priložiti ta dokazila:

a) podučiteljem in učiteljem na javnih ljudskih šolah (občnih ljudskih in meščanskih šolah) in na javnih zavodih za gluhonemce in slepce:

pričalo zrelosti ali pričalo učne sposobnosti, in

dekret šolskega oblastva o začasnem ali dokončnem nameščenju;

b) podučiteljem in učiteljem na zasebnih ljudskih šolah, ki so zadobile pravico javnosti (občnih ljudskih in meščanskih šolah):

pričalo zrelosti ali pričalo učne sposobnosti in

potrdilo šolskega oblastva, da ima vajnodolžni na taki šoli potrebno (sistemovano) učno mesto;

c) učiteljem na javnih in zasebnih izobraževališčih za učitelje in učiteljice:

dekret šolskega oblastva o začasnem ali dokončnem nameščenju, odnosno potrdilo njegovo, da ima vajnodolžni na takem učilišču potrebno učno mesto.

4. O zglašeni pravici do ugodnosti pri glavni stavi ali dodatni stavi in pa nevrščnim novincem, nadomestnim rezervnikom in vrščnim vojakom razloča (razsoja) se po določilih §^a 46 : 2 do 6.

Podá pravica treba da je že bivala ob času glavne stave, za katero se je dotični potrdil.

Dobrovoljno potrjeni in za kazen zunaj letnega razreda in žrebne vrste stavljeni nimajo nikake pravice do té ugodnosti.

3. Za ugovore in vzklice veljajo določila §^a 47.

6. Onim vajnodolžnim, kateri učiteljujejo v Bosni in Hercegovini ter v avstrijsko-ogerskih naselebnah na jutrovem, more se ta ugodnost nakloniti samo po ministerstvu za deželno bran v porazumu z državnim vajnim ministerstvom, pri brambovcih po ministerstvu za deželno bran samem, tedaj, če dotični slučaj zahteva z državnega stališča poseben ozir.

§. 51.

Dokaz, da ima ugodnost še dalje veljavo; kdaj mine in se odsodi ugodnost.

1. Da razmerje, na katero se opira ugodnost kot podučitelj in učitelj, še dalje velja, treba je, ves čas skupne služne dolžnosti, v vsakem letu po priznanji ugodnosti, v meseci juniji tako, kakor je pisano za dokazanje pravice, dokazati pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu.

2. Ugodnost mine:

a) ako podučitelji in učitelji v času svoje služne dolžnosti popusté učiteljstvo;

b) če se brez zadostnega izgovora ne dokaže o pravem času, da pravica še velja.

3. Pripoznanje, da pravica še velja, in pa odsodba ugodnosti zgodi se po pristojnem političnem okrajnem oblastvu, katero svojo razloko, priloživši uradne spise, pošlje pristojnemu dopolnilno-okrajnemu poveljstvu, odnosno pristojnemu razvidnostnemu uradu deželne brambe, da izreče svoje mnenje.

Za ugovore proti pripoznanju nadaljnje veljave ugodnosti in za vzklice veljajo določila §^a 47. Do razloke ostaje ugodnost v moči in veljavi.

4. Kader se je po zmoti prisodila ugodnost, razločati je o odsodbi po stopinjah.

5. Čim je odsodba ugodnosti postala pravokrepna, uporabljajo se zmislova določila §^a 48 ; 5 in 6.

§. 52.

Ugodnost pitomcem učiteljskih izobraževališč.

1. Nevvrščenim novincem in nadomestnim rezervnikom, kateri 1. dne marcija onega leta, katerega so bili potrjeni, pripadajo poslednjemu letniku kakega učiteljskega izobraževališča, dati je dopust dotlé, da zvrše učiteljsvene studije, s pridržkom, da se pokličejo v slučajih opreme na vojsko.

2. Prošnjo je, priloživši potrdilo šolskega ravnateljstva, da dotični obiskuje učilišče, vpoložiti pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu, katero naj jo sè svojim mnenjem napoti do pristojnega dopolnilno-okrajnega poveljstva, oziroma do pristojnega deželno-brambovskega razvidnostnega urada, da naj takoj razloči.

O prošnjah, katere so se vložile že ob glavni stavi ali ob dodatni stavi v pristojnem stavnem okraji, razloča zastopnik vojsva, gledé naravnost v deželno brambo potrjenih zastopnik deželne brambe.

Razloko je gledé takih stavlencev ukreniti še pred naborom, ako

- a) so bili ob glavni stavi namenjeni, da se oddadó v bolnišnico, ali da pridejo v nadpregledbo;
- b) preodkazoma pridejo na stavo pred kako tujo stavno komisijo (§. 101).

Vojnodolžnim bode na korist, če prošnje vložé zadnji čas do dne 31. julija nabornega leta.

O razloki, katero bode vpisati v stavni imenik, naj dotičnemu politično oblastvo izdá pismen odlok.

3. Ako se vojnopolžni zavrne sè svojo prošnjo, dano mu je na voljo, vzklic v štirinajstih dneh, začenši od tistega dne, ko se mu vroči pismeni odlok, tega dne ne računeč, vložiti pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu.

Vzklic naj, priloživši vse uradne spise, ki se tičejo tega slučaja, politično okrajno oblastvo na-

poti k pristojnemu dopolnilno-okrajnemu poveljstvu, oziroma pristojnemu razvidnostnemu uradu deželne brambe, ki naj ga predloži vojaškemu teritorialnemu, oziroma deželne brambe poveljstvu, katero razloča v porazumu s politično deželno vlado.

Ako ni porazumljenja, ali ako stranka zglosi vzklic proti razloki druge stopinje, razloča državno vojno ministerstvo v porazumu z ministerstvom za deželno bran; a poslednje samo, kader gré za brambovca.

4. Po točki 1 na dopust poslani pitomci učiteljskih izobraževališč naj do konca decembra stavnega leta dokažejo, da so zadobili sistemovano učiteljsko mesto na ljudskih ali meščanskih šolah. To je dokazati tako, kakor je pisano za podučitelje in učitelje v §^u 50; po tem naj se ugodnost prizná po določilih istega paragrafa.

5. Oni, kateri popusté učiteljske uke, ali ne prinesó o pravem času dokaza po točki 4, naj se primorajo, da odslužijo prezentno službo, katero so zakonito dolžni. Kak vzklic nima odločljive moči.

Ugodnost posestnikom podedovanih kmetij.

§. 53.

Pravica do ugodnosti; nje priznanje.

1. Vojnodolžni, kateri so zemljiški posestniki, namenjajo se, ako so potrjeni, pod naslednjimi uveti za nadomestno reservo:

- a) ako zemljiško posestvo spada v vrsto kmetij, in so ga zadobili po podedovanji (od sorodnikov ali tujcev); in
- b) ako ga sami obdelujejo in zemljiški donos (prihodek) kmetije zadostuje, da se samostalno preživlja rodovina (družina) po pet oseb, a tudi ne preseza štirikrat tolikega donosa.

2. V točki 1 a) navedeni uvet je dokazati z izpiski iz zemljiških knjig, davkovnih katastrov ali pa s prisodno listino, a ko ni té, z davkovno knjigo in s potrdilom obravnalnega ali pristojnega sodnega oblastva.

Za dokaz v točki 1 b) povedanega uveta pridonesti je pričalo občinskega starejšine (župana) in dveh občanov (med katerimi se umejo tudi samostalne vdove), katerih sinovi so na stavo klicani ali službodolžni in ne zglosujejo pravice do kake ugodnosti v izpolnjevanji služne dolžnosti.

To pričalo naj obseza:

Oznamenilo kmetije s povedbo kraja in občine, hiše, zemljišč, vrste in površine teh zemljišč, vsakega zase in vseh skupaj;

povedbo, koliko se kmetije drži državnih davkov vsake vrste brez deželnih, okrajnih in občinskih prikladov, posamezne in v skupni vsoti;

izrecilo, zadostuje li zemljiški donos (prihodek) kmetije, da se samostalno preživlja rodovina po pet oseb, a ne preseza petkrat tolikega donosa; ali jo stavljenec sam obdeluje, slednjic

potrdilo občinskega starejšine (župana), da je popolnoma istinito (resnično), kar ima pričalo v sebi, in da sta podpisa obeh občanov pristna.

Ako ni najti dveh oznamenanih občanov v občini, ali pa ne znata brati in pisati; potem če se jih najde, ki znajo brati in pisati, ali se brez vzroka branijo, ali slednjic ko bi politično okrajno oblastvo imelo vzrok sploh dvomiti o resničnosti pričala, prepriča naj se samo, kako stoji stvar; dotične ovedne spise priložiti je prošnjam; vze mó se naj razloki v podlogo.

Ako je zemljiško posestvo v kaki drugi občini, pridonesti je pričalo dotične občine.

Če zemljiško gospodarstvo pripada vrsti deželno-knjižnih posestev, to ne ovira pravice.

3. Ako se preskušavši razmere pokaže, da donos kmetije ne zadostuje sam zase, nego samo v zvezi s kakim drugim dohodkom, na pr. od hiše ali obrta, dnine, vožnje itd. da se preživlja družina po pet oseb, zmatrati je, da v točki 1 b) naveden uvet ni izpolnjen.

4. V točki 1 a) povedana lastnost zemljiškega posestva, da je podedovano, odnaša se samo in edino na poslednjega posestnika, ki želi ugodnosti; zatorej ni potreba, da se je zemljiško posestvo že od nekaj dedovalo po nizhodni rodstveni lozi.

3. Ali moči je tudi po odstopu prevzeto kmetijo, z ozirom na zahtevano ugodnost, zmatrati za podedovano, ako je prejšnji posestnik (posestnica), od katerega je vojnodolžni prevzel kmetijo, umrl v tem času, in bi bila kmetija po dedonaslednem pravu že tako prišla na sedanjega posestnika.

6. Ako stavodolžni od umrlega roditelja (očeta ali matere) podeduje samo polovico kmetije, dočim je drugo polovico té kmetije prevzel od še živečega roditelja, more se taka pridobitev zmatrati tako kakor da bi izvivala iz dednega prava.

7. Ako se kaka kmetija po prostem dogovoru zakonito zvanih dedičev odkáže enemu izmed njih proti temu, da izplača ostale deležnike, zmatraj se podatek takega dogovora za enakega zakonitemu dedosledju.

8. Če je kak dedopústnik svojo kmetijo, ko je še živel, razdelil na dvoje ali več zemljiških gospodarstev, ali jo delé stoprav dediči njegovi, bodi po zadnjevoljni naredbi dedopustnikovi, ali, brez té, po lastnemu prostem porazumljenji, more vsak iz med njih za ugodnost oglasiti se samo tedaj, ako, izpolnivši vse ostale uvete, sam obdeluje podedovano kmetijo.

10. Pravico do ugodnosti je ves čas stavne dolžnosti vsako lelo zglasiti in dokazati v meseci januarji ali februarji pri političnem okrajnem oblastvu, a zadnji čas o času glavne stave pri stavni komisiji.

Oni, kateri prosijo dovoljenja stave zunaj pristojnega okraja (§. 27), morejo istočasno kako pravico do ugodnosti kot kmetovalci zgglasiti in dokazati.

Zglašeno pravico naj politično okrajno oblastvo zapiše v stavni imenik.

11. Razloča se o zglašeni ugodnosti pri glavni in poznejšnji stavi, potem na ne vvrščene novince in nadomestne rezervnike in na vvrščene vojake, tudi one, kateri so že odslužili prezentno službo, po določilih §^a 46.

Kader se razloči o pravici pred stavno komisijo, bodi pred razloko ustna razprava o pravici sè strani udov stavne komisije in eventualno zaslisanje dvéh komisijskih udov okrajnega, odnosno občinskega zastopa.

Kader se ugodnost prisodi, naj pristojno vojaško dopolnilno oblastvo prve stopinje to tudi priznani staležni četi, da se izvede prestava v nadomestno reservo.

Ugodnost je prisoditi brez ozira na to, kako je bil prositelj potrjen, — tudi če je bil stavljen zunaj letnega razreda in žrebne vrste — in sploh brez

ozira na čas, v katerem so nastale razmere, na katere se opira pravica; a dobrovoljcem samo tedaj, če je pravica nastala po potrjenji.

12. Ugovore in vzklice je dognati po §^u 47.

§. 54.

Dokaz, da še biva (obstoji) ugodnost; kdaj mine in se odsodi.

1. Da še biva (obstoji) razmerje, na katero se opira ugodnost kot posestnik podedovane kmetije, dokažejo naj ugodnost uživajoči samo, dokler traja dolžnost službe v liniji (prezentne službe) tovarišev stavnega letnika v vsakem letu po prisodbi ugodnosti v meseci juniji tako, kakor je pisano za dokazanje pravice, pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu.

2. Ugodnost mine:

- a) ako pravni naslov nima več veljave, ali
- b) ako se dokaz, da še biva pravica, brez dovoljnega izgovora, ni prinesel o pravem času.

3. Pripoznanje, da ugodnost še biva, in pa odsodba ugodnosti ukrene pristojno politično okrajno oblastvo, katero svojo razloko, priloživši uradne spise, izroči pristojnemu dopolnilno-okrajnemu poveljstvu, odnosno pristojnemu razvidnostnemu uradu deželne brambe, da izreče svoje mnenje.

Za ugovor proti pripoznanju, da še biva ugodnost, in za vzklice veljajo določila §^a 47. Do razloke ostane ugodnost v moči in veljavi.

4. Kader se je po zmoti prisodila ugodnost, razločati je o odsodbi po stopinjah.

5. Čim je odsodba ugodnosti postala pravokrepna, treba je one, kateri niso kot menj sposobni ali po žrebni vrsti prišli v nadomestno reservo, izločiti iz nje in primorati, da odslužijo še tisto prezentno službo, katero je še njih naborni letnik dolžan; tu se vračunja kák prej odslužen dejanske službe čas.

6. Če se kdo potem, ko je odsodba ugodnosti postala pravokrepna, kot posestnik podedovane kmetije oglasi za ugodnost enoletne prezentne službe, in ob enem dokaže, da je pravica do té ugodnosti bivala že za časa stave, prisodi naj mu se

ta ugodnost po pristojnem dopolnilno-okrajnem poveljstvu, odnosno po pristojnem razvidnostnem uradu deželne brambe. S kakimi vzklici postopati je po §^u 71.

Ugodnost iz rodovinskih ozirov.

§. 55.

Pravica do ugodnosti.

1. Z ozirom na njih rodovinske (družinske) razmere oprostiti je vojnopolžne naslednjih vrst, če se potrdijo, na prošnjo (reklamacijo) njih svojcev od prezentne službe v miru ter nameniti za nadomestno reservo:

- a) edinega sina takega očeta, ki si ne more več pridobivati, ali matere vdove, ali če tega ni, edinega zeta, ako razmere, na katere se opirajo pravice tega poslednjega, niso že bivale za časa, ko se je ženil;
- b) po očetovi smrti edinega vnuka stárega očeta, ki si ne more več pridobivati, ali stare matere vdove, če nimata sina;
- c) edinega brata ali polubrata*) bratov in sester, ki nimajo očeta ne matere, in pa edinega polubrata bratov in sester, ki nimajo očeta.

2. Ali pravico do oproščenja ima samo oni edini zakonski in rodni sin, vnuk ali brat, odnosno edini zet, če je od njegove oprostite preživljanje njegovih roditeljev, starega očeta in stare matere, ali bratov in sester, odnosno tasta in tašče zavisno, in če on tudi izpolnjuje to dolžnost.

Nezakonskemu sinu gre enaka ugodnost, če je od njegove oprostite preživljanje njegove rodne matere zavisno, in če on tudi izpolnjuje to dolžnost.

A na korist istemu pooglasitelju more se ta ugodnost priznati za enako dobo samo enemu vojnopolžnemu.

3. Pod istim uvetom postopa se tako, kakor z edinim sinom, vnukom ali bratom, odnosno zetom tudi z onim, katerega edini brat ali ostali bratje, odnosno svaki:

- a) bivajo v dolžnosti službe v liniji ali dejanski deželni brambi — ali pa so v rezervnem

*) Polubratje so oni, ki imajo samo enega roditelja vkupnega.

ali nadomestno-reservnem razmerji na podlogi zakona od 31. maja 1888 (Drž. zak. št. 77) izimno privzeli k dejanski službi v miru — v vseh slučajih tedaj, ako ne biva v begunskem razmerji, ali

- b) so mlajši nego 18 let, ali
- c) si ne morejo ničesa pridobivati zaradi neozdravnih dušnih ali telesnih napak (§. 57:5).

4. Ali da ima dolžnost služiti v liniji ali dejanski deželni brambi, naj se ne zmatra oni, kateri

- a) čez pravilno ali podaljšano dolžnost službe v liniji, odnosno prezentne službe dobroljno dalje služi v vojsstvu (vojnem pomorstvu) ali v deželni brambi;
- b) dejansko služi v vojsstvu (vojnem pomorstvu) ali v deželni brambi, a vendar nima zaveznosti pravnega ali podaljšanega skupnega služnega časa.

Nasproti velja določilo točke 3 a) brez razločka, jeli brat služi za oficirja, ali kako koli drugače, ali če biva kot dobrovoljen potrjenec ali kot tak, ki je bil po žrebni vrsti ali zunaj njé potrjen, v dolžnosti službe v liniji, odnosno prezentne službe v deželni brambi, potem če biva v času té služne dolžnosti v dejanski službi ali ne.

5. Nezmožnost pridobivati si kaj očeta, starega očeta in tasta, potem nezmožnost kakega drugega moškega družinskega uda (domačina), na katerega se je tu ozirati po zmislu tega propisa, mora biti taka, da so čisto nesposobni za svojo ali sploh kakšno pridobitev, s katero bi mogli sebe in svoje ostale družinske ude primerno preživljati (§. 57:5).

Nravne (moralne) napake niso da bi se z njimi opravičevala nezmožnost pridobitve.

Isto tako se nezmožnost pridobitve v gornjem zmislu ne more opravičevati z vojaško invalidnostjo.

6. A iz nezmožnosti pridobitve dotičnih družinskih udov ne more se izvajati kaka pravica, če je imovina ali pridobitev družine tolika in taka, da tudi brez pooglašenca zadostuje za preživljanje družine; ako se na pr. more hiša v najem dati, ali zemljišče ali pa obrt po najetnikih oskrbovati ali v zakup dati, in vendar ta premenjena delovršba ne ovira preživljanja družine.

7. Ako je oseba, kateri na korist se izproži pooglasilo, pač se zmožna, vršbo obrta, kmetije itd.

voditi ali nadzirati, a ni več zmožna sama prijati za delo, ali po kaki stranski pridobitvi preživljati sebe in svoje družinske ude, more se zmatrati, da pravica na to stran biva, ako bi kaka premena v vršbi obrta ali kmetije itd. s tem, da se dá v zakup, ali v najem, ali da se vzemó najetniki i. t. storila, da bi bilo čisto nemogoče primerno preživljati družino.

8. Starost vdove matere ali stáre matere (babice in sester brez roditeljev, in pa njih telesna kakovost ne jemlje se v poštev; pač pa vprašanje, morejo li taki pooglasitelji za svoje preživljanje biti brez podpore pooglašenca, tako, da bi iz tega ne pretila nevarnost njih bitju, ali ne, to je: ali ni more biti njih živež z imovino ali sploh brez pomoči pooglašenca zagotovljen.

9. Da bodi družina čisto brez vse imovine, to se ne zahteva v zadobitev ugodnosti.

Ako uživa pooglasitelj kako preskrbo („kót“, rento itd.), nima pravice do ugodnosti samo tedaj, če tak užitek po krajevnih razmerah omogoča preživljanje družine tudi brez pooglašenca.

10. Ako se pravica do ugodnosti zgledi za stavljenca kot edino podporo svojih pomoči potrebnih roditeljev ali svojcev, ker se kak drug, ki jih je podpirati dolžan, tej dolžnosti ali tudi samo priliki k njeni izpolnitvi odteza, preselivši se kam drugam, izselivši se, ustanovivši svoje gospodarstvo ali kakor koli drugače, zmatrati je, da pravica ni osnovana.

11. Da bi pooglašenelec bival v istem kraju, kakor družinski udje, katere je podpirati dolžan tega ni potreba, pač pa da pooglašenelec daje v istini in primeroma zadostno podporo.

12. Ako izmed dveh istočasno stavljenih bratov enega pooglašajo podpore potrebni svojci, more se o njegovi pravici do ugodnosti pri stavi razločiti samo tedaj, če je ugotovljeno, da je oni stavodolžni brat nezmožen za pridobitev ali da se potrjuje.

13. Pravice do ugodnosti nimajo pastorki z ozirom na onega roditelja, s katerim bivajo samo v svaštvu, potem posinovljenci in rejenci, naposled po polu bratje, ker nimajo vkupnega roditelja,

14. Nezakonskim sinom moči je priznati pravico samo nasproti podpori potrebnih materi a ni-

kakor ne nasproti njih drugim družinskim udom, če tudi so nezmožni pridobitve ali podpore potrebni. Tudi v tem slučaju treba da bivajo vsi drugi uveti, kakor za ugodnost edinega sina matere vdove.

V takih slučajih se je torej enako ozirati na to, ima li pooglasiteljica druge zakonske ali nezakonske sinove.

A če se zakonski sin pooglašča, da naj preživlja očeta, ni se ozirati na to, če ima mati kakega nezakonskega sina (pastorka očetovega).

15. Pravica do ugodnosti na korist materi kakega nezakonskega sina, ki se je v tem času omožila ali zopet omožila, biva, če so izpolnjeni vsi ostali uveti in je mož, ki je mater podpirati dolžan, pridobitve nezmožen, ter nima iz poprejšnjega zakona kakega sina, da bi ga bilo šteti pri njegovem preživljanju.

16. Pri sodnih razdružbah ali ločitvah kakega zakona mati, dokler živi njen razdruženi (ločeni) mož, nima pravice do ugodnosti kakega sinu iz tega zakona.

17. Pod naslovom „edini vnuk“ more se ugodnost priznati samo v tem slučaju, če njegov oče (t. j. sin ali zet starega očeta [deda] ne živi ali pa je pridobitve nezmožen, in ako kaki drugi vnuki ne branijo priznanja ugodnosti po točki 3 a), b) in c).

18. Edinemu zetu more se priznati ta ugodnost, če živi njegova žena ali zakonski otrok, in on izpolnjuje dolžnost preživljati družino, ali pa tudi po smrti njega žene in otroka; v obeh slučajih, če je pooglašenec vsled pridobitve nezmožnosti tastove njemu, in po smrti njegovi tašči vdovi kakor edina podpora neizogibno potreben, in ako razmere, na katere se opira pravica, niso že bivale tisti čas, ko se je oženil pooglašenec.

Pri pooglasilih edinih sinov ali edinih vnukov ni se ozirati na to, če bivajo kaki zetje.

19. Če se pooglasilo tiče stavljenca, ki bi imel pravico do ugodnosti v izpolnjevanju služne dolžnosti iz kakega drugega naslova, ne more se pooglasilo zavriniti zaradi tega.

20. Ako dvoje ali več svojcev enega pooglasitelja, ki bi bili dolžni podpirati ga, pripada vojsvu (vojnemu pomorstvu) ali deželni brambi, more

pooglasitelj — ako biva v točki 3 a) povedani uvet — kakor izvoli, zglasiti ugodnost za enega izmed njih.

§. 56.

Vlaganje prošenj in njih dokazovanje.

1. Prošnje za oprostitev od pravilne prezentne službe v miru iz družinskih ozirov naj podpore potrebni svojci v času stavne dolžnosti pooglašencev vlagajo vsako leto v mesecih januarji in februarji pri političnem okrajnem oblastvu, a zadnji čas o času glavne stave pri stavni komisiji, popolnoma dokazavši dotično pravico.

Oni, kateri prosijo za stavo zunaj pristojnega okraja (§. 27), morejo istočasno zglasiti in dokazati tudi pravico do ugodnosti kot preživljatelji družine.

Zglašeno pravico naj politično okrajno oblastvo zapiše v stavni imenik.

2. Svojci nevrščenih novincev in nadomestnih rezervnikov in vvrščenih vojakov, ki pridejo v razmerja, na katera se opira ta ugodnost, ali so pa že za časa potrjenja bivali v teh razmerjih, naj z listinami opravljene prošnje vložijo pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu.

3. Za dokazanje (opravo z listinami) té pravice je potreba:

a) družinske razkaznice po vzorci 13.

Tam, kjer se v knjigah maticah dotične časove povedbe vpisujejo po julijanskem koledarji, treba je v izpiskih tem povedbam vselej tudi v oklepkih pristaviti časove podatke po gregorijanskem koledarji.

Če maticevodnik, ki izdaje razkaze o družinskem staleži, ne more povedati dneva rojstva ali smrti enega ali drugega družinskega uda, zato ker se je na pr. ta ali oni družinski ud rodil, odnosno umrl v kaki drugi župniji (fari), treba je té okolnosti, ako so po določilih tega propisa razločilne, dokazati s posebnimi rojstvenimi ali smrtinimi listi.

Opomnje, ki imajo namen, posrednje vplivati na razloko stavne komisije, naj opuščajajo maticovodniki.

b) pričala (svedočbe), ki naj ga izdadó občinski starejšina (župan) in dva občana (med katerimi je tudi umeti samolastne vdove).

katerih sinovi so na stavo poklicani ali službodolžni in se ne oglašajo za nikako ugodnost v izpolnjevanji služne dolžnosti, da je dotični neizogibno potreben.

To pričalo obsezaj:

oznamenilo pooglašenca in onih družinskih udov, katerim v korist se prosi za oprostitev;

potrdilo o nepremični imovini družine in morebiti vsakega njenih udov, s povedbo kraja in občine, hiše ali hiš, in pa zemljišč, z njih površino, po vrstah sumarno;

povedbo pridobitka, obrta ali posla, iz katerega družina, odnosno vsak ud družine, a sosebno tudi pooglašene dobiva hrano, in v kateri meri, in pa, če so pooglašenceve razmere take, da morejo dajati družini dovoljno podporo;

razkaz državnih davkov, držechih se nepremične imovine, obrta itd. vsake vrste brez deželnih, okrajnih in občinskih priklad v skupni vsoti in vsak posebe; potem

natanko preskušavši in vestno presodivši razmere po lastnem prepričanju od sebe dano izrecilo, ali je preživljanje povedanih družinskih udov res zavisno od pooglašenca, in če je dosedaj res izpolnil in v kateri meri izpolnil to dolžnost.

Ako se pooglasilo tiče edinega zeta naj to pričalo — če pooglašencu živi žena ali zakonski otrok — obseza tudi še povedbo, ali on izpolnjuje dolžnosti družinskega glavarja.

4. Kader ni najti dveh oznamenjenih občanov v občini, ali pa ne znata brati in pisati, potem če se brez razloga branijo taki branja in pisanja zmožni občani, ali slednjič, ko bi politično okrajno oblastvo po pravici dvomilo o pravšnosti predloženega pričala, naj se samo prepriča, kako stvar stoji; dotične ovedne spise priložiti je prošnjam; bodo naj razloki v podlogo.

5. Občinski starejšina potrjuje sè svojim podpisom na teh pričalih popolno resničnost njih vsebine in pristnost podpisov dveh občanov; razen tega je dolžan izrecno potrditi, da imata ta dva sinove, dolžne priti na prihodnjo stavo, s povedbo, v kateri letni razred spadajo, odnosno da njih

potrjeni sinovi ne uživajo nikake ugodnosti v izpolnjevanji služne dolžnosti.

Občinski starejšina naj popraša pooglasitelja o njegovem posestvu in, ako bi tako posestvo družine ali enega posameznega izmed nje bivalo v kaki drugi občini, zahteva naj od njega pričalo dotične občine.

6. To, da kak brat biva v dolžnosti službe v liniji ali dejanske službe v deželni brambi, ali pa je bil iz rezervnega ali nadomestno-reservnega razmerja izimno poklican v dejansko službo v miru (§. 55 : 3), ugotovi naj, ako ni tega že stranka dokazala, politično okrajno oblastvo iz uradnih spisov in zabeležeb ali pa, če se to ne more storiti za gotovo, poiskavši glavne knjige list po pristojnem vojaškem dopolnilnem oblastvu prve stopinje.

7. Matični izpiski in pričala morejo se zopet rabit, če njih upravičeni izdatelji potrdijo na njih, da je vse še, kakor je bilo, ali pa natanko prevedó, kaj se je premenilo.

8. Za vlaganje in dokazovanje prošenj v onih slučajih, če v inozemstvu stalno naseljeni svojci kakega vojnodolžnega zanj prosijo ugodnosti kot hranitelja družine na podlogi §^a 34 vojnega zakona, veljajo določila priloge V.

§. 57.

Priznanje ugodnosti.

1. Razloča se o pravici do ugodnosti iz družinskih (rodovinskih) oziróv — potem ko se je, ako treba, poistinila pridobitna nezmožnost dotičnih moških svojcev vojnodolžnega — praviloma pred pristojno stavno komisijo (točka 6). A to bodi samo tedaj, če se je stavodolžni potrdil. Ako ne, zmatrati je prošnjo za ničevo ter vrniti jo stranki.

Nasprotno je razloko ukreniti še pred potrjenjem gledé onih stavodolžnih, kateri

a) so bili o glavni stavi namenjeni, da se oddadó v bolnišnico ali v popregled,

b) preodkazoma pridejo na stavo pred tujo stavno komisijo (§. 101).

A v teh slučajih je razloka brez moči in veljave, če se dotični ne potrdi.

Pridobitna nezmožnost onih moških svojcev pooglašenca, na katere se je ozirati, more se poisti-

nití tudi pred ono stavno komisijo, katera uraduje najbliže bivališča onega, ki ga je preiskavati.

2. Oni pri razloki o pooglasilih v pošteve jemani moški svojci, od katerih zdravniške preiskave je zavisna sodba o njih pridobitni zmožnosti, dolžni so osebno priti pred stavno komisijo. Ako bi take osebe ne prišle, zavrnti je pooglasilo, odnosno, če je njih neprihod opravičen, prihraniti si razloko.

Osebno priti pred stavno komisijo ni treba samo onim svojcem,

- a) kateri so izpolnili svoje 70. leto, ako njih sploh znano pridobitno nezmožnost potrdi občinski starejšina;
- b) katerih očitna pridobitna nezmožnost se dokaže; ali
- c) katere je že stavna ali popregledna komisija proglasila za take, ki so „za zmérom pridobitve nezmožni“ (točka 5).

Ako se stavni komisiji zdi, da dokazi o očitni pridobitni nezmožnosti ne zadostujejo, treba jih je dopolniti ali pa dostaviti dotičnega.

3. Ako pa v pošteve jemanemu moškemu družinskemu udu, za katerega se trdi, da je pridobitve nemožen:

- a) težka bolezen brani priti pred stavno komisijo, ali pa
- b) družinskemu udu ni moči priti pred stavno komisijo, ker biva v preiskovalnem ali kazenskem zaporu, in se strinjajo vsi ostali uveti za priznanje té ugodnosti,

tedaj je razloko o pooglasilu prihraniti poznejši dobi.

Ako pa razloke o pooglasilu po ovedbah, ki jih naj opravi okrajno oblastvo, ni moči ukreniti do dne 1. septembra, tedaj naj se

- k a) pri dokazani neprevoznosti vojnodolžni za sedaj po pristojnega vojaškega dopolnilnega oblastva prve stopinje razloki, ki naj se ukrene porazumno z okrajnim oblastvom, ne privzame k dejanski službi,

- k b) če se sme po vsi pravici misliti, da je v zaporu bivajoči pridobitve nezmožen, za sedaj išče razloka od ministerstva za

deželno bran, katero jo ukrene, kader gré za kakega pripadnika vojstva (vojnega pomorstva), v porazumu z državnim vojnim ministerstvom.

Poslednjič omenjene razloke iskati je treba tudi v slučaju „k a)“ tedaj, če neprevoznost dotičnega svojca o času glave stave ni bila še odpravljena.

4. Dan glavne stave, na katero je pooglašenec poklican, je pravilni dan, po katerem je soditi zglašeno pravico in dobo (starost) v pošteve jemanih moških svojcev.

5. Razredba pridobitne nezmožnosti slóve naj „pridobitve nezmožen“ ali „za zmerom pridobitve nezmožen“. Odnosne napake (nakaznosti) je na tanko povedati v komisijskem najdenji.

Razredbo „pridobitve nezmožen“ rabiti je v onih slučajih, v katerih je po naravi napake mogoče, da bode dotični čez delj časa zopet pridobitve zmožen, a ni, tudi približema ne, moči določiti časa, kdaj postane zopet pridobitve zmožen.

Osemnajstleten ali starejši brat more se tudi tedaj porazrediti med „pridobitve nezmožne“, če ni še dovolj razvit.

Razredba „za zmerom pridobitve nezmožen“ rabi naj se tedaj, če pridobitna nezmožnost izvira iz napak, vsled katerih je čisto nemogoče, da bi postal dotični še kdaj pridobitve zmožen, in če proti tej razredbi ne ugovarja niti kateri izmed zdravnikov, niti kateri izmed glasujočih udov stavne komisije (§. 87 : 1).

Ako se najde, da je preiskani človek pač pridobitve nezmožen, a sposoben voditi in nadzirati obrt ali gospodarstvo (§. 55 : 7), izreče naj se to v komisijskem najdenji.

V onih slučajih, v katerih je moči omejiti dobo pridobitne nezmožnosti, ali pridobitna nezmožnost samo za nekaj časa izvira iz bolezni, tedaj uveti §a 55 : 5 nimajo mesta, navesti je v najdenji samo napako (bolezen) in izreči, koliko časa kaže da bode trajala časna pridobitna nezmožnost.

Pričala, katera morebiti stranke prinesó v dokaz pridobitne nezmožnosti, ne smejo se jemati v pošteve. (Izima točka 2, drugi oestavek a) in b).)

Kader bi bilo ugodnost priznati kakemu že potrjenemu (točka 10), treba je v najdenji stavne komisije izreči tudi, jeli pridobitna nezmožnost že bivala tedaj, ko se je vrščeval družine hranitelj.

6. O pravici in eventualno o pridobitni nezmožnosti v pošte v jemanih moških svojcev pooglašenca razloča na prvi stopinji zastopnik političnega oblastva, potem, ko sta svoje mnenje izrekla zastopnika vojsva in deželne brambe (§. 58:1). Pred razloko bodi ustna obravnava o pravici sè strani stavne komisije, eventualno zaslišanje dveh komisijskih udov okrajnega, odnosno občinskega zastopa in poistinitje, da so svojci pooglašenca pridobitve nezmožni.

7. Pooglasila, katera zakonito niso osnovana ali iz katerih se ni moči do dobrega prepričati, da je zahteva pravična, ker so razmere take, ali ker dokazila ne zadostujejo, naj se zavrnejo.

Obetanje, da se hoče dokaz podati po stavi, ne velja.

8. Izima od določila v prvem odstavku točke 1 bodi tedaj,

- a) če je kdo pravico do ugodnosti zglasil stovrav po glavni stavi;
- b) če dotični sicer pride pozneje na stavo pred nadostavno komisijo, a dotično politično okrajno oblastvo ni zastopano v nji.

V teh slučajih razloča o zglašeni ugodnosti pravici na prvi stopinji pristojno politično okrajno oblastvo, katero naj razloko priznani dopolnilno-okrajnemu poveljstvu in deželne brambe razvidnostnemu uradu, da izreče svoje mnenje (§. 58:1).

9. O razloki izdati je stranki pismen odlok — če se ugodnost prisodi, potrdilo po vzorci 11.

Ako so se pognali ugovori proti prisodbi ugodnosti po §u 58:1, priznani je to stranki za sedaj samo ustno.

Dokler se ugovor ne reši, velja razloka političnega oblastva.

Razloko je v vseh slučajih s kratko povedanimi razlogi zapisati v stavni imenik, prisodba pravice tudi v stavni (potrdilni) zapisnik.

10. Ako imajo nevrščeni novinci in nadomestni rezervniki ter vrščeni vojaki pravico do té ugodnosti, naj njih podpore potrebni svojci vložé po zmislu tega propisa z listinami opravljene prošnje pri političnem okrajnem oblastvu svoje domovinske občine, katero pošlje spis, opravljen sè svojim ukre-

pom, pristojnemu dopolnilno-okranemu poveljstvu, odnosno pristojnemu razvidnostnemu uradu deželne brambe, da izreče svoje mnenje (§. 58:1).

Ako se prošnja na prvi stopinji soglasno spozna za opravičeno (osnovano), stori naj dotično vojaško dopolnilno oblastvo, da se vojnodolžni prestavi v nadomestno reservo.

11. Enako, kakor v tu gori stoječi točki, postopati je, kader se vojaki, izpolnivši prezentno službo, oglasijo za ugodnost.

12. Ugodnost je prisoditi brez ozira na to, kako je bil prositelj potrjen, tudi če pride zunaletnega razreda in žrebne vrste na stavo, in splošno brez ozira na čas, v katerem so nastale razmere, na katere se opira ta pravica; todà dobrovoijcem samo tedaj, če je pravica nastala po potrjeni.

§. 58.

Ugovori in vzklici.

1. Proti priznanju ugodnosti iz družinskih ozirov pristoji ugovor zastopnikom vojsva in deželne brambe, odnosno dopolnilno-okrajnemu poveljstvu in razvidnostnemu uradu deželne brambe.

Kdor požene ugovor, naj sem mereče pismeno izrecilo v 14 dneh izroči političnemu okrajnemu oblastvu.

Ugovor pristoji tudi komisijskim udom okrajnega, odnosno občinskega zastopa, kateri naj ga vveljavijo takoj. Zastopnik političnega oblastva naj, ako ti komisijski udje ali samo eden izmed njih požene ugovor proti priznanju ugodnosti, to in pa razloge ugovora počiti v stavnem imeniku.

2. Politično oblastvo naj popolni pooglasilni spis, priloživši potrjen izpisek iz stavnega imenika, položi pred politično deželno najvišje oblastvo, katero ukrene razloko v dogovoru z vojaško-teritorijalnim, odnosno deželne brambe poveljstvom. Kar se tiče nadaljšnjega postopka s takimi ugovori, veljajo določila §a 47:1, tretji in četrti odstavek.

3. Če se proti ugodnost priznavajočemu sklepu političnega oblastva, vsled razlike v mnenji o pridobitni zmožnosti kakega v pošte v jemanega moškega svojca pooglašenca, ugovorja z vojaške strani, ali od komisijskih udov okrajnega, odnosno občinskega zastopa, stori politično okrajno oblastvo,

predloživši obravnavni spis, da se dotični dostavi pred popregledno komisijo.

Na podlogi tega, kar najde popregledna komisija, ukrene deželna vlada razloko o pooglasilnem slučaju.

4. Toda pri vzklicih proti zavračajočemu odloku, ki se je dala samo zato, ker je moškega svojca pooglašenca stavna komisija proglasila za takega, ki je pridobitve zmožen, razloča deželna vlada, jeli iskati mnenja popregledne komisije.

5. V slučajih navedenih v §^a 57:1, drugem odstavku pod a) in b), razpravljati je o kakem ugovoru stoprav po istinitem potrjenji in do tega zabeležiti ga v stavnem imeniku.

6. Vzklice strank, v kar se jim priteza 14-dneven rok, šteječ od dné, ko se jim vroči pismena odloka, ne računajoč tega dneva, naj, priloživši potrjen izpisek iz stavnega imenika in vse spise, ki se tičejo tega pooglasila, okrajna oblastva napotijo na deželne vlade, katerim se s tem predkazuje razloka..

Proti razsodbi, ki jo potrdi to mesto, ni nadaljš nega vzklica.

Ako se vzklicu ustreže, naj se dotična razloka priznani tudi vojaško-teritorijalnemu poveljstvu, katero dá dopolniti stavni imenik in naborni zapisnik dopolnilno-okrajnega poveljstva in zaukaže izvršitev té razloke, ako gré za pripadnika vojstva (vojnega pomorstva) ali za takega, ki je potrjen s pridržkom namembe in vdruženja.

Pri deželnih brambovcih je dati to na znanje tudi še deželne brambe poveljstvu, katero je dolžno to priznati razvidnostnemu uradu deželne brambe.

§. 59.

Dokaz, da še velja ugodnost; kdaj ugodnost mine in se odsodi.

1. Dokazila, da še velja razmerje, na katero se opira ugodnost iz družinskih ozirov, prinašajo naj ugodnost uživajoči samo dokler traja dolžnost službe v liniji (prezentne službe) vrstnikov stavnega letnika v vsakem letu po tem, ko se jim je prisodila ugodnost, v meseci januarji tako, kakor je propisano za dokazovanje pravice, pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu.

Dokaz se more tudi opirati na novo nastavše razmere.

2. Meseca marcija 1. dan je za razsodbo o pravici pravilni (normalni) dan.

Ako se po tem pokaže potreba poistiniti nepridobitnost kakega moškega družinskega uda, bodi to ob prvi prihodnji stavi, in stoprav tedaj je razločiti o nadaljnji veljavi pravice. Večkratnega poistinjenja je potreba pri onih, kateri niso bili spoznani za take, ki so „za zmerom nepridobitni“ (§. 57:5.)

3. Ugodnost mine:

a) ako ni več pravice do ugodnosti, ali ako dotični ne izpolnjuje uvetov za to ugodnost, ali

b) če se dokazila, brez zadosnega izgovora, ne prinesó za časa.

4. Pripoznanje nadaljnje veljave in pa odsodbo ugodnosti ukreple pristojno politično okrajno oblastvo, katero svojo razloko, priloživši spise, pošlje pristojnemu dopolnilno-okrajnemu poveljstvu, odnosno pristojnemu razvidnostnemu uradu, da izreče svoje mnenje.

Za ugovore proti priznanju nadaljnje veljave ugodnosti in za vzklice veljavo določila §^a 58. Do razloke ne bodi nikakega drugega postopka.

5. Ako se po zmoti priznani ugodnost, razloča se o odsodbi po stopinjah, razen ko bi v tem času vojnodolžni stopil v to pravico.

6. Čim postane odsodba ugodnosti pravokrepna, naj se dotični, ako ne spada po žrebni vrsti ali ne kot menj sposoben v nadomestno reservo, pridržujoč pravico do kake druge ugodnosti v izpolnjevanji službe, izloči iz nadomestne rezerve in privzame v odslužbo tiste prezentne službe, katero je morebiti njegov letnik še dolžan.

7. Ako se po pravokrepni odsodbi ugodnosti iz družinskih ozirov prosi za ugodnost enoletne prezentne službe, in se istočasno dokaže, da je ta pravica bivala že za časa stave, priznati je to ugodnost po pristojnem dopolnilno-okrajnem poveljstvu, odnosno po pristojnem razvidnostnem uradu deželne brambe. S kakimi vzklici ravnati je po §^a 71.

One, ki so za časa prisodbe ugodnosti bili enoletni dobrovoljci, a niso še odslužili enoletne prezentne službe, poklicati je, da jo izpolnijo — kar pa ne krati zakonito dovoljenega odloga — za tisti 1. dan oktobra, ki pride po odsodbi, odnosno za 1. dan aprila (§. 76:10).

§. 60.

Stalni dopust iz družinskih ozirov.

Neuvrščeni novinci in vojaki dolžni službo v liniji, odnosno dejansko službo dolžni brambovci, kateri nimajo pravice do prestave v nadomestno rezervno iz družinskih ozirov po §ⁿ 34 vojnega zakona, a njih družinske razmere se vidijo vredne posebnega ozira, morejo se, čim so dobili prvo vojaško izučbo, za čas miru poslati na odpust pred časom.

2. Za take posebno ozira vredne družinske razmere naj se med drugimi zmatrajo: „preživljanje nezakonskih bratov in sester sirot“, „preživljanje od svojega moža sodno razdružene ali ločene matere“, „preživljanje družinskih svojcev, ako ni moči dokazati smrti kakega družinskega uda, o katerem se več ne čuje“.

To določilo se ne sme nikakor uporabljati na korist ženi ali otrokom vojnodolžnega.

3. Obravnavo o uporabi tega določila je, pri-
spodobno oni, ki se tiče ugodnosti iz družinskih ozirov, izprožiti če tako prosi stranka, uradoma, todá samo tedaj, ako se pri obravnavi o zglašeni pravici do ugodnosti oprostite od pravilne prezentne službe pokaže, da te pravice pač ni, a bivajo posebno ozira vredne družinske razmere.

Ako se prošnja vloži ob stavi v pristojnem stavnem okraji, razloča po potrjenji na prvi stopinji zastopnik vojstva, gledé naravnost za deželno brambo potrjenih zastopnik deželne brambe.

Ako se dotični ne stavi pred pristojno stavno komisijo, ali če se pravica zglati stoprav po potrjenji, vložiti je take prošnje pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu, katero naj jih sè svojim mnenjem napoti na pristojno dopolnilno-okrajno poveljstvo, odnosno na pristojni razvidnostni urad deželne brambe v razloko.

O razloki naj politično oblastvo izdá pismen odlok — če se ugodnost prisoja, potrdilo po vzorci 11.

4. One, katerim je dati dopust na odlogi tega določila, je, ako niso še prejeli osemtedenske vojaške izučbe, vzeti v tako izučbo, in na to so v času svoje dolžnosti službe v liniji (prezentne službe) dolžni samo prihajati na prigledne shode.

5. Ti vojnodolžni morajo, dokler traja še njih dolžnost službe v liniji (prezentne službe), da bivajo še one razmere, vsled katerih

se jim je dal pred časom dopust, vsako leto v meseci januarji po političnem okrajnem oblastvu dokazati dopolnilno-okrajnemu poveljstvu, odnosno razvidnostnemu uradu deželne brambe.

Zahtevajo li té razmere poistinjenje nepridobitnosti kakega moškega družinskega uda, bodi to ob glavni stavi.

Ako preskušnja dokazil pokaže, da družinske razmere ne zahtevajo več té ugodnosti, ali da dotični ne izpolnjuje uvetov za to ugodnost, ali če se dokazila, brez zadostnega izgovora, ne pridonesó o pravem času, primorati je dotičnega, da odsluži tisto prezentno službo, katero je morebiti še dolžan njegov letnik.

6. Določila §^a 59 : 2, 5 in 7 uporabljajo se tudi tukaj.

7. Za vzklice veljajo določila §^a 52 : 3.

V. Oddelek.**Ugodnost enoletne prezentne službe.**

§. 62.

S p l o š n o.

1. Da se z ene strani ustreza narodno-gospodarstvenim interesom, z druge strani vojstvu, vojnemu pomorstvu in deželni brambi zagotovi kar bode v vojski več potreba oficirjev, kadetov, zdravnikov in vojaških uradnikov, priznava se tozemcem (domačinom), kateri ustrezajo v naslednjih paragrafi tanje ustanovljenim zahtevom, ob miru ugodnost samo enoletne prezentne službe.

To ugodnost uživajoči zovejo se „enoletni dobrovoljci“.

2. Aspirantu enoletnega dobrovoljstva dano je po izvolji in sposobnosti na voljo, prezentno službo odslužiti v vojaškem staleži ali kot medicinee, farmacevt ali veterinar.

3. Enoletno-dobrovoljni medicinci dolžni so dejansko služiti pol leta v vojaškem staleži in družega pol leta, po tem ko so si pridobili doktorski diplom, kot pomočnega zdravnika namestniki (§. 76).

Farmacevti in veterinarji dolžni so enoletno prezentno službo odslužiti stoprav zadobivši magisterski, odnosno živinozdravniški diplom.

4. Enoletni dobrovoljci vojaškega staleža, kateri želé imenovani biti za uradnike vojaškega hranilstva ali vojaško-zgradnega računstva v rezervi, pripuščajo se po osemtedenski vojaški izučbi, ako prosijo in biva potreba, k izučbi za katero teh služeb (§. 75).

5. V deželno brambo vdružujejo se oni enoletni dobrovoljci, kateri so bili na stavi potrjeni in po podatku novinske porazdelbe, odnosno kontingentnega obračuna, njih letnemu razredu in žrebni vrsti ustrezno pripadajo k deželni brambi; dalje oni enoletni dobrovoljci, katere je vsled različnega mnenja ali z ozirom na njih telesno velikost (§. 94) v III. ali v kakem višjem letnem razredu zastopnik deželne brambe potrdil za sposobne (dobre); slednjič oni ob stavi potrjeni enoletni dobrovoljci — izimši farmacevte — kateri so se oglasili za vdruženje v deželno brambo, dotlé da se na polni v §^u 130 ustanovljeno število.

Aspiranti, kateri imajo v deželne brambe ozemlji južne Dalmacije (§. 1:4) domovinstvo, morejo kakor enoletni dobrovoljci vstopiti tudi v vojsvo (vojno pomorstvo).

6. V vojsvu in deželni brambi je enoletno prezentno službo praviloma odslužiti ob svojih troških. Neimoviti morejo jo izimno odslužiti tudi o državnih troških. V §^{ih} 67 in 76 so o tem tanja določila.

Gledé enoletne prezentne službe v vojnem pomorstvu merodajen je §. 74.

§. 63.

Splošni uveti za pravico do ugodnosti.

1. Ugodnost enoletne prezentne službe more se priznati tako dobrovoljno vstopajočim (XII. oddelek), kakor tudi onim, kateri se potrdijo na stavi.

2. V priznanje ugodnosti se zahteva:

- a) državljanstvo v enem izmed obéh državnih ozemljij monarhije;
- b) moralna sposobnost (točka 4);
- c) znanstvena sposobnost po §^u 64;
- d) zglasilo pravice najpozneje pri glavni stavi v pristojnem stavnem okraju;
- e) sposobnost za vojaško četo, katero je kdo izvolil in katera ga tudi smé vzprijeti, slednjič
- f) pri dobrovoljno vstopajočih nedoletnih privoljenje njih očeta ali varuha.

3. Stavljenecem, kateri dné 1. marcija onega leta, za katero se stavijo, bivajo v zadnjem letniku kake osemrazredne javne srednje šole ali pa kakega drugega učilišča, ki se zmatra za nji enako (§. 64:5), ter se potrdijo, priznava se ugodnost enoletne prezentne službe dodatno, ako so pravico zglasili ob glavni stavi ter zadnji čas do 1. oktobra istega leta uspešno zvršili svoje studije.

Ta ugodnost more se priznati samo potem, ko se pridonese dokaz znanstvene sposobnosti, zadobljen zvršivši studije.

4. Ugodnosti enoletne prezentne službe ne morejo zadobiti oni, kateri so bili pravokreпно obsojeni zaradi kakega hudodelstva, ali pa pregreška ali prestopka storjenega zavoljo dobička.

§. 64.

Dokaz znanstvene sposobnosti.

1. Za dokazilo znanstvene sposobnosti aspirantom, kateri želé enoletno prezentno službo v vojaškem staleži odslužiti ob svojih troških, veljajo:

a) učno pričalo (svedočba) o z ustreznim uspehom zvršenem zadnjem letniku kake javne ali z javnostno pravico opravljene tozemske višje gimnazije ali take realke, ali pa kakega z javnostno pravico opravljenega učilišča, ki se zmatra za njima enako — med temi se umejo tudi javna ali z javnostno pravico opravljena učiteljska izobraževališča, ali

b) izpiski iz klasifikacijskih razkazov o preskušnji, ki so jo morebiti aspiranti dostali za poklicnega kadeta.

Po a) in b) dokazana znanstvena sposobnost treba da je zadobljena zadnji čas dné 1. marcija onega leta, za katero je bil aspirant stavljen. (Izjema §. 63 : 3.)

c) Pričalo preskusne komisije za aspirante enoletnega dobrovoljstva; dotično preskušnjo treba je z ustreznim uspehom dostati zadnji čas do dné 1. marcija onega leta, v katerem je aspirant dovršil svoje 21. leto.

2. Za dokazilo znanstvene sposobnosti aspirantom, kateri želé enoletno prezentno službo v vojaškem staleži odslužiti ob državnih troških (§. 67), veljajo:

- a) v točki 1 a) oznamljena učna pričala, ako kažejo ali splošni predstveni (odlični) razred, ali pa, kjer se ne daje tak razred, vsaj predstvene razrede v glavnih predmetih, katere naj pové učni zavod;
- b) v točki 1 b) povedana pričala.

3. Zrelostna pričala (pričala o končnih preskušnjah) v točki 1 a) navedenih učilišč, slednjic pričala o državni preskušnji, z uspehom sposobnosti dostani, če je za to preskušnjo potreba studij na kaki visoki šoli, veljajo za dokaze znanstvene sposobnosti za enoletno prezentno službo ob svojih in ob državnih troških.

A zrelostna pričala in pričala o končnih preskušnjah izenačenih učilišč veljajo za dokaze znanstvene sposobnosti za enoletno prezentno službo ob državnih troških samo tedaj, ako so protipodpisana po šolskem nadzorniku in vladnem komisariji.

4. Višjim gimnazijam in višjim realkam sedaj izenačena tozemska učilišča nahajajo se v zapisu, prilogi II a).

5. Za enaka osemrazredni javni srednji šoli v tozemstvu zmatrajo se sedaj z ozirom na priznanje ugodnosti enoletne prezentne službe (vojni zakon §. 25, prvi odstavek b) v §u 63:3 omenjenim stavljencem strokovna učilišča navedena v prilogi II b).

6. Učna pričala inozemskih učilišč dajó samo pravico enoletno prezentno službo odsluževati ob svojih troških, in tudi samo tedaj, če je ministerstvo za deželno bran v porazumu z dotičnim strokovnim ministerstvom in s privolitvijo državnega vojnega ministerstva pripoznalo, da imajo enako veljavo kakor sem mereča pričala tozemskih učilišč (točka 1 a) in 5).

Prositelji naj svojim prošnjam priložé veljajoča pravila dotičnih učilišč in preskusna pričala vseh dovršenih razredov (letnikov) in šol.

Prošnje, da naj se pripozná enaka veljavnost takih inozemskih učnih pričal, naj dopolnilno-okrajna poveljstva predložé vojnemu ministerstvu, politična oblastva ministerstvu za deželno bran za vsak slučaj posebe.

7. Vojnodolžnim, kateri se v kaki stroki umetnosti ali znanstva posebno odlikujejo, more ugodnost enoletne prezentne službe — tudi ko bi ne imeli v gornjih določilih zahtevanih formalnih dokazov znanstvene sposobnosti — ministerstvo za deželno bran priznati v porazumu z državnim vojnim ministerstvom.

8. Dokaze znanstvene sposobnosti za enoletno prezentno službo v vojnem pomorstvu propisuje §. 74.

9. Enoletnim dobrovoljcem medicincem, farmaceutom in veterinarjem potrebno znanstveno sposobnost dokazati jépo §u 76.

10. Zato, ker ne zna nemščine, ni moči nikomur odreči službe za enoletnega dobrovoljca.

§. 65.

Dokazovanje znanstvene sposobnosti s preskušnjo.

1. Preskušnje o sposobnosti za enoletno dobrovoljno službo (§. 64:1 c) vršé se o navadnih razmerah pri vsakem krdelo-divizijskem poveljstvu, razen tega v Inomostu (Innsbrucku) pri 14. vojnim (corps-) poveljstvu in v Zadru pri vojaškem poveljstvu.

Ako je več krdelo-divizijskih poveljstev v enem kraju, določa vojevo poveljstvo, pri katerem izmed njih naj bodo preskušnje.

2. Preskusna komisija je sestavljena iz:

- a) generalno-štabnega načelnika dotične krdelne divizije za prvosednika;
- b) dveh profesorjev iz višjih gimnazij ali višjih realk, in
- c) dveh oficirjev iz učiteljstva kadetne šole ali vojaškega izobraževališča, ki biva v kraju preskušnje, ali kjer kaj takega ni, iz krdelnega staleža.

Pod b) oznamjene ude določa vsako leto ravnatelj tistega učilišča, katero v to odbere politična deželna vlada.

Vsi čiharni udje imajo pravico glasovanja.

Za perovodjo naj se določi nižji (subalterni) oficir iz krdelnega staleža.

3. Preskušnje se imajo praviloma poslednji pondeljek vsakega meseca, izimši mesec avgust, v katerem ni nikakoršnih preskušenj.

Po številu aspirantov morejo se preskušnje nadaljevati tudi tiste dni, ki so takoj po tem, vendar se ne sme aspirant jemati na preskušnjo čez en dan.

4. Da bi se kdo pripuščal k preskušnji po 1. dnevi marcija onega leta, v katerem aspirant dovrši svoje 21. leto ali pa potem, ko je potrjen, to je prepovedano brez izjeme.

5. Prošnja*) za pripuščenje k tej preskušnji vložiti je pri onem v točki 1 oznamenjem poveljstvu, katero je najbliže stalnega bivališča aspirantovega.

Prošnji je priložiti krsten ali rojstven list in od političnega ali policijskega oblastva bivališča izdano potrdilo istovetnosti po vzorci 16.

V prošnjah je povedati, v katerem jeziku želi aspirant opraviti preskušnjo.

Kaj obseza preskušnja, posnema se iz §^a 66.

Pred začetkom preskušnje naj vsak aspirant dokaže, da je položil pet goldinarjev odredbine, po enakih delih pristoječe pri preskušnji poslujočim srednješolskim profesorjem, pri cesarski blagajni, katero določi deželna vlada. Vplačanim preskusnim odredbinam naj deželne vlade plačo odpró po preteku vsakega četrletja, in da se je to zgodilo, naj ravnatelj učilišč priznanijo dotičnim srednješolskim profesorjem. Vrača se že vplačana odredbina samo tedaj, kader aspirant ne pride na preskušnjo.

6. Ko je preskušnja končana, ukrene komisija z večino glasov, ali ima aspirant znanstveno sposobnost za enoletno dobrovoljno službo, ali ne, ter izdá o tem pričalo, ki ga podpišejo vsi komisijni udje, po vzorci 17; v tem pričalu je povedati, če se je ukrenilo enoglasno ali z večino glasov.

Proti ukrepu preskusne komisije ni vzklica.

7. O pričalih, katera izdaje preskusna komisija, pisati je pri poveljstvih, povedanih v točki 1 razen preskusnih zapisnikov zabeležbo, v katero naj se vzprijemajo tudi oni aspiranti, katere je zavrnila kaka druga preskusna komisija in pa tisti, ki so odstopili pred končano preskušnjo. V ta namen naj se komisije dogovoré med seboj takoj po zarvšilu vsake preskušnje.

8. Ako se je z večino glasov izreklo, da aspirant ni sposoben za enoletno dobrovoljno službo, ali če je on, začevši preskušnjo a ne končavši je, odstopil, prosto mu je preskušnjo o sposobnosti ponoviti, todá stoprav ko preteče polno leto. Ponavljanje obseza vse čiharne predmete.

Ako se je aspirant zavrnil enoglasno, more se preskušnja o sposobnosti ponavljati samo v posebno ozira vrednih slučajih in stoprav, ko preteče leto dni. To dovoljenje daje ministerstvo za deželno bran v porazumu z državnim vojnim ministerstvom.

*) Take prošnje s prilogama vred so kolka proste.

Ponavljanje se ne dopušča tedaj, kader naj bi aspirant preskušnjo ponavljal po 1. dnevi marcija onega leta, v katerem je dovršil svoje 21. leto.

Ponavlja naj se preskušnja pri istem poveljstvu, pri katerem se je opravljala prva preskušnja. Samo kader se je stalno bivališče za več časa premenilo, moči je preskušnjo opraviti pri preskusni komisiji novega bivališča, katero komisijo naj v to predokazej prej omenjeno poveljstvo.

9. V izvršenje prekušnje poklicana krdelno-divizijska poveljstva naj vsako leto do dné 10. oktobra predstojnemu vojaško-teritorialnemu poveljstvu priznanijo število onih aspirantov, katere je preskusna komisija v času od 1. oktobra prejšnjega leta do 30. septembra tekočega leta zavrnila z večino glasov in enoglasno. (Glej vlogo vzorec 11.)

§. 66.

Obseg preskušnje sposobnosti za enoletno dobrovoljno službo.

1. Namen preskušnje je ugotoviti, jeli aspirant na oni stopinji znanstvene sposobnosti, katera ustreza dovršenim studijam na kaki višji gimnaziji ali višji realki.

2. Preskusni predmeti so:

- A. Jeziki,
- B. Zemljepis,
- C. Zgodovina,
- D. Prirodopis,
- E. Fizika,
- F. Kemija,
- G. Matematika.

3. Preskušnja se dela, po prosti volji aspirantovi, v jeziku, ki je zakonito vveden na javnih srednjih šolah avstrijsko-ogerske monarhije (glavnem jeziku).

4. Kaj se zahteva v posameznih predmetih:

A. Jeziki:

Jezična preskušnja obseza dva jezika: glavni jezik in drug jezik. Za drugi jezik bodi, po prostem določilu aspirantovem: ali kak drug deželen jezik avstrijsko-ogerske monarhije, ali pa eden iz med tujih jezikov: francoski, angleški, latinski.

Preskušnja iz vsakega jezika je dvojna: pismena in ustna.

Glavni jezik: Slovniska in stilistična pravilnost, gotovost in spretnost v ustni in pismeni rabi jezika za predmete v okrožji onih predstáv, za katere naj aspirant s preskušnjo dokaže, da jih ima v svoji oblasti.

Z branjem pridobljena karakteristika najimenitnejših prozajičnih in pesniških izraznih oblik. Neka znanost z novejšim slovstvom na podlogi branja posameznih glavnih spisov.

Pri pismeni preskušnji se dá aspirantu naloga primerna njegovemu obmisliju in zahtevani omiki, da naj jo prosto obdela. Ustna preskušnja obseza iz slovnice seosebno take stvari, za katere daje kandidatov spis poseben povod, da se razpravljajo z njim, zlasti nauk o stavku in stavkovih prepolah.

Drugi jezik:

- a) Deželni jezik: Slovniska in stilistična pravilnost, gotovost in spretnost v ustni in pismeni rabi jezika za predmete v okrožji onih predstáv, kakor pri jezičnem pouku v srednjih šolah. V ostalem kakor pri glavnem jeziku.
- b) Francoščina ali angleščina: Razumevanje francoskih ali angleških spisov na podlogi zadostnega slovniskega in slovarskega znanja; z branjem pridobljeno znanje o nekij najimenitnejšij spisih dotičnega slovstva; lahko in sigurno (ustno) prevajanje prozajičnih spisov iz francoščine ali angleščine; pravilno (pismeno) prevajanje srednje težke naloge v francoščino ali angleščino.
- c) Latinščina: Sigurno in spretno prevajanje rimskih pisateljev seosebno prozajikov (Cezarja, Livija, Cicerona, Tacita), na podlogi natančnejšega slovniskega znanja o latinskem jeziku. Znanost z rimskim slovstvom v njegovih najimenitnejšij prikaznih; pravilna pismena raba latinskega jezika prelaga je vanj kak prozajičen spis.

B. Zemljepis:

Znanje osnovnih stvari matematičnega zemljepisa; znanje topografičnega in političnega zemljepisa Evrope; seosebno zemljepisnih razmer avstrijsko-ogerske monarhije. Znanost z imenitnejšij zemljepisnimi razmerami ostalih delov svetá.

Grafično očrtovanje iz glave (po spominu): oblika evropskih držav, tok večij rek, glavna mér pogorij, leža najimenitnejšij krajev.

C. Zgodovina:

Znanje poglobitnih dogodkov v zgodovini narodov po njih pragmatični zvezi, seosebno novejšega in najnovejšega časa.

Pregledno znanje kulturne zgodovine. Natančneje znanje zgodovine avstrijsko-ogerske.

D. Prirodopis:

Pregledno (sistematično) znanje živalskih in rastlinskih skupin na podlogi znanosti z najimenitnejšij stvarmi iz njih anatomije, fizijologije in morfologije. Znanje oblik in svojstev imenitnejšij rudnin in pa najvažnejšij stvari iz geologije.

E. Fizika:

Razumevanje najvažnejšij prirodnij prikazni, seosebno jasno umenje empiričnega dela; matematičnega utemeljenja samo toliko, kolikor v to zadostujejo elementarni pripomočki.

F. Kemija:

Razumevanje kemičnih zakonov. Znanje najvažnejšij prvinskih snovij in njihovij zvez, kje se nahajajo in kako važnost imajo za prirodu in za obrtnost.

G. Matematika:

Korenito znanje vse elementarne matematike; spretnost v nje porabi, in to:

- a) Aritmetike in algebre do enačeb druge stopinje z eno neznanico (vštevši), aritmetičnih progresij prve vrste in geometričnih progresij.
- b) Geometrija: Planimetrija, stereometrija, ravna trigonometrija, glavna svojstva črt stožkosečnic.
- c) Nauk o projekciji in kako ga rabiti za sencoslovje.

Matematična preskušnja je pismena in ustna; pismena obseza samo praktični del.

§. 67.

Enoletna prezentna služba ob svojih in državnij troških.

1. Enoletno prezentno službo je praviloma odslužiti ob svojij troških; poleg prehrane, oprave

in oborožbe iz svojega se zahteva pri konjištvu tudi še priprava in prehrana konja iz svojih novcev. Enoletni dobrovoljci ob svojih troških imajo pravico do erarnega stanišča, pri konjištvu tudi do erarnega stanišča svojemu konju; toda, ako skrbé za stanovanje iz svojega, ne smejo se deti v vojašnico, razen ko bi se moralo to izjemoma zgoditi zaradi službe, izučbe ali discipline.

2. Enoletnim dobrovoljcem je dovoljeno nositi vojaško opravo (monturo) iz finejše robe in pa rokavice v službi in zunaj službe, samo da morajo te stvari po barvi in kroji natanko ustrezati propisu o adjustaciji.

Enoletni dobrovoljci ob svojih troških dobivajo v opravo in oborožbo potrebna oblačila in orožje proti povračilu (točka 5) iz avgmentacijskega zaloga krdelne čete.

3. Ob svojih troških služeči enoletni dobrovoljci vojaškega staleža morejo, ako plačajo dotične v točki 5 omenjene povprečnine, stopiti popolnoma v državno prehrano in za obleko potrebne stvari izposoditi si od vojaškega erarja.

4. V konjištvo vdruženi enoletni dobrovoljec naj, ko nastopi prezentno službo, ali se seboj dovede iz svojega kupljenega, za službo popolnoma sposobnega jezdnega konja in ga ves čas službe vzdržava v takem stanju in hrani, ali pa more od onega konjiškega polka, pri katerem odslužuje službo, plačavši dotične v točki 5 omenjene povprečnine, dobiti erarnega jezdnega konja odkazanega v služno porabo; zanj plačuje hrano, podkovnino, kake zdravilne troške in stanišče vojaški erar.

5. Za letne povprečnine pri vojstvu in pri deželni brambi ustanavlja se, dokler se ne ukrene drugače:

- a) za orožje iz njega vzdrževanje, in pa za stvari potrebne v oborožbo, šest goldinarjev,
- b) za erarno prehrano (sè služnino vred), sto in dvajset goldinarjev,
- c) za oblačila, osem in štirideset goldinarjev,
- d) za izposojenega jezdnega konja s hrano, podkovnino in kakimi zdravilnimi troški vred, dvesto in štirideset goldinarjev,
- e) za celo konjsko opremo, dvanajst goldinarjev.

Krmo, potrebno za prehrano sè seboj dovede-nemu jezdnemu konju, dobiva dobrovoljec konjištva ves čas svoje prezentne službe — ako želi — od svoje krdelne čete, če plača dotični „relutum“.

6. Ako lastni jezdnj konj dobrovoljcu pogine v službeni porabi, dá se mu brez troškov drug konj za služno rabo; a ker mu pade ali za službo nesposoben postane njegov konj, nima pravice do kake odškodnine.

7. Prej imenovane povprečnine je polagati četrletno naprej pri tisti krdelni četi, pri kateri se odslužuje prezentna služba.

Če tak dobrovoljec v četrletji stopi iz ene ali druge pristojbinske vrste, naj se mu tisti del položene povprečnine po mesečnih obrokih izračuni in vrne.

8. Neimoviti, kateri še v točki 5 pod a), b) in c) ustanovljenega iznosa za 174 gl. ne morajo plačati, in donesó v §ⁿ 69:5 navedena dokazila, morejo — če imajo znanstveno sposobnost (§. 64:2) — izjemoma enoletno prezentno službo odslužiti ob državnih troških.

Takim se daja ob državnih troških obleka, orožje, hrana in stanišče, a ne smejo se v vojstvu vdružiti v konjištvo. Oni dobivajo pristojbine vojaka najnižje služninske vrste.

§. 68.

Izbira vojaške čete.

1. Aspirant za ugodnost enoletne prezentne službe v vojaškem staleži smé si izbrati krdelno četo; toda treba je, da je telesno sposoben za izbrano orožje, oziroma krdelno vrsto, in da na dalje izpolni one uvete, kateri so ustanovljeni za nekatere orožne vrste. Da bi si izbral posado (garnizono), ne more se na voljo dati enoletnemu dobrovoljcu (II. del, II. oddelek).

2. Krdelne vrste, v katere se morejo vdružiti enoletni dobrovoljci vojstva, so:

- Pehotni polki,
- lovski polk tirolski,
- poljskolovski bataljoni,
- konjiški polki,
- vojevni topniški bataljoni in samostalne baterijske divizije,
- trdnjavno-topniški bataljoni,
- ženijski polki,
- pijonirski polk,
- železniški in telegrafski polk,
- vozniški polki in
- zdravstveno krdelo.

3. V ženijsko krdelo, v pijonirski, in pa v železniški in telegrafski polk se morejo za enoletne dobrovoljce vzprijeti samo oni, kateri obiskujejo kako tozemsko tehnično visoko šolo kakor redni slušatelji, ali se s zrelostnim pričalom izkažejo, da so dovršili káko javno ali z javnostno pravico opravljeno tozemsko višo realko ali tako višo gimnazijo.

Ta uvet odpušča se samo onim v železniški in telegrafski polk vstopajočim enoletnim dobrovoljcem, kateri se morejo izkazati z dekretom, da so uže zadobili kako uradniško mesto pri državnem telegrafu, ali pa vsaj sè zakonitimi pričali, da so prav dobrim uspehom dostali preskušnjo za uradniško mesto pri državnem telegrafu, in da so začeli poskusno prakso v službi državnega telegrafa.

V vozniško (pratežno) in zdravstveno krdelo vdružuje se samo, kakor kaže potreba, v tistem številu, kakor ga določa državno vojno ministerstvo, in zato se more volitev ene teh krdelnih vrst, dokler se ne doseže največinsko število, prepuščati samo onim aspirantom, kateri zadobodo ugodnost enoletne prezentne službe z dobrovoljnim vstopom. Kadar se največinsko število ne napolni s takimi aspiranti, morejo se na svojo prošnjo tudi stavoma potrjeni enoletni dobrovoljci vdruževati, oziroma predstavljati v vozniško ali zdravstveno krdelo, dokler ono število ni polno.

4. O vstopu v vojno pomorstvo ima §. 74 podrobnejša določila.

Poklicni pomorniki, kateri se stavoma potrdijo z ugodnostjo enoletne prezentne službe, naj se vdružijo samo in edino v vojno pomorstvo.

§. 69.

Vlaganje prošenj in njih dokazovanje.*)

1. Aspiranti za ugodnost enoletne prezentne službe, kateri hočejo vstopiti dobrovoljno, naj prošnje za vzprijem zadnji čas do konca februarja tistega leta, v katerem izpolnijo svoje 21. leto, vlagajo pri pristojnem dopolnilno-okrajnem poveljstvu.

Dobrovoljni vstop takih aspirantov, kateri imajo že stavno dolžnost, ne dopušča se v času glavne stave (v marčiji in aprilu); po ti in tja do

prve prihodnje glavne stave pa samo tedaj, če so za tisto leto že izpolnili svojo stavno dolžnost.

2. Vojnodolžni, kateri želé, da se jim prizná ugodnost enoletne prezentne službe na stavi, naj svojo prošnjo z vsemi dokazili ali do konca februarja tistega leta, v katerem so klicani na glavno stavo, vložé pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu ali pa o priliki, ko se privedó na glavno stavo v pristojnem okraji, pri stavni komisiji in to še predno se zdravniški preiščejo.

Oni, kateri želé ugodnosti v izpolnjevanji služne dolžnosti po §^{ih} 31 do 34 vojnega zakona, morejo ob istem času ali pa zadnji čas do glavne stave eventualno pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe zglasiti ter ob enem predložiti dokaze, vendar tega niso dolžni.

Prošnje za ugodnost enoletne prezentne službe, katere stavodolžni aspiranti donesó stoprav po glavni stavi v pristojnem okraji, naj se zavrnejo brezuvetno, če se pravica ni zglasila najpozneje ob glavni stavi. Izjema od tega določila more biti samo tedaj, če stavljenec donese dokaz, da je pravočasno zglasilo zamudil samo vsled razmér, ki so nedosezne njegovi volji.

Ob poznejšnji (dodatni) stavi je prošnje stavljenec, kateri so svojo pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe zglasili najpozneje ob glavni stavi, samo tedaj jemati v obravnavo, kadar se o tem ni moglo razločiti ob glavni stavi (§. 70:8, peti odstavek) in se dotičnik dodatno stavi pred stavno komisijo; ako ni tako, naj na prošnjo razloči o tem pristojno dopolnilno-okrajno poveljstvo, pri onih, ki so potrjeni k deželni brambi, pristojni razvidnostni urad deželne brambe.

3. V prošnjah je povedati voljeno krdelno četo (§. 68:2), morebitno pravico prezentno službo odzluževati ob državnih troških, dalje leto, doklej se želi dopuščen odlog za vstop v prezentno službo ter vzprijeti morebitno prošnjo za vdruženje v deželno brambo (§. 130). Poslednjega ne morejo prositi oni, kateri dobrovoljno vstopijo v vojstvo (vojno pomorstvo).

4. Prošnjam je pridejati:

a) vstopni list, ki ga izdá pristojno politično okrajno oblastvo po vzorci 18 in ki dokazuje móravno sposobnost za enoletno dobrovoljno službo; ta list naj, če je domovinstvo

*) Te prošnje s prilogami vred so kolka proste.

dvomno, izdá okrajno oblastvo stalnega bivališča.

Ta list se ne sme izdati, ako je bil aspirant pravokrepno obsojen zaradi hudodelstva ali pa pregreškov ali prestopkov iz dobičkarije, ali zaradi kakega pregreška, ki žali javno nravnost; dalje če se more aspirantu očitati kaka zamuda v izpolnjevanji stavne dolžnosti;

- b) dokaz znanstvene sposobnosti po §ⁿ 64;
- c) za one, ki hočejo dobrovoljno vstopiti in so nedoletni, očetova ali varuhova legalizovana ali od političnega okrajnega oblastva njih bivališča potrjena pismena privolitev.
- d) legalizovana ali od političnega okrajnega oblastva potrjena izjava očetova ali varuhova, da hoče o času prezentne službe aspiranta vzdržavati ob svojih troških. Za one, ki žele ôdsluževati prezentno službo pri konjištvu, raztezaj se ta izjava tudi na opremo in prehrambo konja.

Pod c) in d) oznamenjeni izjavi moči je združiti v eno listino.

5. Oni aspiranti, kateri želé ôdslužiti prezentno službo ob državnih troških, naj razen tistih dokazil, ki so navedena v točkah 4: a), b) in c) pridolesó še ta-le:

- a) od okrajnega oblastva potrjeno pričalo županovo, katero imej v sebi imovinske in dohodne razmere družine aspirantove, in pa aspiranta samega, dalje povedbo, kako so se plačevali troški za vzdrževanje in studije aspiranta, eventualno ima-li on kako ustanovo (stipendijo);
- b) okrajnega oblastva potrdilo na gori oznamenjenem pričalu ali na posebnem spisu, da aspirant, oziroma svojci njegovi iz svojih dohodkov ne morejo plačevati tudi tistih 174 gl., ki so brez uvetno potrebni za vzdrževanje v času enoletne prezentne službe (§. 67:3);
- c) rodovinsko dopovednico po vzorci 13, in
- d) nravnstveno pričalo, katero naj studujočim izdaje dotično učilišče, a vsem ostalim aspirantom politično ali policijsko oblastvo bivališča.

6. Vojnodolžni, kateri želé, da se jim dodatno prizna ugodnost enoletne prezentne službe na podlogi §ⁿ 63:3, naj dotično prošnjo vložé po točki 2. A prošnji, v kateri je povedati izbrano krdelno četo, in eventualno poprositi za vdruženje v deželno brambo (§. 130), priložiti je samo vstopni list (točka 4:a) in potrdilo ravnatelja kake osemrazredne srednje šole, ali pa kakega izmed učilišč, omenjenih v §ⁿ 64:5, da je aspirant reden učenec — pri višjih gimnazijah in višjih realkah eventualno zasebni učenec — poslednjega letnika.

§. 70.

Priznavanje ugodnosti.

A. O dobrovoljnem vstopu.

1. Ugodnost enoletne prezentne službe priznava (prisoja) dobrovoljno vstopajočim aspirantom pristojno dopolnilno-okrajno poveljstvo, in to pred zdravniško preiskavo.

2. Potrjuje naj pristojno dopolnilno-okrajno poveljstvo po določilih veljajočih za potrjevanje dobrovoljcev (§. 147:7 in 8); o telesni sposobnosti za vojno službo naj se sodi po propisu za zdravniško preiskavanje vojnodolžnih (priloga III).

Potrjuje se oznamenjajoč lastnost za enoletnega dobrovoljca na pravilni skupni služni čas.

3. One, ki so dobrovoljno vstopili, vdružuje v izbrano četo dopolnilno-okrajno poveljstvo oziarajoč se na določila §ⁿ 68.

V voznisko ali v zdravstveno krdelo more se vdruževati samo, če se dobi privoljenje dotičnega vozniskega polka, oziroma zdravstveno-krdelnega poveljstva, i imata samo po meri največinskega števila, ustanovljenega za to krdelo, pravico prejemati enoletne dobrovoljce.

V ta namen naj se dopolnilno-okrajno poveljstvo pred priznanjem ugodnosti porazumé z dotičnim poveljstvom, če ni že aspirant prinesel privoljenja tega poveljstva.

Ako se komu odreče prejem za voznisko ali za zdravstveno krdelo, ker je dovoljeno število enoletnih dobrovoljcev že polno, zavrniti je prošnjo ter povedati zakaj, aspiranta pa opozoriti, da mu je prosto izbrati si drugo krdelno vrsto.

4. Nabor se more vršiti, ako poprosi pristojno dopolnilno-okrajno poveljstvo, tudi pri tistem dopolnilno-okrajnem poveljstvu, ki je najbliže kraja, kjer prebiva dotičnik; v takem slučaju naj se poslednjemu naznanijo podatki, ki merijo na vdruženje aspiranta.

V ostalem naj se postopa gledé dokazovanja nabornega spisa, priznanja in zabeležavanja prav tako, kakor ob dobrovoljnem vstopu (§. 148).

Potrjenim naj se pridonesena učna pričala vrnejo, potem ko so se dovršene studije zabeležile na vzprijemnem spisu; vsa ostala vzprijemna dokazila hranijo se, kakor uradni spisi, pri pristojnem dopolnilno-okrajnem poveljstvu.

5. Ako se prošnja zavrne zaradi tega, ker ne zadostujejo dokazila ali gledé odsluževanja prezentne službe ob državnih troških ali iz kakega drugega razloga, izdati je dotičnemu pismen odlok ter vrniti mu priloge prošnje in povedati, zakaj se je zavrnila.

Aspirant ima, če se zavrne, pravico vzklicati se po §ⁿ 71.

6. Če se je za aspiranta našlo, da je zaradi telesnih napak nesposoben za vojno službo sploh ali v izbranem krdelu, naj se mu tudi o tém izda pismen odlok, v katerem je vrhu tega izreči tudi zakonito pravico do enoletne prezentne službe.

7. Aspirantu, oznamenjenemu v predstoječi točki 6, je na voljo takoj po zdravniški preiskavi poprositi razloko nadpregledne komisije.

V tem slučaju naj pristojno, oziroma v nabor preodkazano dopolnilno-okrajno poveljstvo stori, da se aspirant privede pred najbližjo nadpregledno komisijo, ter vzprijemni spis hrani, dotlé, da ona razloči.

Ako se ob nadpregledbi najde, da je aspirant za izbrano krdelno vrsto sposoben, naj se potrdi, a drugače — ne povedavši napake — dati mu je takoj pismen odlok ter vrniti dokazila.

Ako je dopolnilno-okrajno poveljstvo spoznalo, ali pa ako je spoznala nadpregledna komisija, da je aspirant sposoben za kako drugo nego za izbrano krdelno vrsto, more se aspirant potezati, da se potrdi za ono, če izpolnjuje siceršne uvete zanjo.

Pri dopolnilno-okrajnih poveljstvih in nadpreglednih komisijah zabeležiti je napake in izdane pismene odloke o tistih aspirantih, kateri so bili zavrnjeni zaradi telesne nesposobnosti.

B. O stavi.

8. Do začetka glavne stave v pristojnem okraji vložene prošnje pri pristojnem okrajnem oblastvu naj to oblastvo, zapisavši zglašeno pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe v stavni imenik, položi pred stavno komisijo.

Ob glavni stavi osebno zglašena pravica do té ugodnosti naj se isto tako zapiše v stavni imenik.

Pravico do ugodnosti priznava pri onih, ki se po žrebni vrsti nastavijo, pred zdravniško preiskavo stavljenca, zastopnik vojsstva, ki posluje pri pristojni stavni komisiji; pri onih, ki se po žrebni vrsti stavijo dodatno za deželno brambo, deželne brambe zastopnik.

Prošnje stavljenцев, kateri se za kazen stavijo zunaj letnega razreda in žrebne vrste, zavrniti je že zgolj iz tega vzroka.

O zglašeni pravici do té ugodnosti naj se razloči že ob glavni stavi tudi tedaj, kader stavljenec ni prišel nanjo, a je pridonesel potrebna dokazila.

Razloko o zglašeni ugodnosti vpisati je v stolpec 13 stavnega imenika, in dotičnika na to vzeti na stavo (dodatno stavo).

9. Pri aspirantih stavljenecih, omenjenih v §ⁿ 63:3, kateri ne morejo še prinesiti dokazila znanstvene sposobnosti ob glavni stavi, naj se v stolpec 13 stavnega imenika vpiše, da obstoji zglašena pravica; a ugodnost priznava stoprav, ko se je pridoneslo dokazilo o dovršenih studijah, pristojno dopolnilno-okrajno oblastvo, oziroma pristojni razvidnostni urad deželne brambe.

10. Onim aspirantom, katerim se je pravica do ugodnosti enoletne prezentne službe že priznala ob zglasitvi za dobrovoljen vstop ali pa ob kaki prejšnji stavi, ostane ta pravica gotova tudi za poznejšnje stave, če se dokaže, da jim še dalje gré.

11. Ako aspirant ne more takoj dokazati zglašene pravice in se potrdi, naj mu ugodnost do-

datno prizná dopolnilno-okrajno oblastvo, eventualno razvidnostni urad deželne brambe, todá samo do 1. oktobra stavnega leta.

Ako se dokazila iz katerega koli razloga prinesó po 1. oktobru, more aspirantu ugodnost priznati vojaško - teritorijalno, oziroma deželne brambe poveljstvo, ak če se je opravičila zamuda. (Vzklice glej §. 71.)

Isto tako je ugodnost dodatno priznati, ako dotičnik želi vzprijet biti v vojno pomorstvo (§. 74:5), ali pa če je razloke o znanstveni sposobnosti aspirantovi treba iskati na najvišji stopinji (§. 64:6). Dotlé je aspiranta vzeti na stavu.

Vsako dodatno priznanje enoletno-dobrovoljne ugodnosti pripadnikom deželne brambe naj pristojni razvidnostni urad deželne brambe priznani pristojnemu dopolnilno-okrajnemu poveljstvu.

12. Ako se pravica do ugodnosti iz katerega koli razloga ne more presoditi ob glavni stavi, vzeti je aspiranta na stavu, a prošnjo poslati v dodatno razloko dopolnilno-okrajnemu poveljstvu, oziroma razvidnostnemu uradu deželne brambe.

13. Vojnodolžni ob stavi potrjeni s to ugodnostjo se vdružujejo v vojstvo in v deželno brambo po porazdelbi, oziroma po kontingentnem obračunu (§. 130).

One, kar jih pripada na vojstvo — izimši one, ki kakor „menj sposobni“ prihajajo v nadomestno reservo — naj dopolnilno-okrajno poveljstvo po izvolji in sposobnosti dotičnega vdruži po zmislu §^a 68.

Ako dotičnik ni sposoben za izbrano orožje, more si krdelno četo izbirati samo v tisti orožni vrsti, za katero je sposoben.

V vozniško in zdravstveno krdelo more se kdo vdružiti samo, ko se je prej poiskalo dovoljenje dotičnega vozniškega polka, oziroma zdravstvenega krdela poveljstva (točka 3).

One, kateri pripadajo na deželno brambo, naj deželne brambe razvidni urad vdruži po izvolji in sposobnosti.

Oni enoletni dobrovoljci, kateri po svoji žrebnosti vrsti gredó na nadomestno reservo, dolžni so enoletno prezentno službo, po tem, kakor so vdruženi, odslužiti ali v vojstvu ali pa v deželni brambi.

14. Ako se stavljenec ne potrdi, ali pa se kakor menj sposoben potrdi za nadomestno reservo,

ali ako se mu prizna kaka druga ugodnost v izpolnjevanji služne dolžnosti, ne jemlje se morebitna priznana mu ugodnost enoletne prezentne službe dalje v pošteve za to stavu; a sposobnost za enoletno prezentno službo zabeležiti je v stavnem imeniku (točka 20, drugi odstavek).

Ako se iz katerega koli razloga ni ukrenila razloka, stóri se to pozneje.

Ako se kakemu stavljenecu katera na podlogi §^{ov} 31 do 34 vojnega zakona zglašena ugodnost v izpolnjevanji služne dolžnosti ni priznala, in ako ima pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe, more se oglasiti zanjo v 14 dneh začeni od dne, ko se mu vroči gori omenjeni zavračujoči odlok. Na pozneje pridonesene prošnje ni se ozirati.

15. Če se mu ugodnost ne prizná, dati je dotičnemu pismeno na znanje, da se je zavrnila prošnja njegova, ter vrniti mu dokazila.

Protj temu odloku pristoji vojnodolžnemu vzklic v 14 dneh po §^u 71.

C. Dodatno učencem dovršivšim osemrazredno srednjo šolo.

16. Dodatno se ugodnost priznava stavodolžnim, omenjenim v §^u 63:3 v slučajih, če so potrjeni, tedaj, če so pravico imeli do 1. oktobra stavnega leta najpozneje, in to po pristojnem dopolnilno-okrajnem poveljstvu, oziroma po pristojnem deželno-brambovskem razvidnostnem uradu na podlogi v stavnem imeniku zapisane pravice in dodatno donesenega dokazila.

To dokazilo naj se — pravico imajočim samim na korist — praviloma pridoneso do konca julija in obsezaj:

- a) učno pričalo, zadobljeno zvršivši dotično učilišče (§. 64:5), in
- b) izrecilo navedeno v §^u 69:4 d) ali pa za službo ob državnih troških tista štiri dokazila propisana v §^u 69:5.

Če se to dokazilo iz katerega koli razloga pridoneso po 15. oktobru stavnega leta, more aspirantu ugodnost enoletne prezentne službe priznati vojaško-teritorijalno, oziroma deželno-brambovsko poveljstvo, če se opraviči zamuda.

Dodatno priznanje té ugodnosti aspirantom vdruženim v deželno brambo naj deželno-brambovski razvidnostni urad priznani pristojnemu dopolnilno-okrajnemu poveljstvu.

17. Dokler se ne pridonese dokazilo potočki 16, naj se ti aspiranti ne zmatrajo za enoletne dobrovoljce, nego v vsakem oziru naj se ravná z njimi kakor z drugimi stavoma potrjenimi vojnodožnimi. Puščati jih v nedejanskem razmerji, dotlé da pridonesó dokazilo, ni dopuščeno.

18. Ako se odreče priznanje ugodnosti, pristoji aspirantu vzklic po §^u 71.

19. „Uvetno“ priznanje ugodnosti enoletne prezentne službe ni dopuščeno.

D. Nadomestnim rezervnikom.

20. Nadomestnim rezervnikom, katerim se sodi katera izmed ugodnosti obseženih v §^{ih} 31 do 34 vojnega zakona, v izpolnjevanji služne dolžnosti, in kateri se vsled tega prestavijo iz nadomestne rezerve v vrsto onih, ki so dolžni službo v liniji, oziroma prezentno službo, priznati je ugodnost enoletne prezentne službe, če prosijo, tedaj, ako so imeli dotično pravico ob glavni stavi, za katero so bili potrjeni, in jo še imajo gledé npravne sposobnosti.

Menj sposobni nadomestni rezervniki, kateri imajo sposobnost za enoletno prezentno službo, in pa oni vojnodožni, kateri so bili kot čezštevilniki namenjeni za nadomestno reservo in so pozneje zadobili sposobnost za enoletno prezentno službo, morejo se pripustiti v to službo. Natančnejša določila so v II. oddelku II. dela tega propisa.

21. Soditi o pravici gré pristojnemu dopolnilno-okrajnemu poveljstvu, oziroma pristojnemu deželno-brambovskemu razvidnostnemu uradu. Ugodnost priznava po njegovem nasvetu staležna četa.

22. Kar bi bili ti vojnodožni že odslužili prezentne službe, vračuni se naj v enoletno prezentno službo.

23. Za vzklic proti zavrnitvi prošnje veljajo določila §^a 71.

E. Onim, kateri so potrjeni ob vojski.

24. Tozemec, kateri je ob vojski (razmerji priprave na vojsko) dobrovoljno vstopil na pravilni služni čas, isto tako kdor je bil ob vojski (ob razmerji priprave na vojsko) stavoma potrjen, more se, ko preteče vojska (razmerje priprave na vojsko) oglasiti za dodatno priznanje enoletne dobrovoljske ugodnosti, če je dotično pravico imel že v času potrjenja in jo še ima.

Dotično prošnjo je, opravljeno s potrebnimi dokazili, zadnji čas tri mesece po tem, ko so zopet nastale pravilne razmere, vložiti pri staležni četi.

25. O prošnjah za ugodnost enoletne prezentne službe razloča staležna četa; če se prošnja zavrne, pristoji aspirantu vzklic po §ⁿ 71.

26. Dejanski služni čas, odslužen že predno se je priznala ugodnost, vračuniti je v enoletno prezentno službo.

§. 71.

Vzklici.

1. Če se aspirantu, dobrovoljno ali stavoma potrjenemu, odreče priznanje ugodnosti enoletne prezentne službe, pristo mu je, v 14 dnevih od dné začetí, ko se mu je vročil odlok, tega dné ne računé, vpoložiti vzklic, priloživši prejeti odlok, pri tistem poveljstvu, katero ga je zavrnilo.

To poveljstvo naj vzklic, priloživši vse slučajne tikajoče se uradne spise, predloži predstojnemu vojaško-teritorialnemu, oziroma deželno-brambovskemu poveljstvu, katero ukrene razloko.

2. Proti zavračajočemu odloku vojaško-teritorialnega, oziroma deželno-brambovskega poveljstva pristoji aspirantu v enakem roku in po enakem potu vzklic do državnega vojnega, oziroma do ministerstva za deželno bran. Državno vojno ministerstvo razloča v porazumu z dotičnim deželno-bramskim ministerstvom.

§. 72.

Odloga prezentne službe enoletnih dobrovoljcev v vojaškem staleži.

1. Enoletno prezentno službo nastopiti je praviloma tistega 1. oktobra, ki je prvi po potrditvi. Dné 1. oktobra potrjeni nastopijo prezentno službo takoj.

2. Samo onim aspirantom, kateri dokažejo, da nadaljujejo svoje studije na višjih učiliščih, dovoljeno je, izbrati si leto, v katerem hočejo nastopiti enoletno prezentno službo; a odložiti prezentno službo čez 1. dan oktobra onega leta, v katerem dovrše svoje 24. leto, ni dovoljeno.

3. Za ugodnost odloge prezentne službe oglasiti se je takrat, ko dotični poprosi za vzprijetje,

oziroma takrat, ko se priznanja ugodnost ob stavi, a zadnji čas do dné 1. septembra, ki je prvi po potrditvi.

Enoletni dobrovoljci, katerim se je dovolila odloga prezentne službe, naj vsako leto do 1. septembra dokažejo z obiskovalnimi pričali ali drugimi državnoveljavnimi listinami, da nadaljujejo svoje studije na višjih učiliščih. Ako ne morejo dokazati tega, dolžni so prezentno službo nastopiti najbližji 1. dan oktobra in poklicati jih je v to službo.

4. Ako kak enoleten dobrovoljec nastopa prezentne službe ni odložil do dopuščene meje (točka 2), smé mu v ta namen, da nadaljuje svoje studije, ako to vsako leto dokaže, v zakonitih mejah njegova staležna četa dovoliti še nadaljnjo odlogo.

5. Enoletnim dobrovoljcem, katerim se je dovolila odloga nastopa prezentne službe, dati je dotlé stalen dopust. A na voljo jim je, službo odslužiti v kaki prejšnji prezentnoslužni dobi; todà če prezentne službe niso odslužili v dopuščenih odložnih mejah, primorati jih je, čim je minil vzrok, ki jim je branil, da jo odslužijo, a vsekakor v skupnem služnem času.

6. Krdelne čete naj pišejo probeležbo o tistih enoletnih dobrovoljcih, katerim se je dovolila odloga prezentne službe, in vanjo naj tudi vpišejo vsakoletni dokaz, da nadaljujejo studije.

§. 73.

Enoletnih dobrovoljcev pravica do kake druge ugodnosti v izpolnjevanji služne dolžnosti.

1. Enoletnim dobrovoljcem, kateri so podedovali kako kmetijo (§. 53), ali katerim družinske razmere dajo pravico do oproščenja od pravilne prezentne službe v miru, more se priznati ta ugodnost; a onim, ki so vstopili dobrovoljno samo tedaj, če je pravica nastala po potrjenji.

2. Ugodnost kot kandidat duhovskega stanú more se priznati samo onim, stavoma potrjenim enoletnim dobrovoljcem, kateri tisti čas, ko se vvrščujejo (1. oktobra) ali začenjajo bogoslovske studije, ali pa so novinci kakega duhovskega reda.

3. Dotične prošnje z dokazili vložiti je in rešiti po sem merečih določilih IV. oddelka.

4. Onim stavljenecem, kateri imajo pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe in do ugodnosti kakor podučitelji in učitelji, je na voljo odločiti se za to ali ono ugodnost; če so izvolili ugodnost enoletne prezentne službe, naj pravica do one ugodnosti mine. Dodatno se jim more priznati samo v posebno ozira vrednih slučajih do 1. oktobra nabornega leta na najvišji stopinji.

Oni enoletni dobrovoljci, kateri pridejo v zamerje kot podučitelji in učitelji stoprav po glavni stavi, na katero so klicani, in taki, kateri vstopijo dobrovoljno, nimajo pravice do ugodnosti kot podučitelji in učitelji.

§. 74.

Enoletna prezentna služba v vojnem pomorstvu.

1. Enoletni dobrovoljci vojnega pomorstva morejo enoletno prezentno službo odslužiti:

- a) za poklicne pomornike, ali
- b) v strojedelstvu in strojevršbi,

in to v obeh slučajih samo ob državnih troških.

2. Prošnje, katere je vložiti pri dopolnilno-okrajnem poveljstvu, oziroma pri pristojni stavni komisiji, predložiti je v pristaniškem admiralstvu v Pulji v razloko.

3. Prošnje naj se opravijo z dokazili po §u 69 : 4.

Za dokazilo sposobnosti velja:

A. Za poklicnega pomornika:

a) „brevet“ za poročnika (lajtnanta) ali kapitana trgovinskega pomorstva, ali

b) pričalo o končni preskušnji kake tozemske plovstvene (navtične) šole ali pričalo o dovršeni inozemski plovstveni šoli, in pa potrdilo (naladna potrdnica), da je bil aspirant najmenj leto dni na ladjah dolge vožnje ali velike obrežne vožnje vršujoč svoj poklic.

B. Za službo v strojedelstvu in strojevršbi:

a) potrdilo, da je aspirant kot reden slušatelj strojedelstva vpisan na kaki tehnični visoki šoli, ali

b) zrelostno pričalo zadobljeno po zvršitvi mehanično-tehničnega oddelka kake višje obrtne šole, ali

c) pričalo o sposobnosti za morsko ladjedelstvo, zadobljeno po zvršitvi ladjedelstvenega tečaja. ustanovljenega na c. kr. trgovinski in plovstveni akademiji v Trstu.

4. Plovstvena državna učilišča so:

plovstveni oddelek c. kr. trgovinske in plovstvene akademije v Trstu,

kr. og. plovstvena visoka šola na Reki,

c. kr. plovstvene šole v Lošinji malem, Dobrovniku in Kotorji in

kr. og. plovstvena šola v Bakru.

Če se predložé pričala o dovršenih inozemskih plovstvenih šolah, razloča pomorstveni odsek državnega vojnega ministerstva v porazumu z ministerstvom za deželno bran.

5. Ugodnost enoletne prezentne službe v vojnem pomorstvu tako onim, kateri hočejo vstopiti za dobrovoljce, kakor onim, kateri so pravico do ugodnosti zglasili ob stavi, priznanja pristansko admiralstvo v Pulji; njemu naj sem mereče prošnje predloži dotično pristojno dopolnilno-okrajno poveljstvo.

6. O vzklicih, če se prošnja zavrne, razloča pomorstveni odsek državnega vojnega ministerstva v porazumu z ministerstvom za deželno bran.

7. Za nabor, odlogo prezentne službe, priznanje ugodnosti iz kakega družega naslova, konec ugodnosti o sodnih obsodbah, dalje za dodatno priznanje té ugodnosti o izgubi kake druge ugodnosti veljajo enaka določila kakor pri vojsstvu.

§. 75.

Enoletna prezentna služba v vojaško-upravnih odsekih.

1. Da se založi z reservo, kar je več potreba uradnikov za vojaško prehrano in vojaško zgradno računstvo ob vojski, morejo se enoletni dobrovoljci vojaškega staleža po osemtedenski vojaški izučbi, ako prosijo in dovoli državno vojno ministerstvo, pripustiti v službo pri kakem prehranskem magazinu ali pri ženijskem ravnateljstvu.

Oni morajo po svojih dovršenih studijah ali po svojem zvanji usposobljeni biti za uporabo v eni izmed omenjenih posebnih služnih strók.

2. V službo vojaškega zgradnega računstva se pripuščajo samo oni enoletni dobrovoljci, kateri odslužujejo prezentno službo ob svojih troških.

3. Izmed enoletnih dobrovoljcev vojaškega staleža so usposobljeni:

A. Za službo vojaške prehrane:

dovršeni učenci kmetijskih učilišč, trgovinskih srednjih šol (akademij), tehničnih učilišč, višjih gimnazij in višjih realk; med temi sosebno

a) oni, ki se na večjih zemljiških posestvih izobražujejo v gospodarstvu;

b) praktikanti in trgovinski učenci iz železništva in paroplovstva, in pa zasebnega odpravništva ter prometstva;

c) trgovinski učenci iz žitnega in proizvodnega trgovstva;

d) nameščenci v parnih in umetnih mlinih, pekarnah, v skladiščih i. t.

B. Za službo vojaškega zgradnega računstva:

dovršeni učenci višjih realk in tehničnih učilišč.

4. Ti enoletni dobrovoljci se izučujejo samo v onih posadah (garnizonah), katere v to določi državno vojno ministerstvo.

5. Prošnje, da se kdo pripusti v kako omenjenih služeb, vprinese je nastopivši prezentno službo. do 31. oktobra pri oni krdelni četi, pri kateri se odslužuje prezentna služba, in ona naj jih, priloživši prepis glavnoknjižnega lista, predloži državnemu vojnemu ministerstvu.

6. V enoletno prezentno službo v upravnih odsekih pripuščča se samo toliko enoletnih dobrovoljcev, kolikor se jih več potrebuje ob vojski.

§. 76.

Ugodnost enoletne prezentne službe kakor medicincev, farmacevt in veterinar.

1. Splošni uveti za pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe v vojaškem staleži (§. 63 : 1, 2 in 4) veljajo tudi za medicince, farmacevte in veterinarje.

2. Za dokazilo znanstvene usposobljenosti so:

A. Za medicince:

uradno potrdilo od dekana medicinskega profsorskega zbora kakega tozemskega vseučilišča, da je aspirant za rednega slušatelja — in za kateri letnik — vpisan in da tudi res obiskuje kolegije, ali

diplom za doktorja zdravništva kakega tozemskega vseučilišča.

B. Za farmacevte:

pričalo, da je dotični ustrezno zvršil šesti gimnazijalni ali realni razred, in pričalo, da je uspešno prestal tirocinijalno preskušnjo, ali

pričalo, da je ustrezno zvršil četrti gimnazijalni razred, in uradno potrdilo dekanovo, da je aspirant, če tudi za izrednega slušatelja na vseučilišči, a vendar vpisan za rednega slušatelja farmacije, in da tudi res obiskuje kolegije, ali

diplom za magistra farmacije.

Tudi doktorji kemije imajo pravico do ugodnosti, ako so magistri farmacije.

C. Za veterinarje:

uradno potrdilo ravnatelja c. kr. vojaškega živinozdravnega zavoda na Dunaji, kr. og. živinozdravnega zavoda v Budimpešti ali živinozdravne in podkovne šole v Levovu, da je aspirant vpisan za rednega slušatelja — in za kateri letnik — in da tudi res obiskuje kolegije, ali

živinozdravniški diplom.

3. Za odsluževanje prezentne službe ob svojih ali ob državnih troških veljajo določila §^a 67 : 1 in 8 z naslednjimi premenami:

Ob svojih troških služeči enoletni dobrovoljci medicinci dobivajo v prvem poluletju svoje prezentnoslužne dolžnosti — ako prosijo — od erarja obleko, orožje in opremo prejemale kakor enoletni dobrovoljci ob državnih troških brez povračila.

Neimoviti veterinarji morejo prezentno službo ob državnih troških odsluževati tudi pri konjištvu.

Da se jim izjemno prizna ugodnost enoletne prezentne službe ob državnih troških, naj medicinci, predno nastopijo poluletno prezentno službo kakor pomočnih zdravnikov namestniki, farmacevti in veterinarji še predno nastopijo enoletno prezentno službo, dokažejo, da so njih mesečni dohodki izpod 30 gl. (§. 69 : 5).

Pristojbine ob državnih troških služečih enoletnih dobrovoljcev medicincev, farmacevtov in vete-

rinarjev ustanavlja pristojbinski propis za vojstvo, oziroma za deželno brambo.

4. Medicinci si morejo voliti četo v pehoti in lovskem krdelu, farmacevti zdravstveni oddelek in veterinarji konjiški, vojevno-topniški ali vojniški polk.

Pri deželni brambi morejo enoletni dobrovoljci medicinci in farmacevti izbrati si samo pehotno krdelo, veterinarji konjiško deželno-brambovsko krdelo.

5. Prošnje se vlagajo in z dokazili opravljajo sploh po določilih §^a 69.

Medicinci naj v svojih prošnjah za vzprijetje povedó, v katerem letu želé nastopiti poluletno prezentno službo v vojaškem staleži.

6. Pri dopolnilno-okrajnem poveljstvu vložene prošnje dobrovoljno vstopajočih aspirantov naj se pred zdravniško preiskavo predložé predstojnemu vojaško-teritorijalnemu poveljstvu v razloko.

Ako je ugodnost priznalo vojaško-teritorijalno poveljstvo, naj dopolnilno-okrajno poveljstvo ukaže zdravniško preiskavo, in ako je sposoben, potrjenje aspiranta, oznamenivši njegovo lastnost, in ukrene združenje njegovo po točki 4.

Če je bil aspirant zavrnjen, pristoji mu vzklic po §^a 71.

7. Gledé prošenj vloženih ob glavni stavi izpreminjajo se določila §^a 70 : 8 v toliko, da naj se v teh prošnjah sploh razloča stoprav po zdravniški preiskavi aspiranta. Torej naj pred vsem drugim stavna komisija ukrene o sposobnosti aspirantovi z ozirom na njegovo lastnost enoletnega dobrovoljca.

Če je bil potrjen za „sposobnega“, naj zastopnik vojstva v stavni komisiji pošlje prošnjo dopolnilno-okrajnemu oblastvu, da jo predloži vojaško-teritorijalnemu poveljstvu — pri onih, ki so naravnost k deželni brambi potrjeni, zastopnik deželne brambe deželno-brambovskemu razvidnostnemu uradu, da jo predloži deželno-brambovskemu poveljstvu — v razloko.

Če je bil potrjen za „menj sposobnega“, ali „nazaj postavljen“, oziroma najden, da je „za orožje nesposoben“, ali da ga je „izbrisati“, vrniti mu je prošnjo, češ, da je ničeva za to stavo. (Kar se tiče menj sposobnih, glej §. 70 : 20, drugi odstavek.)

Ako ga ni bilo na stavo, ali je bil namenjen za popregledbo ali za oddajo v bolnišnico, ravnati je najprej dotično uradno z njim, in potem če je potrjen za „sposobnega“, prošnjo vojaško-teritorijalnemu poveljstvu, oziroma deželno-brambovskemu poveljstvu predložiti v razloko. Predno dojde ta razloka, ne sme se dotični privzemati v prezentno službo.

V vseh teh slučajih naj se zglasitev pravice, in pa razloka o nji, če se je ukrenila, vpiše v stavni imenik.

Proti zavračajočemu odloku prost je tudi v teh slučajih vzklic po §ⁿ 71.

8. Po §^{ih} 70:11 in 12 morebiti pri deželno-brambovskem razvidnostnem uradu dohajajoče prošnje naj se predložijo deželno-brambovskemu poveljstvu v razloko.

9. Onim aspirantom, katerim se je pravica do ugodnosti enoletne prezentne službe priznala že, ko so se oglašali za dobrovoljen vstop, ali kateri so to pravico zglasili ob kaki prejšnji stavi, a zaradi nesposobnosti niso bili potrjeni, hrani se ta pravica za vse stave, ki še bodo, če se dokaže, da je še veljavna.

10. Enoletni dobrovoljni medicinci so dolžni poluletno službo v vojaškem staleži nastopiti samo dné 1. aprila, in zadnji čas v tistem letu, v katerem izpolnijo svoje 25. leto.

Poluletno službo kot pomočnega zdravnika namestnik pri kakem vojaškem zdravstvenem krdelu je nastopiti dné 1. aprila, oziroma 1. oktobra, ki je prvi po zadobljenji doktorskega diploma; razen če prezentna služba v vojaškem staleži ni bila še odslužena; tedaj je le-to prej odslužiti.

Služba kot pomočnega zdravnika namestnik more stikom priti za službo v vojaškem staleži.

Enoletni dobrovoljci farmacevti in veterinarji so dolžni enoletno prezentno službo nastopiti dné 1. oktobra, ki je prvi po zadobljenji diploma.

Pravica izbrati si četo se ne razteza tudi na izbiranje zdravstvenega zavoda.

Enoletni dobrovoljci farmacevti deželne brambe odslužujejo prezentno službo v vojaških lekarnicah; za one, ki služijo ob državnih troških, deželna bramba ne refunduje stroškov.

11. Enoletni dobrovoljci medicinci, farmacevti in veterinarji so dolžni, dokler vršé svoje strokovne studije, vsako leto zadnji čas do konca decembra svoji staležni četi dokazati, da jih še nadaljujejo.

12. Imenovane tri vrste enoletnih dobrovoljcev naj takoj po pridobljenji diploma legalizovan prepis njegov in eventualno tudi dokazila o neimovitosti

predložijo svoji staležni četi, katera naj ta spis dopolni s prepisom glavnoknjižnega lista in pošlje vojaško-teritorijalnemu poveljstvu, oziroma ministerstvu za deželno bran.

Vojaško-teritorijalno poveljstvo razloči, če se je istočasno poprosilo za odsluževanje prezentne službe ob državnih troških, najprej o tej prošnji in predloži spis državnemu vojnemu ministerstvu.

To, oziroma ministerstvo za deželno bran, imenuje enoletne dobrovoljce za pomočnega zdravnika namestnike, oziroma za praktikante vojaškega zdravilstva ali živinozdravstva in jih vdruži. A medicinci, kateri niso še odslužili poluletne službe v vojaškem staleži, imenujejo se stoprav, ko so jo zvršili, za pomočnega zdravnika namestnike.

Imenovanje in vdruženje naj staležna četa priznani enoletnemu dobrovoljcu.

13. Ako enoletni dobrovoljec medicinec želi poluletno prezentno službo odslužiti za zdravnika pri vojnem pomorstvu, naj to pové, ko predlaga diplom.

Če se mu dovoli, vdruži se, odsluživši poluletno prezentno službo v vojaškem staleži vojstva, pomorstveni bolnišnici v Pulji, da služi za namestnika pomočnega zdravnika.

14. Oni enoletni dobrovoljci medicinci, kateri popusté medicinske studije ali jih ne zvršé do 1. aprila onega leta, v katerem izpolnijo svoje 28. leto, dolžni so enoletno, odnosno dveletno prezentno službo odslužiti v vojaškem staleži, a vračunja se jim čas dejanske službe, ki so jo morebiti zvršili. Nasproti enoletnih dobrovoljcev, kateri zvršé medicinske studije, a doktorskega diploma ne zadobé do prej omenjene dobe, ni siliti, da bi služili še drugo prezentno leto.

15. Enoletnim dobrovoljcem farmacevtom in veterinarjem mine ugodnost enoletne prezentne službe v njih lastnosti:

- a) če popusté svoje studije;
- b) če farmacevti s predizobraženjem šestih gimnazijskih (realnih) razredov niso zadobili diploma do 1. oktobra onega leta, v katerem izpolnijo svoje 26. leto;
- c) če farmacevti s predizobraženjem štirih gimnazijskih razredov in veterinarji do 1. oktobra onega leta, v katerem izpolnijo svoje 24. leto, niso zadobili diploma.

Če so ti enoletni dobrovoljci ob stavi imeli pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe v vojaškem staleži, ostane jim ta pravica ohranjena; v nasprotnem slučaju privzeti jih je, da dodatno odslužijo pravilno prezentno službo.

16. Enoletni dobrovoljci vojaškega staleža, kateri želé enoletno prezentno službo odslužiti za medicince, naj prošnjo, opravljeno z vojaškim listom in dokazom znanstvene sposobnosti, zadnji čas dva meseca, predno nastopijo prezentno službo, vprinesó pri svoji staležni četi, katera naj jo predloži predstojnemu vojaško-teritorialnemu poveljstvu, oziroma deželno-brambovskemu poveljstvu v razloko.

17. Enoletni dobrovoljci vojaškega staleža, kateri se, zvršivši višjo gimnazijo, poprimejo farmacije, in želé enoletno prezentno službo odslužiti za farmacevte, naj prošnjo, opravljeno z vojaškim listom in dokazom, da so „tironi“, vprinesó pri pristojnem dopolnilno-okrajnem poveljstvu, oziroma pri pristojnem deželno-brambovskem razvidnostnem uradu — že vrščeni enoletni dobrovoljci pri staležni četi, katera naj prošnjo predloži državnemu vojnemu ministerstvu, oziroma ministerstvu za deželno bran.

Če se jim dovoli, naj se taki enoletni dobrovoljci za sedaj ne privzemó v prezentno službo in, ko prestanejo tirocinijalno preskušnjo, priznati jim je ugodnost za enoletnega dobrovoljca farmacevta.

A za to ugodnost morejo se pognati samo taki enoletni dobrovoljci vojaškega staleža, katerim je moči do 1. oktobra onega leta, v katerem izpolnijo svoje 26. leto, zadobiti magisterski diplom.

18. Onim medicincem, farmacevtom in veterinarjem, kateri so bili ob vojski (razmerji priprave na vojsko) potrjeni na pravilni služni čas za dobrovoljce ali pa stavoma, more se, ko je konec vojske (razmerja priprave na vojsko), priznati ugodnost enoletne prezentne službe v njih lástnosti, če so pravico do tega imeli ob času potrjenja.

Prošnjo naj staležna četa predloži vojaško-teritorialnemu poveljstvu, oziroma poveljstvu deželne brambe, v nadaljšnjo naredbo.

Dejanske službe čas, zvršen predno se je priznala zaprosena ugodnost, vračunja se medicincem v poluletno prezentno službo v vojaškem staleži, farmacevtom in veterinarjem v enoletno prezentno službo.

19. Ob pripravi na vojsko (mobilizaciji) privzemó se onoletni dobrovoljci medicinci, farmacevti

in veterinarji, kateri niso še zadobili diploma, da služijo v vojaškem staleži v svojem vdruženji. Izmed teh enoletnih dobrovoljcev je tiste, kateri se morajo zaradi usposobljenosti, ki so jo zadobili do tistega časa, privzeti v zdravstveno, oziroma zdravilstveno ali veterinarsko službo, uporabljati za té službe.

Onim enoletnim dobrovoljcem medicincem in veterinarjem, kateri so že zvršili studije, a niso še zadobili diploma, dovoljeno je, dotična dokazila vprinesiti pri svoji staležni četi, katera naj spisu priloži prepis glavnoknjižnega lista ter ga na to predloži državnemu vojnemu ministerstvu (ministerstvu za deželno bran).

§. 77.

Izguba ugodnosti vsled sodnih obsodb.

1. Ugodnost enoletne prezentne službe izgubi tisti, kateri je bil — bodi predno ali potem ko je nastopil prezentno službo — zaradi hudodelstva ali pa zaradi pregreškov ali prestopkov tz dobičkarije, ali zaradi pregreška, ki žali javno nravnost, pravokrepno obsojen. (Vojni zakon §^a 24, drugi odstavek in 25, predzadnji odstavek.)

To določilo se torej uporablja, če je bilo kaznjivo dejanje storjeno predno se je dovršila, ali ko se je vršila enoletna, oziroma dveletna prezentna služba, brez raločka, o katerem času se je ukrenila pravokrepna kazenska sodba. Nasproti se to določilo ne more uporabljati, če je bilo kaznjivo dejanje storjeno stoprav po izstopu iz prezentne službe v rezervnem razmerji.

2. V takem slučaju naj staležna četa kazensko-sodno razsodilo, dočim je postalo pravokrepno, priloživši prepisani glavnoknjižni izpis, pri vojstvu (vojnem pomorstvu) predloži državnemu vojnemu ministerstvu, pri deželni brambi ministerstvu za deželno bran. Da je ugodnost minila, izreče ministerstvo za deželno bran, eventualno v porazumu z državnim vojnim ministerstvom.

3. Ko bi se bilo, predno se je odsodila ugodnost, odslužilo kaj prezentnega časa, naj se vračuni v čas službe v liniji, oziroma v prezentno službo deželne brambe, ki jo je šteti samo enkrat.

Oni, kateri so po letnem razredu in žrební vrsti prišli na novinski kontingent vojstva, in so samo na podlogi svoje dobrovoljne zglastitve vdruženi, oziroma prestavljeni bili v deželno brambo (§. 130; 1 drugi odstavek), naj se — če se je še pred

nastopom prezentne službe zanje izreklo, da so izgubili ugodnost enoletne prezentne službe — naj postavijo v vojstvo.

Oni, kateri so bili potrjeni stavoma in so prišli v žrebno vrsto nadomestne rezerve, naj se postavijo v nadomestno reservo.

VII. Oddelek.

Stava in potrjenje.

§. 89.

Omejitev popotovanj stavlencev v inozemstvo.

1. Dovoljenje popotovati v inozemstvo čez tisti čas, ko se začne glavna stava, smé se stavlencu, ali tistemu, ki pride ob popotovanju v stavno dolžnost, dati samo, če dokaže, da je popotovanje silno potrebno.

2. Stavlencem, ki so pomorniki (mornarji) po svojem zvanju (poklici), more se, ako se jim ne more očitati kaka zamuda stave ob predhodnji stavi, dovoliti pomorsko potovanje, ko vršé svoje zvanje, za dolgo vožnjo do dvéh let.

3. Tisti, za katere je stavna ali popregledna komisija ukrenila, da jih je „izbrisati“, ali kateri v poslednjem stavodolžnem letnem razredu niso bili potrjeni, smejo brez omejitve, gledé vojne dolžnosti, potovati v inozemstvo.

§. 90.

Privedba stavlencev pred stavno komisijo.

1. Stavlenci se pred stavno komisijo privajajo občinoma, kar je občinskih županov dolžnost, kateri so porok za istovetnost privedenih in so dolžni, dokler se stavlenci privajajo, biti pričujoči.

Drugi politični uradnik nadzira in ureja privajanje stavlencev in to v vsaki občini po vrsti letnih razredov, in v vsakem letnem razredu po žrebni vrsti. V ta namen naj si preskrbi bralni imenik, urejen po občinah in v vsaki občini po letnem razredu in žrebni vrsti stavlencev.

2. A predno se privedó stavlenci poklicanih tréh letnih razredov, naj se najprej predstavijo oni,

kateri je staviti zunaj letnega razreda in žrebne vrste (stavni imenik A), potem oni, katere je zaradi zamude stavne dolžnosti za kako prejšnjo stavo kot opravilene vzeti na dodatno stavo (stavni imenik B).

3. Pred stavno komisijo naj se ne privajajo:

- a) pitomci kakega vojaškega izobraževališča vojstva in deželne brambe (§. 16);
- b) oni, ki bivajo v preiskovalnem, kazenskem ali pokornem (poboljševalnem) zaporu in tudi oni, ki bivajo v kazensko-sodni (pred-) preiskavi, če tudi so v prostosti;
- c) oni, ki so očitno nesposobni (§^a 25 : 4 in 94 : 5).

Sodna oblastva, oziroma kaznilnice, priznajo v slučajih točke b), če je dotičnik v stavodolžnih letih, ali svoji stavni dolžnosti ni še ustregel, završilo kazenskega postopka ali njegov izpust iz kazenskega zapora (dovršilo kazni pomiloščenje) političnemu okrajnemu oblastvu, v katerega okoliši je sodno oblastvo (kaznilnica). Nato je zaukazati dodatno stavo, oziroma v ta namen to na znanje dati pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu.

§. 103.

Privzemanje na dodatno stavo onih, ki niso prišli na glavno stavo.

1. Posebna dolžnost okrajnih oblastev in pa dopolnilno-okrajnih poveljstev je delati na to, da se oni, ki niso prišli na glavno stavo, kar najprej vzemo na dodatno stavo.

2. Potrebna izsledovanja bivališča kakega nepričujočega stavljenca in „čisto neznanih“ so v prvi vrsti dolžnost županov domovinske občine, oziroma pri „čisto neznanih“, županov one občine, katera ima dotičnega v svojem imeniku.

Neprestano delavnost teh poslovnikov (organov) v to mer naj nadzirajo okrajna oblastva.

3. Ali čim podatki teh izsledovanj zahtévajo, da se obravnava dopisoma, naj jih okrajna oblastva vzprejmó ter nadaljujejo z vso skrbnostjo in krepkostjo.

4. Če se s temi izsledovanji on, ki ni prišel na stavo, izsledi v kakem drugem okraji, storiti je takoj, da pride dodatno na stavo. Take stavlence je praviloma privedi pred pristojno stavno komisijo (§. 27).

5. Kjer koli se kdo zasači, za kogar opravljeno izsledovanje pokaže, ali pa tudi samo dela verjetno, da ni ustregel svoji stavni dolžnosti, naj okrajno oblastvo bivališča dobođe od političnega okrajnega oblastva domačinske občine njegove potrebne dopovedbe in po tem postopa, kakor kaže.

6. Vsakemu občinskemu županu naj politično okrajno oblastvo takoj po završeni glavni stavi v okrajih izroči razkaz o tistih iz občine, katerih ni bilo na stavo in o „čisto neznanih“.

7. Ako je kateri, ki ga ni bilo na stavo, prišel v občino, ali ozdravel, ali pa se je zvedelo za vnanje bivališče ali smrt njegovo, ali ako je on, ki je bil v preiskovalnem, kazenskem ali pokornem zaporu, izpuščen, oziroma ako se je ustavil kazenskosođni postopek zoper kakega stavljenca v prostosti (§. 90), naj se to takoj naznani okrajnemu oblastvu. Ono naj, po naznanilu občinskega župana, oziroma po dotičnem priobčilu, dobljenem po sodnem oblastvu (kaznilnici) — ne čakajoč glavne stave — stori, da pride dotičnik na dodatno stavo, oziroma da se izbriše umrli.

8. Razkaze (točka 6) je shraniti, in o kaki spremeni občinskega župana naj jih odhajajoči župan izroči nasledniku.

§. 108.

Postopanje sè stavljenici bivajočimi v inozemstvu.

1. Stavljenca, katere je zmatrati, da so stalno naseljeni v inozemstvu (priloga V, §. 1 : 3), in v posebno ozira vrednih slučajih tudi one, kateri v inozemstvu bivajo več časa, n. pr. v studijah, moči je odvezati od prihoda pred stavno komisijo, ako s pričali, katera mora izdati zdravnik kakega c. kr. poslaništva v inozemstvu, ali kak drug zdravnik, ki ga je zato določilo to poslaništvo — ono potrdi tudi pričalo — dokažejo, da imajo telesne napake (nakaznosti), zaradi katerih je ukreniti razsodilo, da ga je „nazaj postaviti“, da je „za orožje nesposoben“ ali da ga je „izbrisati“.

Razloko ukrene, če gré za stavljenca, ki spada k deželni brambi, ministerstvo za deželno bran; v vseh ostalih slučajih ministerstvo za deželno bran v porazumu z državnim vojnim ministerstvom.

2. Stavodolžne kandidate duhovskega stanja more ministerstvo za deželno bran v porazumu

z državnim vojnim ministerstvom vsekakor odvezati dolžnosti priti pred stavno komisijo.

3. Postopek je urejen v prilogi V.

4. Poveljstva vojnih ladij bivajočih v inozemstvu imajo oblast, ako dopuščajo njih staležne in služne razmere, na pravilno služno dolžnost potrditi take stavljenca, kateri so usposobljeni za vojno pomorstvo in se zavežejo, tisti dan, ko se potrdijo, nastopiti prezentno službo za mornarje (matroze).

Ti ostanejo vsekakor v staleži vojnega pomorstva in v ostalem se gledé njih služne dolžnosti postopa z njimi po tem zapisu.

Priznanjajo se taka potrjenja po določenih §a 148 : 3.

§. 110.

Prigledovanje v oziru na izpolnjevanje stavne dolžnosti.

Gledé tistih mož, kateri so prestopili svoje 21. leto, in:

- a) menjajo svoje domovinstvo,
- b) prosijo za obrtno dopustilo ali obrten list
- c) zahtevajo izkaznico za tozemstvo ali inozemstvo, delavsko ali poselsko knjižico i. t.
- d) žele kakega mesta v javni službi,

naj se oblastvo, kateremu pristoji pravica razloke ali izdave, prepriča, ali je in kako je prositelj ustregel svoji stavni dolžnosti.

Ako se tu najde, da prositelj ni zadostil svoji stavni dolžnosti, izprožiti je nemudoma zakoniti postopek, eventualno to priznati pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu.

§. 111.

Troški stave.

1. Troški stave razpadajo v naslednje vrste:

- a) dneine (priklade) in potni troški političnih in vojaških udov stavne komisije in pa pomočnega osebja;
- b) troški za pripravo orodja za to komisijo in za žrebanje;
- c) troški za dostavo prostorij za uradno poslovanje té komisije in v žrebanje;

d) troški za prehranitev in potovanje možkih svojcev družinskih preživljateljev, katere je preiskati z ozirom na njih pridobitnost (zmožnost pridobivanja), in pa stavljenec na žrebanje in stavo, eventualno enaki troški pri oddaji v kako civilno ali vojaško bolnišnico;

e) enaki troški za spremljanje ravno kar omenjenih.

2. Troške omenjene v točki 1 a) plačuje gledé udov vojstva (vojnega pomorstva) vkupni vojni troškovnik, gledé udov deželne brambe, troškovnik ministerstva za deželno bran.

3. Ostale v točki 1 a), in pa v točkah 1 b) in 1 c) navedene troške nosi troškovnik ministerstva za deželno bran.

Izjeme so samo z ozirom na troške za ona mesta, katera so sama poseben staven okraj, in z ozirom stavnih krajev zunaj sedeža okrajnega oblastva (§. 41:1). V prvem slučaju je kake dne in potne troške poslovníkom občine pri žrebanji in stavi vselej poravnati iz občinske imovine, in občina je dolžna orodje in prostorja k tem uradnim dostavititi; v poslednjem slučaju imajo dolžnost dostavljati orodje in prostorja za stavo občine v okolišni stavnega kraja.

Da ne bode troškov, naj se, kjerkoli so v uradnih poslopih pripravna prostorja, rabijo tá za žrebanje in stavo.

4. Troške omenjene v točki 1 d), isto tako morebitne potne troške v bolnišnico in nazaj (§. 93:6) nosi naj dotični stavljenec sam, oziroma možki družinski svojec, za katerega tu gré. Neimovite naj podpira domovinska občina.

Okrajna oblastva naj pazijo na to, da se daje dovolj podpore.

O privedbi neimovitih tujih stavljenecv more se povračilo neizogibnih troškov za njih prehranitev in potovanje zahtevati od domovinske občine.

5. Troški navedeni v točki 1 e) zadevajo domovinske občine.

A povračilo troškov za spremljanje tujih stavljenecv more se zahtevati samo tedaj, če se privajajo edino in samo tujci, ne pa tudi lastni stavljeneci istočasno na stavo.

Ako je pa nasprotno pri oddaji kakega stavljenca v vojaško ali civilno bolnišnico stavljenec

kriv, da je spremljanje potrebno, (ker se pretvarja, ker se je bati, da bi ne pobegnil, ker je uporen), dolžan je troške za spremljanje stavljenec sam plačati.

XII. Oddelek.

Dobrovoljen vstop.

§. 145.

Splošno.

1. Dobrovoljno more v vojstvo (vojno pomorstvo) vstopiti vsak, kateri:

- ima državljanstvo v enem izmed obéh ozemljij monarhije, dalje
- potrebno duševno in telesno usposobljenost in najmenj 155 centimetrov telesne velikosti, in
- je izpolnil najmenj 17 lét. (Vojni zakon §. 19.)

Dobrovoljcu je dovoljeno izbrati si krdelno četo, v kateri hoče služiti, a samo tedaj, če ima četa pravico vzprijemati dobrovoljce, in če je dobrovoljec usposobljen zanjo.

Iz katerega državnega ozemlja monarhije se dopolnjuje četa, na to se tú ni ozirati.

Onim dobrovoljcem, kateri so po svojem letnem razredu že poklicani na stavo, ni dovoljeno v času glavne stave dobrovoljno vstopiti.

Tisti, ki je bil zakonito dolžan priti na stavo, a ni prišel, izgubil je s tem pravico dobrovoljno vstopiti dotlé, da se je podvrgel razloki stavne komisije o zamujenih stavah.

2. V deželno brambo more dobrovoljno vstopiti vsak, kateri:

- ima državljanstvo v kraljevinah in deželah, zastopanih na državnem zboru,
- je zadostil svoji stavni dolžnosti (§. 16:5), in nima dolžnosti službe ni v vojstvu ni v vojnem pomorstvu, in
- ima potrebno duševno in telesno usposobljenost in najmenj 153 centimetrov telesne velikosti.

Vjnodolžni iz nekdanjega okroga kotorskega in suhozemlja nekdanjega kroga dobrovniškega mo-

rejo tudi, predno so izpolnili stavno dolžnost, dobrovoljno vstopiti v deželno brambo.

3. Dobrovoljno ne morejo vstopiti po §^u 22, oziroma 23, drugem odstavku vojnega zakona oni, kateri so bili kazensko-sodno obsojeni in zatorej ne uživajo svojih polnih meščanskih pravic.

4. Nedoletni potrebujejo, če hočejo vstopiti, privoljenja očeta ali varuha svojega.

5. V dobi od 21. do vštveno 30. junija in od 21. do vštveno 31. avgusta, dalje dné 1. januarja ni dopuščeno potrjevati dobrovoljcev za vojstvo (vojno pomorstvo) sè zakonito služno dolžnostjo.

6. Določila o služni dolžnosti in o vrščevanji ima II., oziroma X. oddelek.

§. 146.

Dokazila za dobrovoljni vstop.

1. Kdor hoče dobrovoljno vstopiti v vojstvo (vojno pomorstvo) ali v deželno brambo, dolžan je pridonesti naslednja dokazila:

- a) vstopni list, ki ga je izdalo pristojno politično okrajno oblastvo po vzorci 31;
- b) če je prositelj nedoleten, po vzorci 32 izdano od okrajnega oblastva bivališča legalizovano privoljenje očeta ali varuha;
- c) če je prositelj že služil v vojstvu (vojnem pomorstvu) ali v deželni brambi, odpustno listino.

Ako hoče prositelj vstopiti v deželno brambo, naj politično okrajno oblastvo poleg tega na vstopnem listu potrdi, da je popolnoma zadostil svoji stavni dolžnosti. (Izjema §. 145:2, drugi odstavek.)

Ako je domovinstvo dobrovoljca dvomno, naj vstopni list izdá okrajno oblastvo stalnega bivališča.

Če se dobrovoljec potrdi, hranijo se ta dokazila kakor uradni spisi pri dotičnem krdelu ali zavodu.

2. Vstopni list se ne smé izdati:

- a) če dobrovoljec ni še dosegel letne dobe, ki se zahteva za vstop v vojstvo (vojno pomorstvo) ali v deželno brambo;
- b) če je bil dobrovoljec kazensko-sodno obsojen in zatorej po §^u 22, oziroma 23, drugem odstavku vojnega zakona ne more vstopiti dobrovoljno (§. 145:3);

c) če je bil dobrovoljec zakonito dolžan priti na stavo, a ni prišel; ali

d) ob času glavne stave onim vojnodolžnim, kateri so po svojem letnem razredu dolžni priti na stavo.

3. Veljavnost vstopnega lista mine tri mesece po tistem dnevi, katerega je izdan, ali pa tudi prej z dném, ko se začne glavna stava, če je dobrovoljec v stavodolžnih letih.

Ako se potrjenje kakega dobrovoljca, ki ni dolžan priti na stavo, in čegar vzprijem se je dovolil, iz drugih razlogov zakasni tako, da je med tem minila veljavnost vstopnega lista, moči ga je potrditi stoprav, ko je prinesel nov vstopen list.

4. Za godbene pitomce, dalje ladne, strojne in godbene mladiče zadostujejo — če pridejo na nabor izpolniviši svoje 17. leto, listine prinesene, ko ko bili vzprijeti za pitomce, oziroma za mladiče.

§. 147.

Oglašanje in potrjevanje dobrovoljcev.

1. Za vstop se oglašá dobrovoljec tako, da prinese v §^u 146, navedena dokazila naravnost pri izbranem, za vzprijem dobrovoljcev upravičenem krdelu ali zavodu,

2. Vzprijemati dobrovoljce so upravičeni:

A. Pri vojstvu:

- a) pehotni polki,
 - lovski polk tirolski,
 - poljskolovski bataljoni,
 - konjiški polki,
 - zborna (vojevno)-topniški polki in samostalne baterijske divizije,
 - trdnjavsko-topniški bataljoni,
 - ženijski polki,
 - pionirski polk,
 - železniški in telegrafski polk,
 - vozniški (pratežni) polki in zdravstveno krdelo.

K vozniskemu krdelu se ob miru pri vsaki vozniški diviziji ne sme vzprijeti toliko dobrovoljcev, da bi njih število presežalo četrtno nje pravičnega novinskega deleža; pri ostalih prej imenovanih krdelih je vzprijemanje neomejeno.

b) zavodi za topništvene in vozniške stvari, oskrbovalni in monturo, upravni zavodi ob vojsko neomejeno. A tí zavodi so ob miru,

vojaški oddelki konjerejnih zavodov ob miru in ob vojski upravičeni vzprijemati samo take dobrovoljce, katere je moči zavezati samo na triletno službo v liniji; vzprijemanje dobrovoljcev zavisno je od privoljenja državnega vojnega ministerstva.

B. Pri vojnem pomorstvu:

mornarsko krdelo, ob miru in vojski neomejeno.

C. Pri deželni brambi:

pehotni (strelski) bataljoni in konjiški polki.

3. Vzprijeti se ne sme dotičnik, če dokazila niso pridonosena popolnoma, ali če ob času zglasitve dobrovoljca ni bilo nedostatka v propisanem prezentnem staleži.

Ob vojski smejo se, razen pehote in lovskega krdela, pri ostalih mobilizovanih krdelih in zavodih vzprijemati samo taki dobrovoljci, kateri so že služili v dotičnem orožju ali svojstvu, ali pa imajo tako delo in siceršno spretnost, ki je porok, da bodo v kratkem za vojaško službo gotovo uporabni.

4. Razloka o vzprijemanji pristoji polkovnim poveljstvom, in pa poveljstvom samostalnih bataljonov, baterijskih divizij, oddelkov, zavodov ter poveljstvu mornarskega krdela — ob vojski, kjer so nadomestne čete — tudi téh poveljstvom.

Zastopajoč polkovno poveljstvo, morejo z njegovim dovoljenjem dobrovoljce vzprijemati tudi poveljstva v tozemstvu samostalno odredovanih poljskih bataljonov pehotnih polkov in tirolskega poljskega bataljona, in pa odredovani bataljoni železnih polkov, pionirskega in železniškega ter telegrafskega polka. Polkovno poveljstvo more to dovoljenje ali enkrat za vselej dati, ali pa pridržati si za vsak slučaj posebe.

5. O tistih prositeljih, kateri so že služili, poiskati je, predno se vzprejmó, vojaške npravstvene listine.

6. Dobrovoljci se potrjujejo brez posredovanja poitičnega oblastva; in sicer potrjujejo:

- a) godbene pitomce pehotni polki,
- b) ladne, strojne in godbene mladiče mornarsko krdelo, slednjič
- c) vse druge dobrovoljce dopolnilno-okrajna poveljstva, oziroma deželne brambe razvidnostni uradi.

Potrjuje se naj, pazeč na določila merodajna za zdravniško preiskavo in za presojo telesne in duševne usposobljenosti za pravo vojno službo (prilogi III in IV).

Krdela in zavodi odkažejo one dobrovoljce, katerim so dovolili vzprijetje, da se potrdijo in zaprisežejo, tistemu dopolnilno-okrajnemu poveljstvu, ki je najbliže bivališča prositelja, oziroma najbližjemu razvidnostnemu uradu deželne brambe, kjer se naj na podlogi vzprijemnega spisa in odloka, ki ga je vselej izdati pismeno, takoj začne uradni posel.

7. Komisija za potrjevanje dobrovoljcev obsezaj:

- a) dopolnilnega okraja poveljnika (poveljnika krdela, oziroma načelnika razvidnostnega urada deželne brambe) ali njegovega namestnika;
- b) enega dopolnilno-okrajnega oficirja (adju-tanta), oziroma razvidnostnega in upravnega oficirja, in
- c) vojaškega zdravnika vojstva (vojnega pomorstva), oziroma deželne brambe.

8. Vojaškega zdravnika dolžnost je svoje mnenje in sodbo izreči o telesni in duševni kakovosti dobrovoljca; o potrjenji razloča poveljnik (točka 7 a).

9. Če je bil dobrovoljec potrjen, naj se vzprijemni spis in odlok krdelne čete (zavoda) z nabornim imenikom (§. 148:2) napoti do té.

Ako se dobrovoljec zavrne, ker se je našlo, da za pravo vojno službo sploh, ali za izbrano krdelo ali zavod ni sposoben, vrniti mu je vzprijemni spis ter odlok napotiti nazaj do krdelne čete (zavoda) ter na znanje dati podatek preiskave.

Prositelju naj dopolnilno-okrajno poveljstvo, oziroma razvidnostni urad deželne brambe, ne daje odloka o tem, da je bil najden za nesposobnega.

10. Godbeni pitomci in pa ladni, strojni in godbeni mladiči, kateri so, izpolnivši svoje 17. leto, postali sposobni za vojno službo, naj se potrdijo takoj; v nasprotnem slučaju smejo se potrditi stoprav, ko postanejo sposobni va vojno službo. Ali, ker se s tem še nadalje podaljšala prezentnoslužna dolžnost, naj se o potrjevanji takih oseb postopa z največjo opreznostjo; sosebno se potrjenje ne

smé pod nobeno pretvezo odložiti čez tisti čas, ko dotičnik postane za vojno službo sposoben.

11. Pri potrjenih godbenih pitomcih ter ladnih, strojnih in godbenih mladičih naj se v stolpec 29 nabornega imenika vpiše lastnost potrjenega, namreč da je godbeni pitomec i. t., in pa dan, ko se je predočil v ti lastnosti po razvidnostnem listu.

12. V ozira vrednih slučajih morejo poveljstva v inozemstvu bivajočih vojnih ladij vzprijemati in potrjevati dobrovoljce s pravilno služno dolžnostjo za vojno pomorstvo.

§. 149.

Vstop inozemcev v vojstvo (vojno pomorstvo).

1. Inozemci (tujci) morejo se samo s privoljenjem Njegova Veličanstva cesarja na zakonito dolžnost službe v liniji izjemoma vzprijemati v vojstvo (vojno pomorstvo), ako se izkažejo z brezuvetnim dovoljenjem svoje vlade.

2. Inozemci, kateri želé vvrščeni biti v vojstvo ali v vojno pomorstvo, naj svojo prošnjo za vzprijetje vpošljejo naravnost državnemu vojnemu ministerstvu, oziroma pomorstvenemu odseku njegovemu, da zadobodo Najvišje privoljenje.

3. Prošnji je priložiti té-le listine:

- a) krstni ali rojstveni list;
- b) pričalo od političnega ali policijskega oblastva svojega bivališča o brezmadežnem dosedanem življenji;
- c) pismeno, brez kakega pridržka dano dovoljenje domačinske vlade, da sme dotičnik stopiti v vojstvo (vojno pomorstvo);
- d) dobljeno obljubo kake krdelne čete izmed tistih, ki so v §^u 147:2 A, a oznamenjene, da smejo vzprijemati take dobrovoljce, ali pa mornarsko-krdelnega poveljstva v Pulji;
- e) legalizovano pismeno obljubo (revers) — v slučajih nedoletnosti naj jo podpiše tudi oče ali varuh — s katero se prositelj zavezuje, da bode tri (štiri) leta prezentno služil v vojstvu (vojnem pomorstvu).

4. Ako se dá Najvišje privoljenje za vzprijetje, priznani to prositelju izbrana krdelna četa (mornarsko krdelo) ter mu pové tisto dopolnilno-okrajno poveljstvo, pri katerem se naj oglasi v potrjenje. Za ta postop so merodajna sem mereča določila §^{ov} 147 in 148.

§. 150.

Dobrovoljen vstop kandidatov za poklicne kadete.

1. Oni, kateri se oglašijo dobrovoljno, da želé imenovani biti za poklicne (zvsanske) kadete, morejo se za take imenovati stoprav, ko so vsaj z „zadostnim“ skupnim uspehom opravili kadetno preskušnjo in so bili potrjeni.

Kadetno preskušnjo je opraviti na kadetni šoli onega orožja, v katerem želé imenovani biti za poklicne kadete.

2. Vsakemu tozemcu, kateri ima, kar se zakonito zahteva (§. 145) za dobrovoljni vstop v vojstvo, kakor tudi vsakemu inozemcu, kateri je zadobil Najvišje privoljenje za vstop v vojstvo, dovoljeno je oglasiti se za pripuščenje h kadetni preskušnji.

Kandidat mora sè zakonitimi pričali izkazati dobro odgojo, dovoljno predizobraženje (popolno zvršeno višjo gimnazijo, višjo realko ali izenačeno učilišče — priloga II a) — sposobnostno pričalo za enoletno dobrovoljno službo) in posebno brezmadežno dosedanje življenje in dalje dokazati, da se je maparstvenih vaj propisanih za obiskovalce kadetnih šol udeleževal že vsaj „zadostnim“ uspehom.

3. Prošnje za pripuščenje h kadetni preskušnji je do 15. septembra vsakega leta obrniti na poveljstvo one kadetne šole pri kateri želi kandidat opraviti preskušnjo.

4. Prošnje treba da so kandidati pisali svojeručno in v njih bodi povedano, v kateri orožjni (krdelni) vrsti kdo želi imenovan biti za kadeta.

Njun naj tozemci, poleg dokazil, potrebnih za dobrovoljni vstop v vojstvo (§. 146:1) priložé:

- a) pričalo od političnega ali policijskega oblastva bivališča kandidatovega, o brezmadežnem dosedanem življenji;
- b) privoljenje poveljnika krdelne čete, v katero želi kandidat vvrščen biti;

- c) pričalo vojaškega zdravnika, da je dotičnik telesno dober za vojno službo;
- d) učna pričala;
- e) pričalo one kadetne šole, na kateri se je kandidat udeleževal maparstvenih vaj.

Inozemci so dolžni tem prošnjam priložiti listine, oznamenjene v §^u 149 : 3 a), b), d) in e), in pa dokaze Najvišjega privoljenja za vstop v vojstvo in slednjic pričala v ti točki pod c) d) in e) oznamenjena.

5. Maparstvene vaje se imajo v poletnih mesecih, kadetne preskušnje v času od 1. do 10. oktobra.

O določilih za maparstveno vajo in za kadetno preskušnjo govori se v posebnem zapisu.

6. Ako se dajo kandidati, ko so prestali kadetno preskušnjo, dobrovoljno potrditi v one krdelne čete, v katere se jim je dovolil vstop, imenujejo se, čim dojdejo sem mereča naznanila od dotičnih krdelnih čet državnemu vojnemu ministertvu, za poklicne kadete.

§. 151.

Vzprijemanje pomorskih aspirantov v vojno pomorstvo.

1. Po meri staležnih razmér potrjujejo se mladeniči za pomorske aspirante v vojno pomorstvo.

V vzprietje za pomorskega aspiranta se zahteva:

- a) doseženo 17. in ne prestopljeno 20 leto;
- b) državljanstvo v enem izmed obéh državnih ozemljij monarhije;
- c) popolna telesna sposobnost;
- d) zrelostno pričalo kake višje realke ali višje gimnazije, ali pričala plovstvene visoke šole;
- e) znanje nemškega jezika v govoru in pisanji;
- f) prestana vzprietna preskušnja.

2. Prošnje za vzprietje za pomorskega aspiranta je vprinesiti zadnji čas do konca avgusta pismeno pri državnem vojnem ministertvu (pomorstvenem odseku), in priložiti jim je naslednje listine:

- a) krstni ali rojstveni list;
- b) domovinski list (ako ga ni, moči ga je dodatno prinesiti v letu dni);
- c) pričalo o cepljenji kôz (ako ni cepljenje že potrjeno v zdravniškem pričalu);
- d) pričalo pomorstvenega ali vojaškega zdravnika o telesni sposobnosti za pomorsko-vojno službo, s posebno povedbo o vidu (vidni zmožnosti);
- e) učna pričala z dokazom vred o morebitnem znanji tujih jezikov;
- f) legalizovano pismeno privoljenje očetovo ali varuhovo za vstop v vojstvo;
- g) pričalo političnega ali policijskega oblastva o neoporečnem dosedanem življenji kandidatom; slednjic
- h) vstopni list, ki ga po §^u 146 izdá pristojno okrajno oblastvo.

3. Oni kandidati, za katere se more po pridonesenih listinah pričakovati, da bodo uspešno opravili vzprietno preskušnjo, probeležijo se pri državnem vojnem ministertvu (pomorstvenemu odseku), in kolikor se jih potrebuje, pokliče se jih na vzprietno preskušnjo.

4. Poklicani so dolžni potne troške do mesta preskušnje, ako treba tudi nazaj, plačati iz svojega. Vendar se tistim, kateri se po dobro prestani vzprietni preskušnji imenujejo za pomorske aspirante, povrnejo troški za pot od svojega bivališča do osrednjega pristanišča puljskega.

5. Od dné, ko so vložili prošnjo za vzprietje, dotlé, ko se pokličejo na vzprietno preskušnjo, so kandidati dolžni državnemu vojnemu ministertvu (pomorstvenemu odseku) naznaniti vsako premeno svojega bivališča.

6. Vzprietna preskušnja obseza :

- a) aritmetiko in algebro,
- b) geometrijo,
- c) zemljepis in zgodovino,
- d) prirodopis,
- e) fiziko,
- f) kemijo,
- g) opisno geometrijo in geometrično risanje,
- h) nemški jezik,
- i) znanje drugega jezika.

Iz matematičnih predmetov se izprašuje v tistem obsegu, kakor se uče na višjih realkah.

Vzprijetna preskušnja se imá koncem oktobra na pomorstveni akademiji na Reki. Vrší se v nemškem jeziku.

7. Tisti kandidati, kateri so vzprijetno preskušnjo opravili sê zadovoljnim uspehom, pošljejo se v osrednje pristanišče puljsko, kjer se potrdijo na

zakonito služno dolžnost in imenujejo za pomorske aspirante.

8. Kako se vrši potrjenje, kako se opravlja z listinami in kako se priznanja dopolnilnem oblastvom, za to so merodajna določila §^{ov} 147 in 148.

9. Ako pomorski aspiranti izgubé usposobljenost za službo v vojnem pomorstvu, dolžni so nadalšnjo svojo služno dolžnost izpolniti v vojstvu.

Vzorec 1

k §^u 15.

Krajna občina. _____

Izpisek

iz krstne (rojstvene) oziroma mrtvaške knjige matice o dečkih, rojenih v letu 18 . .

Tekoče število	Imé in predimé dečkovo	Rojstva dan	Dan in leto morebitne smrti	a) Imé in predimé očetovo b) rodovinsko ime in predimé matere	Umetnost, obrt, kak drug poklic očetov	Opomnja
1	2	3	4	5	6	7

I., dne 18 . .

Uradni pečat.

Podpis maticevódnika.

Opomnja. 1. V stolpec 7 je vpisati vse povedbe, koristne, da se ako treba izsledi zabeleženi človek, sosebno domovinsko občino — ako je znana.

2. Papirna oblika: A.

Krajna občina. _____

Izpisek

iz mrtvaške knjige matice o dečkih, rojenih v letu 18 . . . , a ne zapisanih v lastni
krstni (rojstveni) knjigi matici.

Tekoče število	Imé in predimé dečka	Rojstva dan	Dan in leto smrti	a) Imé in predimé očeta b) rodovinsko imé in predimé matere	Umetnost obrt, kak drug poklic očeta	Opomnja
1	2	3	4	5	6	7

I., dné 18 . . .

Uradni pečat.

Podpis maticevódnika.

Opomnja. 1. V stolpec 7 je vpisati morebiti znano domovinsko občino in kake v nje ovedbo koristne povedbe,

2. Papirna oblika: A.

Vzorec 5

k §^u 23.

Dežela, politični okraj.

Krajna občina

Potrdilo.

I. I., rojen leta 18 . . . , z domovinsko
pravico v občini , se je kot stavljenec danes
oglasil v zapisanje.

I., dné 18 . . .

Uradni pečat.

Podpis občinskega župana.

Dežela, politični okraj.

Z a-
v gori imenovani občini domovinstvo

Tekoče število	Hišna št.	Imé in predimé stavljenca, tudi kak drug priimek	Rojstva dan in kraj (okraj, dežela)	Vera	Stan (samec ali oženjen, z otroci ali brez otrók)	Šolsko izobraženje	Glasbe vešč	Umetnost, obrt, kak drug poklic stavljenca	a) Imé in pred- imé očeta b) rodovinsko imé in pred- imé matere	Umetnost, obrt, kak drug poklic očeta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

L, dné 18 . .

Uradni pečat.

Uradni pečat.

Papirna oblika: B.

Vzorec 6

k §ⁿ 24.

Krajna občina.

p i s

imajočih, leta 18 . . rojenih stavljenecv.

I.				II.				III.			
L e t n i r a z r e d											
Sedanje bivališče (občina, okraj, dežela) stavljenca	Ali je zglasen in po kom, pisмено ali ustno	Opomnja		Sedanje bivališče (občina, okraj, dežela) stavljenca	Ali je zglasen in po kom, pisмено ali ustno	Opomnja		Sedanje bivališče (občina, okraj, dežela) stavljenca	Ali je zglasen in po kom, pisмено ali ustno	Opomnja	
		občinskega župana	okrajnega oblastva			občinskega župana	okrajnega oblastva			občinskega župana	okrajnega oblastva
12	13	14	15	12	13	14	15	12	13	14	15
Podpis občinskega župana.				I., dné 18. Podpis občinskega župana.				I., dné 18. Podpis občinskega župana.			
Videl, naj se razglasi. I., dné 18.				Videl, naj se razglasi. I., dné 18.				Videl, naj se razglasi. I., dné 18.			
C. kr. okrajni glavar: Podpis.				C. kr. okrajni glavar: Podpis.				C. kr. okrajni glavar: Podpis.			

Dežela, politični okraj.

Z a- tujih stavljencev, kateri

Tekoče število	Hišna št.	Imé in predimé stavljencev, tudi kak drug priimek	Rojstva dan in kraj (okraj, dežela)	Domovinska občina (okraj, dežela)	Vera	Stan (samec ali oženjen, z otroci ali brez otrok)	Šolsko izobraženje	Glasbe vešč	Umetnost, obrt, kak drug poklic stavljenca
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. letni razred									
II. letni razred									
III. letni razred									

L, dné 18 . . .

Uradni pečat.

Papirna oblika: B.

Vzorec 7

k §u 24.

Krajna občina.

p i s

pridejo na stavo v letu 18 . .

a) Imé in pred- imé očeta b) rodovinsko imé in pred- imé matere	Umetnost, obrt, kak drug poklic očeta	Sedanje biva- lišče (občina, okraj, dežela) stavljenca	Ali je stavljenec zglašen in po kóm, pismeno ali ustno	Potna ali izkazna listina, datum in šte- vilo ; kraj, kam in za koliko časa slove	Opomnja	
					občinskega župana	okrajnega oblastva
11	12	13	14	15	16	17
(rojen leta 18 . .)						
(rojen leta 18 . .)						
(rojen leta 18 . .)						

Podpis občinskega župana.

Vzorec 13

k §^u 56.

Povedbe

iz krstne (rojstvene), poročne in mrtvaške matice o družini I. I., hišna št. . . v selu
I., občine I.

Imé in predimé, tudi kak priimek	Dan in leto rojstva	Leto poroke	Vera	Umetnost, obrt, siceršnji poklic	Dan in leto morebitne smrti	Opomnja
1	2	3	4	5	6	7

I dne 18 . . .

Za popolno soglasje z maticami

Uradni pečat. Podpis maticevódnika.

- Opomnja.**
- Najprej je navesti očeta in mater, potem otroke po njih starosti, od starejšega doli do mlajšega, ne izpustivši pooglašenca (reklamovanca). Noben družinski ud se ne sme izpustiti, tudi tedaj ne, kadar živi izven družine ali bi bil umrl. Pri vsakem otroku je pristaviti, ali je sin ali hči, vnuk ali vnukinja. Kadar bi kak družinski ud ne živel v družini, ali bi se bil izselil, ali pa bi se o njem nič ne slišalo, tedaj je to zaznamovati v stolpci „Opomnja“ — v prvih slučajih je povedati tudi bivališče.
 - Kadar zahteva vojnodolžni ugodnost kot edini vnuk, zapisati je družino v tem redu:
 - stari oče,
 - stara mati,
 - vsi njih sinovi in hčere sè svojimi soprogi, oziroma soprogi,
 - otroci, rojeni iz zakonov teh sinov in hčera.
 Kadar pripadajo tisti, ki so omenjeni pod *d)* več družnam, navesti jih je neposredno za svojimi roditelji in sicer po določilih točke 1.
 - Kadar kdo zahteva ugodnost kot edini zet, izkazati je stan družine tastove in pooglašenceve po določilih točke 1.
 - Papirna oblika: *A*.

Z a p i s

tozemskih učilišč, ki se gledé enoletne dobrovoljne službe enačijo višim gimnazijam in višim realkam.

U č i l i š č e		Koliko ima oddelkov, letnikov itd.	O p o m n j a
Umetnostne šole	C. kr. akademija obrazujočih umetnosti na Dunaji	2	Za vsak oddelek tri leta.
	Slikarska akademija v Pragi	3	Ima svojo pripravljalnico.
	Umetnostna šola v Krakovu	3	
Učiteljišča	Javna in z javno pravico opravljena učiteljišča .		
Poljedelske in gozdarske šole	Više poljedelsko učilišče v	Děčinu-Liebwerdi	2
		Taboru	2
		Dublanih	3
	Srednja poljedelska učilišča v	Prerovu	3
		Novem Jičinu	3
		Černihovu	3
		Chrudímu	3
		Roudnici (Hracholusku)	3
		Mödlingu	3
		Kadanji	3
		Gorenjih Heřmanicah	3
	Črnovcih	3	
	Gozdársko učilišče v	Běli (Weisswasser)	2
		Sovincu	2
		Levóvu	2
	Zavod za sádijsstvo in vinstvo v Klosterneu- burgu	2	

U č i l i š č e		Koliko ima oddelkov, letnikov itd.	O p o m n j a
Trgovinske šole	Trgovinska visoka šola Revoltella v Trstu	2	
	C. kr. trgovinska in navtična (plovstvena) aka- demija v Trstu	3	Zvršitev navtičnega oddelka te akademije upravičuje samo za vstop v vojno pomorstvo.
	Trgovinska akademija na Dunaji	3	
	Nemška	trgovinska akademija v Pragi	3
	Česka		3
	Akademija za trgovino in obrtnost v Gradci	3	
	Trgovinska akademija v	Chrudimu	3
		Lincu	3
		Inomostu	3
	Trgovinska srednja šola v Tridentu	3	
Obrtne šole	C. kr. šola za umetnostni obrt v (na)	Dunaji	4
		Pragi	3
	Viša državna obrtna šola v (na)	Dunaji	4
		Brnu	
		Bélsku	
		Krakovu	
		Plznji	
		Liberci	
		Trstu	
	Strokovna šola za mašinstvo v Dunajskem No- vem mestu		
	Viša strokovna šola za stavbeno in mašinsko klu- čarstvo pri tehnologičnem obrtnem muzeji na Dunaji	2	Upravičuje samo za enoletno prezentno službo v vojnem pomorstvu.

Z a p i s

učilišč, katera so gledé ugodnosti, oznamenovani v §u 25, prvi odstavek b) vojnega zakona, enako pošteta kakor kaka osem-razredna javna srednja šola.

U č i l i š č e			O p o m n j a
Poljedelske in gozdarske šole	Više poljedelsko učilišče v	Děčinu-Liebwerdi	
		Taboru	
		Dublanih	